

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, ФЕБРУАР 2004. ГОДИНЕ
ГОДИНА XV, БРОЈ 1788

ПАДОБРАНЦИ

Др Војислав Шешељ

ГЛОГОВ КОЛАЦ У ДОСОВСКОМ СРЦУ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

У књигама „Глогов колац у досовском срцу” и „Досманлије као нови јањичари” др Шешељ објављује поуздане информације које сведоче о злочиначкој природи досманлијског режима.

На овим страницама нижу се информације које је добијао од часних и поштених људи из управних, безбедоносних и правосудних структура система о свим закулисним политичким збивањима данашњице.

**Цена једног примерка
300 динара.**

Књиге се могу купити
у седишту

Српске радикалне странке,
Трг победе 3, Земун,
телефон: 011/316-46-21

Др Војислав Шешељ

ДОСМАНЛИЈЕ КАО НОВИ ЈАЊИЧАРИ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

„Лауфер ми јавља” је наставак књиге др Војислава Шешеља „Досманлије као нови јањичари”. Настала на истоветан начин, обухвата период до 29. јануара 2003. Због своје актуелности, до сада непознатих информација, ово је књига која се чита у једном даху.

**Најновији извештаји из
политичког подземља
налазе се у књизи
„Лауфер ме није заборавио”**

Др Војислав Шешељ

ЧЕТНИЧКИ БОЈВОДА ПРЕД ХАШКИМ ТРИБУНАЛОМ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

Књиге „Четнички војвода пред Хашким трибуналом” и „Суочавање са хашким инквизиторима” обухватају све што се догодило од тренутка добровољног одласка др Шешеља у Хаг до 8. априла 2003. године.

Аутентични документи, стенографске забелешке и реакције јавности, на објективан начин причају праву сагу о храбрости др Шешеља који се достојанствено супротставља силама новог светског поретка.

Незаобидна историјска и правна литература.

Др Војислав Шешељ

СУОЧАВАЊЕ СА ХАШКИМ ИНКВИЗИТОРИМА

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
БЕОГРАД 2003.

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач
Проф. др Војислав Шешел
Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић
**Заменик главног
и одговорног уредника**
Марина Рагуш

**Помоћници главног и
одговорног уредника**
Елена Божић-Талијан
и Огњен Михајловић
Издање припремила
Марина Томан

Техничко уређење и компјутерски прелом
Бранкица Мијаиловић

Унос текста
Весна Марић, Златија Севић

Карикатуре
Синиша Аксентијевић

Лектор
Ивана Борац и Зорица Илић

Секретар редакције
Злата Радовановић

Председник Издавачког савета
Др Борђе Николић

Заменик председника Издавачког савета
Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,
Томислав Николић, Маја Гојковић,
Гордана Поп-Лазић, Радослав Кањерић,
Александар Вучић, Драган Тодоровић,
Мирко Благојевић, Душко Секулић,
Огњен Тадић, Александар Василијевић,
Зоран Красић, Мирољуб Вељковић,
Наташа Јовановић, Горан Цветановић

Штампа

„Етикета“, 20. октобра 2,
11307 Болеч, 011/806-30-28

За штампарiju
Мирослав Драмлић

Редакција прима пошту на адресу
„Велика Србија“, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају
Новине „Велика Србија“ уписане су у

Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104. од 5. јуна 1991. године.

ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

Интервју

• ТОМИСЛАВ
НИКОЛИЋ

3

Хар

• ПОНОЊНИ ЕКСПРЕС
У ШЕВЕНИНГЕНУ

11

Пљачка

• Г-17 КОНТРОЛИШЕ
ФИНАНСИЈЕ

26

Безбедност

• НАША ОДБРАНА
И СВЕТ

34

Раскршће

• ШТА ХОЋЕ
АУТОНОМАШИ

41

Историја

• ЈУГОСЛАВИЈА И
ЊЕНИ РУШИТЕЉИ

45

Право и правда

• НАКНАДА РАТНЕ
ШТЕТЕ

44

Афере

• КАКО СУ СЕ ДЕМОКРАТЕ
ОДРЖАЛЕ НА ВЛАСТИ

56

ПОСТИЗБОРНИ РЕЧНИК

1. Српска радикална странка не може бити ни антиевропска, ни ултранационалистичка, најмање фашистичка јер врло поштује све тековине људске цивилизације (нарочито у области права човека), посебно европске.
2. Српска радикална странка је свесна културних, економских, привредних, политичких повезивања (интеграције) човечанства (насупротив империјалне глобализације).
3. Српска радикална странка је у историјској обавези према западној и целокупној светској заједници, с обзиром на политичку провенијенцију утемељивача, лидера и чланова странке, да делује у складу са гласом, потребама и жељом народа.
4. Српска радикална странка је спремна да поднесе жртве али и да се активно залаже против сваке политичке малициозности и прагматичког материјализма, односно Српска радикална странка не жели да успостави цитаделу према спољном свету већ хоће да са њим уђе у најдубље, активне и, наравно, увек равноправне односе, који ће допринети не само обостраном разумевању већ и синхронизованом развоју и безбедности.
5. Српска радикална странка неће поданички прихватити када неке водеће личности светског економског, технолошког и војног потенцијала преферирају да су месије светске правде, а ми само инфериорна нација која нема права да и сама зна шта треба да се ради, још мање да мисли о томе шта је истина на светској позорници.
6. У сваком случају треба препознати улогу антисрпског лобија, инструментализованих медија и лакеја који желе да Српска радикална странка, а тиме и народ који је уз њу, сатанизују и опструирају њене добре односе са светом, посебно са европским народима.
7. Адут је немоћних и од народа одбачених (прокужених) политичких странака и коалиција да прогласе Српску радикалну странку бауком етничке чистоте и суровим егзекутором несрпских националних заједница и етничких група.
8. Која то будала мисли да данас у свету уопште постоје апсолутно чисте етничке државе? Такви су осуђени заувек. Зар те протуве мисле да и Српска радикална странка не зна да је у мултиетничкој култури садржан основни услов развоја свеколиких вредности сваког друштва, па и нашег? Зар Српска радикална странка не зна да су многа деца (будућност) са родитељима различите националности и конфесије, и да су она такође потенцијал развоја будућности наше земље уз поштовање свих мањинских права и слобода?
9. Као национална партија, Српска радикална странка никада у својој историји није имала геноцидан став

према другим етничким заједницама и групама са којима се вековима живи у друштвеној и државној заједници, иако је била енергична и активна снага у борби како против сваке нетолеранције било с које стране, тако и против оних који су манипулисали националним мањинама у нашој земљи, уливајући им страх за рачун својих политичких амбиција.

10. ДБ је слоган који нарочито воли да користи Драгољуб Мићуновић, неславни оснивач тзв. демократског блока, у чијој се садашњој верзији њему једва види глава, а још мање чује меродаван глас. У неким медијима се упорно пише о демократском блоку коме је народ дао поверење да састави Владу, и то да су они због тога са демократским и слободним светом, а други, ма колико добили гласова на протеклим парламентарним изборима то нису – ни демократе, те да их се свет припази.
11. Додуше, многи се припадници тог блока и јавно оглађују од тако несувисле и нелогичне етикетице једне групе политичких странака, пошто је ван памети да је милион и по људи (дакле демос) гласало за своје представнике који ће управљати и владати (кратис) друштвеним и државним стварима у интересу народа. Тај народ је Багић прогласио бедастим, што ови из демократске опције још не смеју да кажу.
12. А зашто неке странке које су до сада и де јуре и де факто биле на власти уображавају да су демократе? Да ли због тога што су донеле Закон о раду а пре тога оставиле без посла близу милион људи и још толико у крајњем сиромаштву, што су бесомучно распродавале највитаљније националне ресурсе уз нечувене малверзације и афере, што су увеле тај демос у дужничко ропство уместо у систем у коме ће партиципирати у власти. Или стога што су створиле нову финансијску олигархију и безакоње па онда тзв. светској заједници нуде удворништво и прирепаштво (у случају решења питања независности Косова и Метохије, сарадње са Хагом, на пример), уз потпуно одсуство уважавања националне самосвојности и достојанства, равноправног и конструктивног приступа и сарадње са суседима, Европском унијом и Међународном заједницом.
13. Шта је то стварно демократско у „демократском блоку“, а шта није у Српској радикалној странци која се залаже за стварне, животне, и интересе српског народа и свих других народних заједница у овој држави, за права и слободу који ће омогућити да демос влада својим бићем и судбином. Свакој странци у „демократском блоку“ народ је дао, појединачно, много мање поверења да се може изборити за демократско друштво и демократске односе са светом, него што је такво поверење дао Српској радикалној странци.

СВЕ ШТО СЕ ДЕШАВА ИДЕ НАМ У КОРИСТ

„Пажљиво пратим све изјаве Драгана Маршићанина у вези председничких избора, и чини ми се да су спремили неку махинацију, којом би пролонгирали председничке изборе. Добро знају да кандидат Српске радикалне странке сигурно побеђује на тим изборима, па чак и Војислава Коштуницу. Прерано им је да Коштуница остави место председника Владе. Другог кандидата, с друге стране, ни немају. Требаће им времена да пронађу кандидата око кога би се сви окупили. Не мислим да то може да буде политичар, већ сматрам да ће одлука пасти на неку јавну личност, која би могла за све њих бити довољно прихватљива а према њиховој рачуници, довољно прихватљива и за бираче у Србији. Жеља им је да председник Србије не буде супротстављен Влади”, каже за „Велику Србију” Томислав Николић заменик председника Српске радикалне странке

• С обзиром да је Српска радикална странка освојила највише места у парламенту, али и даље је опозиција, осећате ли се као губитници или као победници?

„То осећање да смо губитници покушавају јавности да наметну ови који формирају владу. Не можете да будете губитник ако сте освојили највише гласова и ако је то јасан знак да бирачи желе српске радикале на власти. Да би нас спречили да формирамо владу, морали су сви да се удруже против нас, а у ствари, удружују се против бирача. Није воља бирача била да коалицију праве Коштуница, Г-17 плус, Вук Драшковић, Велимир Илић, социјалисти, Борис Тадић. Жеља бирача је потпуно јасна, први и други, који имају програме сличне у много чему, остварили су довољан број гласова да формирају владу. Ми више од Демократске странке Србије, јер је народ у нама препознао енергичније, брже и спремније људе, потпуно некомпромитоване. Следећи по реду је ДСС, са мање гласова, зато што грађани Србије разликују фалсификат од оригинала. Одувек се говорило да је Коштуница 'Шешељ у фраку'. Шешељ у фраку може да освоји одређен број гласова, али никада више од Шешеља, то је очигледно.

Влада се формира уз подршку Социјалистичке партије Србије, али то више није влада. Могу то да назову како год хоће, само не вла-

дом. Ми ћемо тој влади бити опозиција, а на председничким изборима, који ће бити убрзо, победићемо. Победићемо и на локалним и покрајинским изборима. Није наш резултат на парламентарним изборима последњи успех, па да после њега почну порази, ово је једна од првих победа у низу, које ћемо остваривати ове године.

• Како је ваше мишљење о новој Влади?

Влада ће бити јако нестабилна. Сама чињеница да су се договарали два месеца је путоказ да неће моћи добро да владају. У Влади има оних који не могу ни са ким, или оних ко-

ИЗАЗОВ

ји немогу с неким. Њихови политички ставови, посебно они о судбини земље, су потпуно различити. Како ће Војислав Коштуница да води Владу у којој седе министри којима уопште није у интересу заједничка држава Србија и Црна Гора. Коштуница изјављује да ће још више да учвршћује заједницу, а у Влади седи са странкама које су одмах за отписивање Косова и Метохије. Он каже да је и Косово и Метохија Србија, али да ли тако мисле сви са којима формира Владу. Како ће заједно са монархистима, кад жели да гради демократску парламентарну државу?

Највећа превара и увреда за бираче представља њихово калкулисање у изборној ноћи. Када су те ноћи видели да су изгубили изборе, почели су да сабирају ко с ким има 126 посланика, и донели одлуку да онај ко буде против Српске радикалне странке чини „демократски блок“. Значи, постајеш демократа онда када уђеш у владу са Коштуницом и Г-17 плус, без обзира шта си радио у прошлости, какав год имао програм и деловање, ти си сада у „демократском блоку“. Онај ко неће то да прихвати, иде на стуб срама. Да су социјалисти одбили да подрже мањинску владу, сада би били и комунисти и диктатори и ратни злочинци, хушкачи, и подстрекивачи. Били би и пљачкаши народне имовине, ретроградне снаге овог друштва. Сада их више нико не спомиње у том контексту. Сада су они дивни.

Чак смо чули и једну бесмислену изјаву Велимира Илића, који каже да Запад све може да опрости радикалима, али не може то што су ишли у Ирак код Садама Хусеина. Неће да каже да је у Ираку, у исто време када и делегација Српске радикалне странке боравила и делегација ДСС и СПС-а. Како то Америка може да опрости мандатару, што му је представник ишао у Ирак код Садама Хусеина а не може једној странци. То су све лажи и бесмислице. Знају они да са нама не би могли да дођу на власт. Ми смо понудили искључиво ДСС-у да са нама формира владу, зато што имамо 10, 15, заједничких тачака програма, које би могли да спроводимо без избијања сукоба између нас. Најбоља је влада коју чини коалиција две странке. Уколико се она прошири још само са једном странком, већ избијају сукоби.

• Имате ли сазнања шта је СПС добио за подршку мањинској влади?

Немам сазнања, али видеће се врло брзо. Када сам се једном чуо са Војиславом Коштуницом, он је рекао да замишља политичку сцену Србије у којој власт и опозиција сарађују. Под тим је подразумевао да онај ко није власт – није у министарству, али може да буде у Управном одбору неког предузећа. Ја сам рекао да на нас уопште не рачуна – нама није стало да будемо чланови Управног одбора, нама је стало да водимо државу. Или ћемо је водити, или ћемо критиковати оне који је лоше воде. Мислим да социјалисти сада граде полако своје позиције, не као странка, већ као појединци. Та странка је на великој раскрсници, и било где да крене,

сурваће се. Ако овог часа раскрстете са Слободаном Милошевићем, одмах на првим изборима пашће испод пет одсто, а да покушају поново да преваре Милошевића да их стави на своју листу, народ ће да им се смеје, рећи ће – шта га узимате када ћете га одбацити чим будете изабрани. То је једна група грађана, за коју неки кажу да су „прочишћени социјалисти“ и да нису били превише умешани, а то су све позната лица из СПС, која су водила странку. То је група грађана која служи искључиво својим интересима и врло брзо видећемо шта су материјално добили, јер се све одлуке објављују у Службеним гласницима. Оне цене о којима ништа не знамо тешко да ће изаћи у јавност, можда једног дана када се посвађају.

Српска радикална странка је сасланила годину дана без присућности свог председника, др Војислава Шешеља, који је добровољно оишицао у Хаг. Можда и није био баш превише убеђен у то да ће ишамо имаћи могућности за одбрану, али мислим да није ни могао да слуша колико зајадна демократија може људских права да ускрати једном човеку који добровољно, осланивајући и породицу, и странку, и Србију, одлази у Хаг да не би држави и народу иравио никакве проблеме, да му ускрати људска права до ите мере, да је свака даља одбрана ишамо у Хагу бесмислена. Тужилаштво нема ниједан доказ против Војислава Шешеља, он се ишамо налази већ годину дана а они су ушли у иоситиак ирикућлања некаквих доказа.

Сваки контакт са породицом, пријатељима, савешницима, странком му је забрањен и ишћање је колико ће дуго иша да итраје, у чијем је иша иштересу, ко је иша наручио из Београда. Ако су мислили да могу да ипромене сланивове Српске радикалне странке само за иша ишшо ми немамо контиакти са Војиславом Шешељем, грдно су се ипреварили. Као оснивач и ишемељивач странке, изградио је за ових 14 година довољно јаку странку и довољно сарадника који могу да насланиве његов ипосао као да је ишу. Тако да, ако им је жеља да странка ради другачије, ишу жељу не могу да иситуне ишако ишшо се ми нећемо чући са Војиславом Шешељем. Само још ише убеђују грађане Србије, а све ише и добронамерне људе у сешу, да с ишим судом ишреба раишчистишћи, да ишај суд одавно већ не ишреба да иоситиоји.

• Како је ваше мишљење, да ли Војислав Коштуница од самог старта није намеравао да са Демократском странком формира већинску владу, или се тек касније предомислио?

Мислим да он није могао да формира владу са Демократском странком јер не би могао да објасни својим бирачима да улази у владу са онима које је рушио, па макар су и слабији. Не би могао да објасни да ће формирати владу са Чедомиром Јовановићем, Зораном Живковићем, свим министрима против којих се борио. Сада је пружена прилика Борису Тадићу да наводно очисти странку а онда, ако грађани Србије преживе, што не би прочишћене демократе подржале

или ушле у владу, а социјалисти ће остати да висе у ваздуху. Пружили су подршку за избор председника Скупштине, биће изабрана влада, а онда кроз два-три месеца, њихова подршка више неће бити потребна, јер ће формирати владу са Демократском странком. Социјалистима, међутим, тада више неће бити места ни у опозицији. То је тренутак када ће се СПС угасити.

• **Који рок дајете новој влади?**

До краја године влада ће потпуно почети да шкрипи као неподмазани апарат, доћи ће до распада, раслојавања и препуцавања. С друге стране, неће смети да се служе крађом гласова у парламенту, јер се ДС на томе већ опекала; тако да

да Коштуница остави место председника Владе, са ког ће побећи кад тад, јер није тај тип човека. Другог кандидата, с друге стране, ни немају. Требаће им времена да пронађу тог заједничког кандидата, око кога би се сви окупили. Ја не мислим да то може да буде политичар, већ сматрам да ће одлуча пасти на неку јавну личност, која би могла, за све њих, бити довољно прихватљива а према њиховој рачуници и довољно прихватљива за бираче у Србији. Жеља им је да председник Србије не буде супротстављен Влади.

• **Говорило се, међутим, да би то могао да буде Велимир Илић?**

Не верујем, јер Илић је постављен на чело министарства

у коме су практично обједињена три министарства. Под Вељиним министарством за капиталне инвестиције су и саобраћај и везе, телекомуникације и грађевинарство. То је много за педесет Велимира Илића, а не за једног. Тако да сматрам да је он задовољен, а лукав је и препреден и не би се сада кандидовао, јер му то у овом тренутку није потребно.

• **Изме-**

њен је и Закон о избору народних посланика, какве он новине доноси?

Закон је измењен бесмислено. Покушали смо да га поправимо амандманима – нисмо успели, јер нису прихватили ниједан наш амандман. Били смо против тог закона, у првом реду због тога што је лицемеран. Закон на папиру пружа нека права која неће моћи да се остваре. Рецимо, грађанима Србије који се налазе изван граница Србије даје се право да гласају тамо где живе, што је за сада неоствариво. То признају и сами аутори Закона, наводећи да то право неће моћи да се оствари на следећим изборима.

Закон, такође, укида цензус за странке националних мањина. То је написано после изборног дебакла Коалиције за толеранцију, која је представљена као збир свих мањина у Србији, па је испало да мањине нису заступљене у парламенту. Када смо им показали да више од 20 посланика припада мањинама, онда су морали да ућуте, али су остали и даље тврдоглаво при томе да оне немају цензус, практично он је

„ПОБЕДНИЦИ“

УРА, ПОБЕДИО ЈЕ
ДЕМОКРАТСКИ БЛОК !!!

ми већ до Нове године можемо да имамо нове парламентарне изборе.

• **Измењен је Закон о избору председника Србије, да ли је тиме отклоњена и последња препрека за расписивање председничких избора?**

Предлогом закона који је поднела Српска радикална странка, више нећемо имати неуспеле изборе. Од свих избора који ће бити одржани, на свим ће бити биран председник. Наша жеља је да ти избори буду расписани одмах, не би ли се та агонија прекинула. Демократска странка Србије је за скупштинском говорницом убеђивала јавност да је то и њена жеља, али је ипак, својим законом поднетим после нашег, оставила могућност Маршићанину да до краја марта распише изборе. Пажљиво пратим све његове изјаве у вези тога, и чини ми се да су спремили неку махинацију, којом би пролонгирали председничке изборе. Добро знају да кандидат Српске радикалне странке сигурно побеђује на тим изборима, па чак и Војислава Коштуницу. Међутим, прерано им је

један одсто. Тиме су направили доста проблема на политичкој сцени Србије. Има средина у којима није свеједно хоћете ли бити као припадник мањина на листи Српске радикалне странке или не. На пример, у Рашкој области, у Новом Пазару, било ко да је на листи Српске радикалне странке, као што је био наш члан из Тутина, доживљава различита малтретирања. Поменути човек је чак премлаћиван. Једноставно, прогласе га за издајницу и на свим бандерама то налепе. То је урађено јер је на листи неке друге странке, а не на листи своје националне странке. Онда тај човек, који би могао да буде изванредна копча између једне странке као што је Српска радикална странка и свог народа, не сме више да се кандидује. Сада га заступају тамо неки са листе странке националних мањина. Боље би било да смо тражили да се припадници националних мањина који живе у Србији, што више учлањују и буду на листама Српске радикалне странке, ДСС, СПС, да што више заједно живимо, да се не раздвајамо и одвајамо, али шта је то, да ли је то неко обећање некоме са Запада, и о чему се ту ради, не знам.

Закон није добар јер припаднике мањина жигосу. Радикали ће и даље ићи са листама на којима су и припадници националних мањина. Нама је била жеља да што више таквих људи буде у странци и да што више таквог бирачког тела имамо, зато што ми уопште не представљамо никакав проблем за остваривање њихових интереса. Овако их безмало терају у гето. Значи – ви, који сте муслимани, морате у своју националну странку, Мађари у своју, Словаци у своју. Ми ћемо и после овог закона понудити сарадњу свим представницима странака националних мањина да правимо заједничку листу. Унапред ћемо се договорити о процентима заступљености у парламенту и то испоштовати до краја, а онда када уђемо у парламент нека се свако издваја у свој посланички клуб, ако то жели. Желимо да коначно докажемо да у Србији нема дискриминације по основу расне, верске, полне или страначке припадности, барем тога код српских радикала нема.

Предлагали смо општи цензус од три одсто, што није прошло, а на тај начин са врло малим удруживањем странке националних мањина могу да уђу у парламент. Сада ће имати великих проблема, као што ће бити проблема и са гласањем у дијаспори, посебно због првог члана Закона, који каже да се у бирачки списак уписују бирачи према свом последњем пребивалишту у Србији, како је било и до сада, али и према последњем пребивалишту једног од родитеља. Значи деца рођена у иностранству, којима су и родитељи чак у иностранству, а која не намеравају да се врате у Србију, стичу право да гласају тамо где живе, да одлучују како ће да се живи у Србији, ко ће да буде на власти. На пример, у Истанбулу живи десетине хиљада муслимана, који су се од рата до данас потпуно иселили из Србије и не намеравају никада више да се врате. Они имају држављанство Турске, а сада им неко нуди да гласају. То могу да искористе или њихове политичке странке, или конзул, који је представник власти. Слично је и са Албанцима. У Швајцарској, на пример, живи много Албанаца, који имају њено држављанство, сада ће они да гласају.

• **Зар Српска радикална странка није позивала дијаспору да гласа?**

Јесте, али да гласају овде, у земљи, или да им се омогући да гласају у иностранству, пред члановима бирачких одбора.

Никада, међутим, нисмо предвидели могућност да они који нису уписани у бирачки списак могу да гласају. Бирач мора да има држављанство, бирачко право. Сада се уписују у бирачке спискове људи који су држављани других држава а којима су родитељи некада гласали у Србији.

• **Колико као опозиција можете да утицете на доношење односно недоношење појединих закона?**

Као велика посланичка група са 82 посланика, имамо велику могућност да утичемо на доношење закона, односно безмало сваки закон који будемо написали, можемо да провучемо. Када пишемо закон, увек знамо на кога можемо да рачунамо. На пример, социјалисти подржавају Владу Србије, али не знамо како ће да реагују када поднесемо закон о томе како ће држава да брине о онима који се налазе у Хагу, како ће да организује њихову одбрану, како ће да збрине њихову породицу. Чак и да ове странке које су у Влади не буду за то, социјалисти морају за то да гласају, зато што су се тако представили у кампањи. Што не би и ДСС гласао за то, ако њихов председник каже да приоритет уопште није Хаг и када сам каже да је то у великој мери антисрпски суд, и да је у великој мери био против отимања грађана по српским градовима и њихово одвођење у Хаг. Да видимо како ће да се понаша сада, када је у већини.

Већ смо припремили декларацију о Косову и Метохији. Која странка ће, да одбије да о томе расправља. Имамо велики број могућности, које ћемо искористити.

• **Да ли радите на опозиву неких закона који штетно утичу на привреду?**

Поднели смо предлог Закона о приватизацији, којим смо елиминисали све одредбе по основу којих је могла да се спроведе пљачка. За то ће морати да гласају и остале посланичке групе. У припреми су још неки закони. Видећемо како ће се парламент изјаснити о њима.

• **Према истраживањима јавног мњења, Српска радикална странка и даље има највеће упориште у народу. Како ћете покушати да ту позорност на Српској радикалној странци и даље задржите?**

Радићемо исто као и до сада, даноноћно. Наши активисти и сада гостују по локалним телевизијама. Неколико нас се повукло да не бисмо досадили народу. Странка је у погону, радимо у Скупштини, покушавамо да испунимо оно што смо обећавали у кампањи. Иако смо у парламенту опозиција нисмо се обрукали, нисмо продали себе и програм странке за неко министарско место. Очуваћемо популарност. Премало је времена да се нешто промени по питању популарности, а ми нећемо да учинимо ниједну грешку. Очуваћемо своје бирачко тело. Ови нам својим понашањем, могу само повећати популарност и увећати број бирача који ће за нас гласати. Да не заборавимо ДОС, се много брже конституисао него ова Влада, није се конституисао на свађама, сви су били насмејани, срдачни а ипак, већ после годину и по дана било је јасно да Влада мора да падне. Ова Влада наступа са свађама, увредљивошћу, са огромним разликама, мржњом међу представницима појединих политичких странака, и то ће јако брзо да исплива на површину. То може да донесе популарност искључиво Српској радикалној странци у јер нема трећег на политичкој сцени – или овај нови ДОС, или Српска радикална странка.

Шта је ко изјављивао приликом договарања о формирању нове владе или како су политичари газили сами себе

НИКАД НЕ РЕЦИ НИКАД

„Наши договори о влади су трајали нешто дуже, не зато што се толико разговарало о функцијама, него зато што је требало ускладити програмске ставове више различитих странака”, изјавио је Војислав Коштуница након што му је Драган Маршићанин, председник Републичког парламента, поверио функцију мандатара за састављање владе. Вишемесечни разговори у вези формирања владе, који су по својој дужини озбиљно претендовали да уђу у Гинисову књигу рекорда, тиме су полако почели да се приводе крају. Но, без обзира како се заврше разговори о новој српској влади, Србију, пре или касније, чекају нови парламентарни избори. Развој догађаја одредиће датум њиховог одржавања. Грађани Србије у постизборним данима могли су да чују најразличитије предлоге о изгледу будуће владе. Сем Српске радикалне странке, која је дан након изборне ноћи упутила позив ДСС да заједно формирају владу, све странке су мењале своје ставове. Две странке у такозваном демократском блоку нису успеле да се договоре да ли будући кабинет републичког премијера треба да буде мањински или већински. Замерке су имале и остале странке у поменутом блоку. С времена на време преговори о формирању владе обустављани су, да би, након готово немогућих усаглашавања, кретали из почетка.

Пре почетка разговора око формирања владе у јавности се увелико говорило да то није једина тема о којој ће да расправљају политичке странке, већ да се лицитира и са роковима за одржавање нових избора. Када су разговори отпочели, тај утисак је био још упечатљивији. Развој догађаја упућивао је на закључак да се у ствари странке „демократског блока” припремају за изборе бирајући тактику која ће им омогућити да те изборе и преживе. Касније би се нови избори спомињали тек као уцене упућиване од стране једне странке оној другој.

Пре почетка разговора лидери странака „демократског блока” излетали су се у јавност са најразличитијим изјавама, које су касније мењали, како су преговори одмицали даље, односно западали у ћорсокак, тврдећи да они никада тако нешто нису изјављивали, нити заступали само пре неколико дана изречене ставове.

Многобројне новинарске екипе припремиле су се за подугачко камповање испред просторија ДСС, где су вођени разговори странака такозваног демократског блока. Све је подсећало на већ виђену атмосферу

са састанака Савеза за промене а касније ДОС-а. Партијски функционери нису штедели себе покушавајући јавности, а можда и себи, да објасне где су стигли а где су запели. Поново су виђана готово идентична лица оних који су водили земљу у протекле три године, како ужурбаном долазе са поносом на састанак. Било је и оних који нису одустали од идеје водиле да судбина Србије и њених грађана зависи управо од њих и њихових одлука, без обзира што иза себе имају занемарљив број бирача, а неки чак ни толико.

Многе је зачудило, а неке бираче и разгневило, појављивање Мићуновића, Свиловића и Кораћа у друштву Тади-

ћа и Живковића на преговорима са ДСС-ом. Мићуновић је то објаснио постигнутим колективним договором између ДС-а и ових странака, којима, осим квота у парламенту, припада и равноправан наступ свих партнера након избора. Тако су грађани, ни криви ни дужни, морали да слушају оне које су на изборима послали у историју.

У ноћи док су се још увек бројали гласови, носилац листе Демократске странке Борис Тадић, изјавио је, радостан што ова странка није у потпуности збрисана са политичке сцене Србије, да нема демократске владе без Демократске странке. Тадић, је коментаришући могућност формирања владе, рекао да Демократска странка не срља у владу по сваку цену и да пристаје на формирање владе само са странкама „демократског блока“. „На жалост, они су дали обећање да неће моћи са нама, али ни ми не можемо да пружимо више од онога што већ јесмо. Спремни смо да подржимо и мањинску владу, али не сваку, већ ону која је добра за Србију. Не одбацујемо подршку мањинској влади, али постоји само један услов, реформе“, рекао је Тадић. У данима који су уследили након тога, ова странка је понављала ставове изречене у изборној ноћи и уверавала Србију да је отворена за све врсте сарадње. „Преговори о формирању нове владе Србије још нису почели. ДС је отворена за све разговоре, али конкретних позива и понуда странака демократског блока у вези са формирањем нове владе још није било. Није их било ни из Српске радикалне странке, јер радикали знају да на нас не могу да рачунају“, изјавио је Борис Тадић у интервјуу за лист „Блиц“. Међутим, с обзиром на то како су се ствари даље одвијале, Тадић би вероватно највише волео да јавност заборави његов одговор: „Можда ћемо предложити мањинску владу или неку нову коалицију, али о томе ће се расправљати у ДС. Ја јесам носилац листе, али о таквим стварима не треба сам да одлучујем“. Тадић је и тада нагласио да је његова странка спремна на све опције. „И да будемо опозиција и да подржимо мањинску владу, чак и да уђемо у нову владу“.

На годишњој конференцији за новинаре премијер Србије и потпредседник ДС Зоран Живковић рекао је да је став председништва странке да би најбоља варијанта за ДС и за Србију била да та партија подржи мањинску владу „демократског блока“. Живковић је том приликом напоменуо да за то постоји мали услов, који се огледа у наставку процеса реформи које је ДС започела у оквиру Владе Србије. Но, није протекло много времена, а функционери ДС почели су да иступају у јавности са ставом да ова партија заговара формирање већинске владе. На седници Главног одбора одржаног у недељу, 25. јануара, Живковић је поновио став ДС од пре неколико дана, да влада у Србији „може да буде стабилна само ако су у њој све четири странке демократског блока и ако та влада има програм који ће значити реформе које су започете пре три године“.

Своју недоследност у ставовима показала је и супарничка странка. Демократска странка Србије, након завршетка бројања гласова, уверавала је бираче да ће се залагати за расписивање нових избора у року од годину дана, заузевши став да ће се залагати за владу са ороченим временским роком трајања. У том периоду парламент и странке на власти требало је да се усагласе око новог Устава, након чега би уследили нови избори.

После божићних празника Коштуница је заступао тезу да је за Србију најбоље да се формира концентрациона влада у којој би учествовале све парламентарне странке. Међутим, готово све странке су одбациле ту могућност. Српска радикална странка је на конференцији за новинаре поновила да би учествовала једино у коалиционој влади са ДСС. Томислав Николић је тада истакао да та странка још увек чека одговор ДСС-а на предлог да заједно формирају владу. Неколико дана касније Драган Маршићанин је, међутим, изјавио да се његова странка залаже за формирање мањинске владе, чији би мандат био годину дана, искључивши могућност уласка у владу са Српском радикалном странком. Коштуница је за Радио телевизију Србије изјавио да ДСС ниједног тренутка није била за опцију формирања већинске владе „демократског блока“, у којој ће бити и ДС, иако су јавности, само неколико дана раније, упућиване поруке да ће бити формирана већинска влада. Чак су по том питању били отпочели и међустранички разговори.

Након ове његове изјаве односи између ДСС и ДС се заоштравају, а уочљива је и промена у ставовима појединих функционера обе партије. „Једино што је разумно у овом тренутку, то је већинска влада“, нагласио је Драгољуб Мићуновић, који се са још неколико чланова Демократског центра налазио на листи Демократске странке. Он је додао: „Ми њих одмах зовемо у већинску владу, па да видимо да ли можемо доћи до владе или не, или нека потраже подршку негде другде“, био је изричит Мићуновић дајући интервју за Б92 20. јануара. Да ли је на промену ставова функционера ДС и њихових придружених чланова утицао понос повређен критикама упућеним на њихов рачун и нетрпељивост између чланства две партије, или спознаја да са 37 посланичких места могу да диктирају услове за конституисање власти, ствар је процене. Но, сасвим сигурно, теза коју су поједине демократе покушале да пласирају, како ова партија одбија да подржи мањинску владу јер се не слаже са појединим персоналним решењима такве владе, звучи превише наивно, и тешко да би неко у то могао да поверује.

Већ сутрадан огласио се и Веља Илић, председник Нове Србије са тврдњама да у ДС треба најпре да се усагласе шта хоће. „Проблем је што се унутар ДС воде страначке размислице и ниједна страна, изгледа, нема легитимитет да нешто каже, већ гледају да купе позиције у странци. Они то морају са собом да реше. Нестабилне странке не могу да граде ста-

Након кријшика ипак заједно

Од почетка преговора у вези са формирањем владе баратало се са неколико модела њеног устројства. Странке и лидери размештали су се најразличитијим формама. У опшности су биле: влада народног сјаса, концентрациона влада, мањинска, већинска, већинско-мањинска, мањинско-већинска, техничка односно оперативна влада. О конкретним циљевима и њеној будућој стратегији није се уопште дискутовало. Нико није желео ни са ким заједно да седи у влади али су сви, с друге стране, желели да имају власти. Опшужбе које су једни другима упућивали, по својој тежини превазилазиле су, не ипак рејко, границу истинитости. Све је више подсећало на предизборну кампању него на конституисање извршне владе. Идеја водила – како постићи што бољи успех на следећим изборима, уз свесност да нова влада неће дуго остати, руководила је разговорима од самог почетка.

билну владу". С друге стране, још увек актуелни градоначелник Чачка изјавио је да његова странка не би имала ништа против да на министарским местима буду људи из ДС чиста образа. Неколико дана пре тога, коалиција СПО-НС одбацила је идеју мањинске владе. „Ако се формира влада од странака и коалиција из „демократског блока“, онда у ту владу морају да уђу све четири демократске групације које су избориле улазак у парламент: ДСС, Г-17 плус, ДС, СПО-НС“, изјавио је председник СПО-а Вук Драшковић. Он је нагласио да СПО и НС не би пристали да уђу у мањинску владу, а одбацио је и идеју концентрационе владе. Лидер НС Веља Илић успротивио се такође формирању концентрационе владе, оценивши да би то био политички бућкуруш из кога не би испало било шта употребљиво. „Нема ништа ни од мањинске владе, јер би само служила за промоцију оних који би је подржали и који би је касније рушили. Једина опција је са четири странке демократског блока“. Тих дана наглашавали су да неће да одустану од става који је изрекао Вук Драшковић у изборној ноћи, а који гласи – не долази у обзир коалиција са Српском радикалном странком и СПС, јер нису програмски слични“. Даљи развој догађаја показао је да су и они одустали од раније изречених тврдњи.

На конференцији за штампу уочи Нове године, Млађан Динкић, потпредседник Г-17 плус оценио је да мањинска влада не би била добро решење за Србију. Према његовим тадашњим речима, основни принципи на основу којих ће Г-17 плус водити разговор о влади је – су промена досадашње политике Владе Србије, утврђивање персоналних решења за министарска и место премијера, јер у новој влади морају бити нови људи, нема места за Божидара Ђелића. Разговори са ДС у једном тренутку су прекинута – дијаметрално супростављени ставови, личне амбиције и сујета представљали су непремостиву разлику између две партије.

Након серије неуспелих наговарања и уцењивања, у први план избија СПС. Најпре је обезбеђена подршка ове партије приликом избора председника Скупштине Драгана Маршићанина. За непућене, све се одиграло веома брзо. Почетком недеље обновљени су преговори са странкама тзв. „демократског блока“, а онда приликом гласања за избор председника Скупштине демократе су остале уздржане. Њихово образложење је било да странке нису постигле договор око таквог редоследа ствари, већ да је Коштуница обећао да ће бити изабран најпре председник Скупштине из редова ДС, који ће бити замењен након конституисања владе. Било како било, Маршићанин је изабран уз подршку СПС-а, а ДС је заузела чврст став да оде у опозицију, или нам се тако чини. „Односи четири демократске групације дефинисани су бројем гласова на изборима, па ако Г-17 плус, ДСС, СПО и НС не желе да прихвате нашу понуду за заједничку владу, плашимо се да ће нову морати да формирају са СПС и Српском радикалном странком“, изјавио је Тадић агенцији

„Бета“. Био је изричит, „Нико не може да поставља услове ДС-у, као што ни ДС никоме не поставља услове нити уцењје“. На помолу су били нови избори. Никоме од лидера странака није било јасно како ће објаснити својим бирачима да сада одједном рачунају на подршку странке за коју су изричито тврдили да не желе да је виде у својим редовима. Истицали су то и пре и након избора. Најизричитiji је био Вук Драшковић, који је касније одлуку о подршци социјалиста маестрално препустио Главном одбору. Пласирана је вест да ће бити нови избори.

После серије разговора са шефовима посланичких група, парламентарних странака, председник Скупштине Драган Маршићанин изјавио је да је Србија ближа расписивању избора него формирању владе. „Показало се да постоје дијаметрални ставови партија о моделу формирања владе. У таквим околностима и обрту у ставовима СПО-НС о формирању владе, остаје нам да у року од неколико дана странке у додатним преговорима смање те разлике. Уколико се то не деси, бићемо суочени с новим изборима и могуће да ћемо крајем марта или почетком априла имати и парламентарне и председничке изборе“. После неколико дана био је још

прецизнији, изјављујући медијима да ће избори бити расписани већ наредне недеље. Од избора се ипак одустало. Вук је у својој странци остао усамљен са ставом да се не уђе у владу уколико је подржи СПС, јавност је брујала да је у то своје прсте умешао Веља Илић, наговарајући посланике СПО-а да прихвате подршку социјалиста.

На питање шта је СПС добио за подршку мањинској влади, Војислав Коштуница је одговорио: „Добили су подршку мањинској влади“. Коштуница је том приликом изнео свој став да је то веома значајно за социјалисте али и за Србију, јер се нормализују политичке прилике у земљи. Одлуку да се упуди позив СПС-у да подржи мањинску владу сматрао је гестом ДСС којим се брише вештачка граница између странака „првог“ и „другог“ реда. Као да је заборавио оно што је раније изјављивао – да његова странка неће ући у коалицију са онима који су управљали земљом до 2000. године, као ни са демократама, који су одговорни за погоршање ситуације у Србији у периоду од 2000. до 2003. године.

После састанка са мандатаром за састављање владе, шеф Главног одбора СПС-а Ивица Дачић је изјавио: „На основу циљева наведених у потписаном споразуму демократског блока, одлучили смо да начелно подржимо нову владу на челу са Коштуницом. Начелна подршка значи да ћемо за владу и у Скупштини гласати, ако се не измене одредбе споразума о којима смо разговарали“. Лабус је, пак, тих дана изјављивао да би волео да се формира већинска влада „демократског блока“.

Зоран Живковић, заменик председника ДС тврдио је да су за ову странку разговори о влади завршени. „Чини ми се да не постоји воља ниједне странке да буде направљена влада пуног капацитета која би наставила реформе. За нас је та прича завршена“. Истовремено Борис Тадић оцењује да затварање врата за преговоре са странкама „демократског блока“ представља деструкцију али да ће коначан став ДС знати након седнице скупштине странке закажане 21. фебруара.

Тим новодом потпредседник Г-17 плус Млађан Динкић изјавио је да мањинску владу уз подршку социјалиста и нове изборе сматра „лошим решењем“ и најавио да ће се наредних дана „свим силама“ покушати да се постигне договор свих странака „демократског блока“ о неком од „два добра решења“. Добрим решењима Динкић је сматрао већинску владу свих странака „демократског блока“ или мањинску владу уз подршку Демократске странке. „Сва остала решења су лоша и могу бити само изнуђена“. Побунили су се и поједини социјалисти. Милутин Мркоњић је најавио да ће позвати своје страначке колеге да не подрже мањинску владу у којој би били лидери Г-17 плус. Он је изјавио да не спори подршку СПС-а конституисању Скупштине, али да су приговори руководства Г-17 плус у вези с подршком социјалиста мањинској влади за њега „неприхватљиви и увредљиви“.

Коштуничин кабинет имаће 19 министарских места. По свему судећи, биће угашена министарства екологије, урбанизма и грађевина, саобраћаја, веза и телекомуникација, за државну управу и локалну самоуправу и социјална питања, али ће имати два нова – министарство за Космет и за дијаспору. На чело Министарства за Косово и Метохију могао би да буде постављен Небојша Човић, председник Координационог центра за Косово и Метохију, чија странка на изборима није успела да пређе цензус. Сада је већ извесно, ДСС-у ће припасти полиција и правосудје. Г-17 плус ће испунити свој примарни циљ: добиће министра финансија и гувернера – практично, поменути функцијама ова партија, са

малим прекидима, у континуитету руководи од 2000. године. Велимир Илић ће водити ново министарство, које ће обједињавати урбанизам, грађевине, саобраћај и телекомуникације. Медијску министарску кампању почео је да води пре него што је на то место изабран. СПО ће се задовољити са министарствима културе, дијаспоре и трговине. Вук Драшковић ће своје амбиције задовољити на савезном нивоу. Запело се код расподеле Министарства пољопривреде – њега нико није хтео.

И у вези прерасподеле министарских места, лидери су се понашали слично као и приликом договарања око формирања владе – одустајали су од својих принципа и изречених ставова, заборављали критике, посезали за уценама. Тако је, рецимо, Вук Драшковић изјављивао да неће да прихвати кандидате Г-17 плус за министра финансија или гувернера због Националне штедионице и афере финансирања Г-17 плус. Његов коалициони партнер, Веља Илић, имао је сличне захтеве. Лидер Нове Србије дао је изјаву следеће садржине: „Г-17 плус би стварно морала да реши свој проблем, јер имају хипотеку која се повлачи данима и виси нам над главима. Ако уђемо у нову причу с аферама, неће се добро завршити, зато би та странка заиста морала да изађе у јавност, бар да да неко званично саопштење о свему што им се ставља на терет, јер, као што рекох, нису ни они најсрећније решење“. Међутим, сазнање о учествовању у власти избрисало је све „неспоразуме“. Изречене речи отишле су у историју а говорници на своја радна места, не би ли нам скројили будућност.

Нова влада у Србији засигурно не изражава вољу бирача, већ представља пример међународног мешања у унутрашњополитичке прилике једне земље. Оно што изненађује, или можда не, је да су притисцима Запада и Америке подлегли баш они који су истицали да је воља бирача неприкосновена. Како и колико ће трајати влада која је формирана на тај начин, показаће бирачи.

Мањинска влада би ипак, у скоријој будућности, могла да прерасте у већинску владу. Након што је Скупштина Демократске странке одбацила Живковићеву верзију декларације о опозиционом деловању странке до наредних парламентарних избора, а Борис Тадић изабран за председника странке, представницима ДСС-а, Г-17 плус и коалиције СПО-НС могле би да се прикључе и демократије. Према изјавама функционера Г-17 плус, Ксеније Миливојевић и СПО-а Бојана Димиријевића, што би могло да се деси већ за неколико месеци. Поршарол Г-17 плус Ксенија Миливојевић поновила је став своје странке „да су у будућој влади за ДС враћа ошворена“. Бојан Димиријевић је најпре честитио Борису Тадићу на победи а пошом изјавио: „Његова победа је добра за политичку будућност Србије. Став СПО-а је да Србија треба да добије владу коју ће сачињавати ДСС, Г-17 плус, ДС, СПО и НС, и што ситановиште се од почетка преговора није мењало. За ДС су враћа увек ошворена, али да ли ће и он паритицирати у извршној власи, зависи од будућег премијера.

ПОНОЋНИ ЕКСПРЕС У ШЕВЕНИНГЕНУ

Разлози за доношење мере забране комуницирања нису утемељени у Правилнику о притвору, а поступком Међународног суда дошло је до гушења основних права и слобода Војислава Шешеља, а тиме и до повреде Универзалне декларације о људским правима коју је Генерална скупштина Уједињених нација прогласила 10. децембра 1948. године.

Српска радикална странка протестује због понашања Хашког трибунала и кршења људских права председника странке др Војислава Шешеља, који се налази у том Трибуналу.

Мера забране комуницирања која је изречена проф. др Војиславу Шешељу представља преседан у дрскости и без-

„У случају Војислава Шешеља постоји недостатак било каквих доказа, било каквих озбиљних аргумената, јер Војислава Шешеља не можете да вежете ни за командну одговорност, не можете низапта. Они су довели у поступку против Милошевића педесет сведока којима су рекли да потврде, и који су потврдили, да су сви добровољци, који су били на ратишту бивше Југославије, били под командом ЈНА или територијалне одбране. Како ће сад у другом поступку да говоре – е, извините, нису добровољци били под командом ЈНА или територијалне одбране? И шта да докажу Војиславу Шешељу? То да је био председник опозиционе политичке странке? Нема командне одговорности. Да ли га гоне за неки лични злочин? Не, нигде се не помиње. Шта да раде са њим? Пада им цела њихова кула од карата када се суоче са господином Шешељем.

Они имају огромне проблеме у суђењу са Милошевићем, знају да геноцид не могу да докажу, све друго им је ужасно климаво, без икакве аргументације. Једино на чему заснивају своју аргументацију јесте тзв. командна одговорност. Овде нема ни тога, нема ничега. Шта ће да раде? Шта да раде, него да некога муче и да покушавају да му униште живот. То је једино што покушавају да ураде у случају Војислава Шешеља и апсолутно ништа друго. Ја мислим да они уопште нису свесни са ким се суочавају. Рачунам да су неки од њих мислили, када је господин Шешељ сам отишао у Хаг, да ће са њим да направе неки контакт и да ће након тога видети како ће даље. Он неће никакве договоре. Отишао је чист, чист ће да изађе, као јунак, из Хашког трибунала, и као победник. То је човек који је у Титово време, најстрашније време, мирно прихватио пресуду на осам година затвора, двадесет два месеца провео у зеничком казамату. Војислав Шешељ са њима да тргује неће, ни по цену да не чује своју децу и супругу, ни по цену да нема вести о томе како му је породица”, каже Вучић.

обзирности Међународног кривичног суда, који у односу на њега крши и сопствена правила. Основни принципи на којима почива Правилник о притвору: одржавање приоритетног захтева човечности, поштовање људског достојанства и презумпција невиности, у односу на Војислава Шешеља не вреде. За кога је Војислав Шешељ „опасан”, за Међународни кривични суд, зато што се јавно огласио да ће га „разбуцати” или за елигу на власти која се такмичи да Србији што више зла нанесе?

Како то Војислав Шешељ може разбуцати Међународни кривични суд, кад је у Хаг отпутовао добровољно, у намери да брани српске интересе? Разбуцаће га научно и стручно, оспоравајући му легитимност, а оспориће и све тачке оптужнице, али је сигурно да неће заобићи ни криминалце у Србији. Адвокат Славко Јерковић, правни саветник др Војислава Шешеља, истиче да је суд у Хагу постао свестан кога је добио, па се због тога тако и понаша. „Свестан је темпираних бомбе у научном и стручном смислу, која има разарајуће дејство. Поставља се основно питање: како и на који начин да се ослободи Војислава Шешеља, како и ко ће њему објаснити због чега је оптужница подигнута, како све заборавити и избећи последицу, како удовољити онима у Београду да се Војислав Шешељ што дуже задржи у притворској јединици, јер би ометао или спречавао намере светских моћника да у спрези са домаћим издајницима распарчају Србију”, каже Јерковић.

Адвокат тврди да разлози за доношење мере забране комуницирања нису утемељени у Правилнику о притвору. а

поступком Међународног суда дошло је до гушења основних права и слобода Војислава Шешеља, а тиме и до повреде Универзалне декларације о људским правима коју је Генерална скупштина Уједињених нација прогласила 10. децембра 1948. године.

Генерални секретар Српске радикалне странке Александар Вучић, каже: „После истека месец дана забране телефонских контаката са породицом, са страначким колегама, пријатељима, Војиславу Шешељу је речено – Ако се будеш придржавао онога што ти ми кажемо, а то је да два пута не-

причи о запаљивим говорима. Подразумева се да онај ко је најбољи говорник, има запаљиве говоре”, каже Вучић.

Војислав Шешељ је најпопуларнији политичар у Србији. Листа коју је он предводио победила је све своје противнике, тачније потукла их је до ногу. Његово храбро држање и понашање у Хашком трибуналу, одбијање сваке, па и најситније врсте нагодбе која гази људско достојанство, показује да је он највећи и најбољи. Такво држање показује невероватну храброст, коју народ уме да цени, што је и показао на парламентарним изборима. „Војислав Шешељ ће и убудуће

дељно можеш телефоном да позовеш породицу, ове остале не можеш и даље, може једном месечно да ти дође супруга у посету, али да буде стражар присутан све време, да се надгледа и надзире шта, како и о чему разговарате, како и на који начин. Војислав Шешељ је одбио такву врсту погодбе, одбио је сваку врсту разговора са њима на такав начин, јер су му тиме показали само како и даље желе да понижавају хашке притворенике, њега посебно, како и на који начин покушавају да униште живот људима у Хашком трибуналу”. Вучић истиче да је такво понашање, које не постоји нигде на земаљској кугли, незамисливо и недопустиво. Уједно се пита да ли је то та заштита људских права и слобода о којима су говорили.

Војислав Шешељ се није чуо са својом децом и супругом, страначким колегама и пријатељима ни за Нову годину, ни за Божић. Изолација и даље траје.

Ових дана навршава се годину дана од када је Војислав Шешељ у Хагу. Суђење још увек није почело, можда тек 2006. године, а и то је под знаком питања. Прво је подигнута оптужница, па је тек након тога Тужилаштво почело са прикупљањем доказа, што је незабележено у аналима судске праксе. „Нема суђења, зато што знају да немају ништа против Војислава Шешеља. Све је засновано на глупостима и на

одбијати да прихвата понижавајуће и увредљиве захтеве и налоге секретара Хашког трибунала, или свих осталих из Хашког трибунала”, истиче Вучић. Српска радикална странка ће упутити отворено писмо генералном секретару Уједињених нација, Кофију Анану, и шефовима држава и влада сталних чланица Савета безбедности и захтевати да се поштују Шешељева људска права и слобода. Српска радикална странка уједно позива све часне и поштене људе у Србији, све интелектуалце, све политичаре, све јавне и културне раднике, да осуде овакву врсту злочиначког понашања и насиља Хашког трибунала према Војиславу Шешељу. „Не морају у сваком тренутку и на сваки начин да брину само о својој судбини, већ морају да воде рачуна о ономе што се збива и у свету и у земљи, и о патњама кроз које пролазе наши људи. У овом случају реч је о председнику српских радикала, Војиславу Шешељу, и ми ћемо ту борбу за нашег председника, која је мала и незнатна у односу на његову борбу и храброст, наставити, за разлику од неких других”, тврди генерални секретар Српске радикалне странке. Он истиче да на српске радикале нико не може по том питању да изврши било какав притисак, нити да их натера да напусте свог председника. Радикали остају верни свом председнику.

ПРАВИЛНИК О ПРИТВОРУ

Правилник о притвору лица која чекају на суђење или жалбени поступак пред Међународним судом, или су из неког другог разлога притворена по овлашћењу тог суда, од 5. маја 1994. године, у Преамбули истиче да је сврха Правилника уређење управљања Притворском јединицом за притворенике који чекају на суђење или жалбени поступак на Међународном суду и сва друга лица притворена по овлашћењу Међународног суда, те да се осигура стална примена и заштита њихових личних права док се налазе у притвору. Основни принципи на којима почива овај Правилник о притвору одражавају приоритетне захтеве човечности, поштовања људског достојанства и презумпције невиности.

Од Правила 60 до 66 регулисана су права притвореника везаних за комуникације и посете.

Правило 60

(А) Узимајући у обзир одредбе Правила 66, притвореници имају право, под оним условима надзора и временских ограничења које управник сматра потребним, на комуникацију, о свом трошку, са својом породицом и другим лицима с којима имају легитимни интерес бити у контакту путем писама и телефона.

(Б) У случајевима Притвореника којима недостају финансијска средства секретар може одобрити да Међународни суд сноси те трошкове у оквиру разумних граница.

Правило 61

(А) Све кореспонденције и пошта, укључујући пакете, мора се прегледати како би се утврдило да ли садржи експлозиве или друге недозвољене материјале.

(Б) Управник ће, у консултацији са секретаром, утврдити услове за преглед кореспонденције, поште и пакета у интересу одржавања реда у притворској јединици и онемогућавања бекства.

Правило 62

Притвореник се мора обавестити о смрти или тешкој болести било ког блиског сродника.

Правило 63

(А) Притвореници имају право да примају посете породице, пријатеља и других, а то се право може ограничити само одредбама правила 66 и оним ограничењима и надзором које уведе управник, у консултацији са секретаром. Таква ограничења и надзор морају бити нужни за интересе спровођења правде или одржавања безбедности и реда у затвору домаћину и Притворској јединици.

(Б) Секретар може неком лицу одбити дозволу да посети притвореника ако с разлогом верује да је сврха посете да се прибави информација која касније може бити објављена у медијима.

(Ц) Сви посетиоци морају поштовати постојећи режим безбедности затвора домаћина. Та ограничења могу укључивати претрес деце и преглед личних предмета рендгенским зрацима при уласку у Притворску јединицу или затвор домаћина, или обоје.

(Д) Сваком лицу, укључујући браниоца притвореника и дипломатског или конзуларног представника акредитованог код земље домаћина, које одбија да удовољи условима, било Притворске јединице, било затвора домаћина, може се забранити улаз.

Правило 64

Притвореник се мора обавестити о идентитету сваког посетиоца и он може одбити посету било ког посетиоца осим представника тужиоца.

Правило 65

Притвореници могу комуницирати са и примати посете дипломатских и конзуларних представника државе којој припадају, а који су акредитовани код земље домаћина, а у случају притвореника који немају дипломатског или конзуларног представника земље домаћина, избеглица или лица без држављанства, дипломатског представника акредитованог код земље домаћина који представљају државу која заступа њихове интересе или национално или међународно тело чији је задатак брига о интересима таквих лица.

Правило 66

(А) Тужилац може од секретара, или у хитним случајевима, затражити да забрани, регулише или одреди услове за контакте између притвореника и било ког лица уколико тужилац има разумне основе да верује:

- (i) да је сврха тог контакта покушај организовања бекства притвореника из Притворске јединице
- (ii) да би тај контакт могао нашкодити или на други начин утицати на исход: (а) поступка против притвореника; или (б) било које друге истраге
- (iii) да би тај контакт могао нашкодити притворенику или било ком другом лицу; или
- (iv) да би притвореник тај контакт могао искористити да прекрши налог за необјављивање које је издао судија или веће у складу с правилом 53 или правилом 73 Правилника о поступку и доказима.

(Б) Ако је из разлога хитности такав захтев упућен управнику, тужилац мора одмах обавестити секретара о том захтеву и о разлозима за његово упућивање. Притвореник се мора обавестити о томе да је захтев поднесен.

(Ц) Притвореник може у сваком тренутку затражити од председника да ускрати или поништи захтев за забрану контаката који је тужилац поднео у складу са овим правилом.

На овај начин чинимо доступним јавности Правила о притвору Међународног суда, како би читаоци могли доћи до објективног закључка да је против проф. др Војислава Шешеља монтиран процес пред Међународним судом и да се потврдило његово мишљење дато јавности пре одласка у Хар. У то време је јавно прозвао Човића, Свилановића и Ђинђића као ауторе оптужнице, те да је Ђинђић молио Карлу дел Понте да Војислава Шешеља на било који начин изолује из Србије.

Т Р И Б У Н А Л

У САВРЕМЕНИМ УНУТРАШЊО-ПОЛИТИЧКИМ И ГЛОБАЛИСТИЧКИМ ОДНОСИМА

Трибунал у Хагу у савременим условима изражава глобалистичке и унутрашњополитичке интересе који његов рад условљавају, подстичу понашање Тужилаштва, али и опредељују испољавање његове политичке суштине.

Тематско одређење ове анализе упућује и на расправу о проблемима које су створиле разноврсне глобалне и геостратешке тенденције, а можемо их, заједно са учинком досовске власти, назвати хашки лоби, са свим последицама по српски народ, његову историју и све грађане Србије.

Тек када потанко и аргументовано анализирамо чињенице везане за сву сложеност и појавне облике понашања стратега глобализације у међународним размерама, на Балкану и у Србији, а посебно након нестанка блоковске поделе света, затим такозваног Вашингтонског договора између америчке Владе, Светске банке и Међународног монетарног фонда, као и укључивања НАТО-а у темеље изградње једне глобалистичке економије, постаје јасније откуда Трибунал, шта су његови циљеви и крајње консеквенце.

Пише: Проф. др Сретен Сокић

За нас су данас веома значајна питања: зашто су бројни критичари глобалних токова на Балкану и у Србији застали у отпору једној оваквој импровизацији и пројекту који је унапред осуђен на пропаст; каква је улога међународних политичких и економских институција у грешкама које су начињене; зашто су бројни антиглобалисти или, тачније речено, сви они који схватају да догађаји на Балкану немају никакве везе са нужним процесима глобализације капитала, технологије, новца, рада, информација и др. остали неми посматрачи широм света? Зашто не реагују на све бројније појаве у свету у којима се намеће појединачни или регионални интерес као глобални? Савремене стратегије из овога, „лобија зла“ постају више него конкретне, пресудно присутне широм света, са крајњим циљем економске и политичке доминације и прекрајања свега што се у корист комерцијалних, финансијских и војних интереса најразвијенијих земаља света прекројити може. У тој, више него трагичној работи је наметање и коришћење економске, војне и политичке силе у корист „новог светског поретка“, у коме сиромашни постају све сиромашнији, а богати богатији, готово свакодневно понашање широм света. Синтеза преовлађујућих глобалних интереса и стратегија који владама и централним банкама „земаља транзиције“ и других неразвијених указују (мање-више директном интервенцијом) на кључне правце понашања и преобликовања. Претња силом и економске уцене постају основа деловања актуелних стратега садржаја и појавних облика глобализације са једне, и транзиције са друге стране.

Све је више појавних облика и форми који говоре у прилог да нас очекује глобално доба на штету мање развијених и неразвијених, са трагичним социјалним последицама. Бар такве тенденције показују савремени токови. „савети“ западних економиста, политика међународних финансијских

и економских институција, начин спровођења регионалних пројеката и политика стратегије најразвијенијих. На актуелном примеру Балкана и Србије уочавамо да управо надвлађују процеси који остварују овакву оријентацију светске и регионалне глобализације.

У тим тенденцијама и реалностима треба разумети и сам „хашки лоби“ (светских и домаћих размера и организовања), али и све снажнији и незадрживији антихашки лоби у Србији. У Србији је све више грађана који се опредељују за сазнавање праве истине о Трибуналу, његовој улози и последицама чудне мешавине интереса у заснивању „хашке истине“. Наравно, ту је и питање да ли има икакве везе између Трибунала у Хагу и правде, морала и права, тих значајних цивилизацијских основа савремености; како се може у њих уклопити „прилагођавање наше власти“ кроз хашку димензију продаје појединаца или, тачније, њихових глава.

Можда је овде место навести један цитат: „Постаје неопходно привући пажњу европских влада на једну чињеницу, наоко толико сигну, да владе као да је не примећују. Та чињеница је следећа: убија се један народ. Где? У Европи. Има ли сведока? Један сведок: цео свет. Да ли владе то виде? Не... Отуда ствари које се врше по Србији“. Виктор Иго... (1876). Нудимо само једну допуну па да овај цитат буде актуелан и у савремености: владе развијених земаља света (а ја мислим и већина других влада) то виде и итекако могу да спрече.

Мој прилог расправи о Трибуналу поделио сам у неколико сажетих целина:

I

Данас је веома тешко разоткрити размере, односно распрострањеност такозваног хашког лобија независно од чињенице да су познати главни финансијери Трибунала (мада се љубоморно крију), земље носиоци геополитичке стратегије „овладавања“ Балканом, али и они који су све учинили и чине да сатанизују српски народ. У овим условима само

изношење неистина, фабриковање чињеница са неизмерном количином лажи има за циљ да креатори „хашког лобија“ достигну оне економске, политичке и све друге амбиције када је у питању српски народ.

1) У том контексту је улога такозване међународне заједнице око сукцесије (поделе имовине бивше СФРЈ). У својој књизи „Економија транзиције“ стоји: „Оправдано је поставити питање да ли су две стране у спору, коалиција осамостаљених држава и СР Југославије истовремено две преговарачке стране, или је то Међународна заједница ... Преговори који су резултирали потписивањем споразума у Бечу 29. јуна 2001. ... Веома је распрострањено мишљење да су овај документ и његова примена противни интересима СРЈ, условима, вредносним показатељима и реалним економским чињеницама могуће поделе државне имовине приликом раздруживања“. Даље се, на наредним страницама, развијају емпиријски и други ставови наметнутог деобног биланса. Нема спора да је сукцесија један од узрока стварања хашког лобија.

2) Било би крајње ненаучно и неполитички, са оне стране реалне анализе, одвојити напоре хашког лобија од реалног идентификовања свих видова штета коју је имала Србија од увођења санкција међународне заједнице до пред само бомбардовање НАТО-а. Навешћу само два цитата из поменуте књиге: први је везан за утицај штета насталих распадом СФР Југославије, увођењем санкција међународне заједнице и бомбардовањем НАТО, на материјалну и економску основу транзиције. Према Економском прегледу (бр. 56-59, април-јул 1999. стр. 33), извршена је нова процена укупних мерљивих губитака привреде и друштва СР Југославије у периоду 1991-1997. године и они износе 96,516 милијарди долара. Укупни губици настали као последица санкција износе 64,893 милијарди долара, а губици настали због сецесије појединих република претходне СФРЈ и разбијања југословенског тржишта 29,672 милијарди долара... „Према проценама које сматрамо званичним, СР Југославија је од 1990. до 1999. године изгубила приближно седам бруто домаћих производа (БДП) из 1994. године.“ „Уз услов да у наредном периоду задржи ниво раста друштвеног производа из 1998.

Југославији ће бити потребно 13 година да достигне БДП из 1998.“

3) Наведене процене не обухватају штету од НАТО бомбардовања, пад друштвеног производа нити, пак, непосредне губитке нанете у току 77 дана разарања. У контексту предметне анализе, потребно је истаћи бројне губитке који непосредно (у материјалном смислу и као економско-производни потенцијал) утичу на будућност транзиције и њену реалност. Штете су огромне, тешко процењиве и далекосежне: од инфраструктуре, капиталних губитака, уништеног природног богатства, оштећених и уништених стамбених

објеката, до загађивања животне средине, хуманитарних последица (око 350.000 избеглица с Косова побегло је у Југославију), губитка „хуманог капитала“, тј. бројних жртава (погинулих, рањених, повређених, као и психички и на други начин здравствено поремећених, посебно деце и радно способног становништва) и др. Процена укупне штете још званично није саопштена.

Укупна материјална штета (непосредна и посредна) агресије НАТО-а „превазилази 100 милијарди америчких долара“. Наши отштетни захтев поднет Међународном суду правде био је 100 милијарди долара.

Међутим, сама процена ратне штете има и другачије процене:

а) аутори Г17 плус (Динкић, Маџар, Ла-

бус и др.), аутори књиге „Завршни рачун“, износе своју процену: „Укупна економска штета за СР Југославију након НАТО бомбардовања износи око 29,6 милијарди долара“ („Стубови културе“, Београд, 1999, стр.8).

б) Из интервјуа из пера пок. З. Ђинђића датог немачком „Шпиглу“ сазнајемо нову процену: он је подсетио „на обећану помоћ на Донаторској конференцији у Бриселу прошлог лета од 1,3 милијарде долара. Од тога је до сада реализовано само 500 милиона долара, а само штете од бомбардовања НАТО износе пет милијарди“. („Политика“, 24. фебруар 2002, стр. 2).

Један пример другачије провинијенције од овога става је: „Процењена штета само на инфраструктури над Дунавом премашила је 10 милијарди долара“ (др Славица Гаврило-

ХАШКИ ДОПРИНОС ЉУДСКИМ ПРАВИМА

вић – Гаговић, Саветовање – Актуелни проблеми југословенске привреде, НДЕЈ, 1999, стр, 197).

в) После обимног истраживања проценио сам у поменутој књизи да ратна штета учињена агресијом НАТО-а износи око 120 милијарди америчких долара. „Земља је враћена неколико деценија уназад”.

Губици ове врсте оставили су дубок траг и представљају непосредно (материјално, финансијско и др.) ограничење за постизање бржих и ефектнијих резултата транзиције у СР Југославији.

Више је него јасно да оштетни захтев наше земље за губитке настале од ничим оправданог бомбардовања има јаког утицаја на формирање хашког лобија и покушаја да се посредством „рада” Трибунала избегне надокнада штете. Не треба никако заобићи ни функцију захтева за такозвану ратну оштету коју су поднеле Хрватска и Босна против наше земље.

Није тешко закључити да овај аспект хашког лобија доминира условљавајући покушаје да се наш народ учини кривим и историјски одговорним и да се појединци осуде због командне одговорности или вербалног деликта. Лажно се конструишу монструозне неистине које прикривају оне који су почели рат, улогу страних подстрекача и заштитника онима који су чинили стварне и конкретне злочине. Морална мрља Трибунала је што елиминисае суштину права да за злочине одговарају конкретни извршиоци. Наравно да је у истој функцији и понашање Тужилаштва и појединих земаља Запада.

II

Сарадња са Хагом показала је фундаменталне особености које карактерише одсуство етике и морала, истине и њених правних основа али и разоткрива сам карактер и начин владања актуелне власти у Србији и Заједници.

Досадашња пракса је показала да је одлазећа досовска власт изградила нејасне и недефинисане границе и облике сарадње са Трибуналом. Власт је доказивала своју верност спољним командантима и стратезима рата односно креаторима посебног садржаја глобалистичке доминације. Власт се утркивала доказивањем да је испоручивање Трибуналу у свом непрекидном ходу могуће као ставку унети у међународне односе као фактор подршке себи и свом начину владања. У том смислу она је континуирано обећавала (након неуставног спровођења Слободана Милошевића) испоручивање свих против којих Тужилаштво покрене истрагу. Томе је и закон накнадно прилагођаван. Рачунало се да су могуће чак и форме тајних оптужница, и то за такозвану командну одговорност и вербални деликт.

Истовремено је досовска власт осетила могућност да су за домаћи поли-

тички терен делотворне разноврсне форме спољних притисака и условљавања неких од облика помоћи и других видова сарадње. Тако се и појавила стратегија и концепција условљавања помоћи и других видова уцена Хагом. Појавила се пракса која је све више попримала тенденцију да свака испорука Трибуналу наших грађана има своју цену. Целина ове праксе је крајње неморална, а такво се поступање власти граничи са међународним криминалом, по коме се лицитирало која је цена за кога будућег хашког затвореника.

Досовска власт се трудила да доказује нашој јавности како се то мора, јер је „неумитно безусловно сарађивати” са Трибуналом.

У проналажењу нових и нових изговора за своју послушност досманлије су дошле до „процене” да је могуће да се у Хаг шаљу и домаћи политички противници. Почела је сарадња у креирању спискова за Хаг у Србији, времена испоруке и уцена многих политичара, честитих генерала, старешина и војника да ће, уколико не буду послушни, бити „упућени или отерани у Хаг. Тиме је Трибунал, на велику жалост, постао и унутрашњополитичко питање.

Ових дана појављује се и нова форма хашког „доприноса” формирању нове владе у Србији. Утркују се у овој работи Тужилаштво и суд. Они се труде да непосредно допринесу пресудном утицају међународне компоненте на састав Владе, потцењујући до крајњих размера демократске пориве грађана Србије и изборни крах такозваних „демократских снага”. Синхронизовани и темељно договорени „напад и одбрана” (не)сарадње са Трибуналом толико је политички провидан чин да је сваки темељнији коментар сувишан. Из земље наручена нова фаза политике „штапа и шаргарепе” овога пута се исказује кроз став Карле дел Понте да је „сарадња с властима у Београду замрзнута” и одговора такозваног Националног савета СЦГ за сарадњу са Трибуналом да је само од 3. октобра прошле године наша земља „ослободила 16 лица обавезе чувања тајне... достављено 21 обавештење о потенцијалним сведоцима и 9 потврда о уручењу позива... одговорено је на 30 захтева Тужилаштва за

увид у државну документацију и достављено ... преко 530 копија докумената Војске СЦГ, Министарства унутрашњих послова Србије и других државних органа”. И тако даље и томе слично. Ниже се „бисер до бисера”, национална издаја до националне издаје.

Све у свему, трговина српским главама показала је да ту морала нема, а интереса има.

Показала се сва наiveness досовске власти у брисању граница сарадње са Трибуналом. У том контексту исказује се неколико основних проблема, које је нужно прокоментарисати: а) које су границе са-

радње и када ће бити крај новим оптужницама, б) зашто се сарадња своди само на испоручивање оптужених и достављање Тужилаштву потребне документације за доказе тврдњама у оптужницама (Тужилаштво прво направи оптужбу па онда тек тражи доказе за њену валидност), в) зашто су досовци обликовали оптужнице, г) како судити за вербални деликт увијен у форму оптуживања за геноцид, д) који су то неопходни други облици сарадње са Трибуналом, притвореницима и њиховим адвокатима и породицама, а досовска власт их није хтела да остварује?

На страницама угледног листа „Велика Србија“ у више наврата изложено је аргументовано шире објашњење од саме жеље досманлија и њиховог „писања оптужнице“ који су проф. др Војислава Шешеља упутили у Трибунал. Томе треба додати и незаконито „стављање у изолацију“, тј. немогућност телефонирања и посета, затим низ других садржаја „притворских форми покушаја уништавања“.

Хашки лоби није очекивао отпор В. Шешеља свему оном што чини, а посебно не две књиге које су објављене.

III

Једно од фундаменталних питања је: зашто је наша власт дозволила да земља постане хашки заточеник освете после грађанског рата на овим подручјима; посебно јер се Трибунал наметнуо као организација и институција која, у оквиру општих (али и врло субјективистичких) одређења свог ентитета упорно прилагођава своје понашање, функције и задатке, своју улогу и такозвани метод рада, демонстрира институцију за изнуђивање такозваних нагодби, постаје поприште за фабриковање лажних доказа и претварање лажних сведока у истините. Трибунал све више постаје мера непоколебљивости Запада да, уз помоћ њега, искаже свој негативан и негаторски став према српском народу, а не према појединцима из његових редова, форма ревизије историјских и етничких чињеница али и територијалних околности са увек новим „признањем“ и „озваничењем“ нових „чињеница“; фактор уцене за економску и другу помоћ, замена за све погрешно учињено и неучињено, метафора и виртуелност креативности и савремености промена у нашим транзиционим процесима а посебно мера будућих интеграција са европским институцијама.

Питање свих питања ове сарадње је – зашто је србијанска влада играла „хашки гамбит“? Затим, зашто је прихватила да буде константно уцењивана „донаторском димензијом“? Ја сам то у поменутој књизи назвао „донације и њихова хашка димензија“. Последњих недеља Сједињене Државе су поново условиле овогодишњу помоћ потребом квалитетније „сарадње Београда са хашким судом, што је предуслов за расправу о сертификацији која ће се одржати 31 марта“.

Неопходно је посебно истражити зашто је власт дозволила да димензија сарадње са Трибуналом буде једнострана, само према Тужилаштву, а не према нашим грађанима у Трибуналу. У овој димензији међународне сарадње лежи низ могућности и потреба за неопходном променом понашања власти која ће ускоро владати Србијом.

IV

Нова власт Србије мора пројектовати економску димензију одбране и живота наших грађана који су у Трибуналу.

Ради се о широком спектру неопходних и незаобилазних потреба: а) правни савети и њихово „национално утемеље-

ње“, уз нужни ниво професионализма и етике (како адвоката, тако и органа власти); б) стављање на располагање целокупне неопходне документације за одбрану коју поседују државни органи и друге институције; в) обезбеђивање неопходних административно-техничких претпоставки (лаптоп, скенер, умножавање, па све до оних вулгарних: папир и оловка); г) помоћ у проналажењу и припреми сведока одбране (само адвокату треба три дана да би шаблонски припремио сведока одбране, снимио његову изјаву и послао у Хаг, а где је разговор са оптуженим, путовање и боравак у Хагу, шта је са евентуалним страним сведоцима и др.); д) разрешавање проблема квалитета и прилагођености исхране – „неадекватна кухиња“ – ако могу судије, затворско особље и тужиоци да се хране како желе, зашто наша влада није ово регулисала и за притворенике – наше грађане; њ) економско обезбеђење породице и могућности контакта, чешћих путовања и др. са притвореницима (пример: најскупљи разговор из Трибунала је за Србију. Зашто, зна ли то досовска власт?); е) одлазећа власт није омогућила ни коректну и професионалну здравствену негу затвореницима; ж) породице су у Хагу, када дођу, препуштене саме себи, нема хотела, превоза, хране и др.; з) радикална промена рада и понашања нашег дипломатског представништва у Хагу и др.

Ови и други разлози оправдавају и намећу као нужно отварање српске „канцеларије“ са неопходним просторијама (за рад одбране, породице и др.) у Хагу. Потребне су и друге промене понашања.

V

Досовска власт је све учинила да својим чињењем и нечињењем натера притворенике да признају кривицу и тиме Србе и Србију сатанизују, оптуже као јединог кривца за рат и евентуални геноцид. То је вешто чињено у сарадњи са Тужилаштвом, адвокатима и хашким лобијем. Ово је покушај да Србију упуте ка циљу у коме је усмерава антисрпски лоби на Западу и у окружењу.

На делу је било несечично и упорно ангажовање досманлија на извртању историјских чињеница на штету Србије и српског народа и потпомагању колективног кажњавања нашег народа а тиме непосредно помагање онима који у међународној заједници све чине да докажу да су само Срби криви, да су геноцидан народ и др.

Ако то докажу, онда је по себи јасно да је њихова жеља за отцепљењем Косова и Метохије реалнија, а њено остваривање ближе циљу.

VI

За активности предстојеће власти везане за уређивање начина сарадње са Трибуналом драгоцене су и незаобилазне књиге „Четнички војвода пред Хашким трибуналом“ и „Суочавање са хашким инквизиторима“, које је проф. др Војислав Шешељ публикувао након добровољног одласка у хашки казамат.

Мада књиге заслужују шири научни приказ, и коментар указује, у контексту текста, на неке од битних порука и садржаја:

1) Досадашња расправа о Трибуналу у Хагу отворила је низ фундаменталних питања, која полазе од његове шире заснованости до актуелних изопачења у његовом раду. У књигама се аргументовано износе све правне и друге дилеме и чињенице које оспоравају само формирање и рад

- суда, па и суштину самог његовог имена – Међународни суд за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године.
- 2) Садржаји књиге на оригиналан научни начин негирају правну утемељеност Трибунала у Хагу, износе се конкретни докази и илуструју обиљем примера да су на делу такво устројство и рад који су супротни принципима међународног права и представљају грубо (до саме вулгарности) кршење људских права.
 - 3) Ове две књиге показују и доказују да је Трибунал у свом актуелном појавном облику отворио низ проблема везаних за будућу судбину Србије и српског народа. Пристрасност овога суда може да има далекосежне последице.
 - 4) На егзактан начин се у овим књигама разоткрива место и улога Хашког трибунала као облика и форме остваривања глобализације, доминације али и остваривања геополитичких интереса на нашем простору.
 - 5) Кроз конкретне примере у књигама се показује и доказује да су правила Трибунала, Статут и др. акти и њихова примена непримерени општим правним начелима, општим принципима кривичног, материјалног и процесног права који имају универзалну вредност и поимање.
 - 6) Низом примера из своје борбе у Трибуналу проф. др Војислав Шешељ је показао и доказао, а у књигама забележио и саопштио широј научној, стручној и читалачкој јавности, да у раду Трибунала сусрећемо непримерено и недозвољено јединство, потпуну конфузну измешаност законодавне, судске и политикантске функције.
 - 7) Аутор књига веома егзактно доказује појавне облике измешаности тужилачке и судске функције.
 - 8) У књигама се пружају необориви докази да су правила у притвору и пракса примене не само нарушавање права на слободу, већ и угрожавање здравља и голог живота.
 - 9) Такозване статусне конференције су постале облик и форма припреме за пресуђивање пре пресуде и непосредан начин да се евентуално укаже на путеве што бржег уништења притвореника.
 - 10) Сама суђења су показала да Трибуналу није циљ доказати кривично дело, већ осудити српски народ и појединце. Књиге су непосредан допринос овој оцени.
 - 11) Књиге су веома актуелне, износе у јавност чињенице у време када је Хашки трибунал присутан широм Србије, али и у свакој српској кући широм света.
 - 12) Књиге се појављују и нуде читаоцу у време када се разоткрива нова димензија манипулације Трибуналом, када се политички говор и деловање, али и командна одговорност претвара у кривично дело.
 - 13) Књиге егзактно показују да Тужилаштво и Трибунал постају оруђе за „свођење политичких рачуна“, сејање страха, спровођење једне наказне политике која нема никакве везе са демократијом и демократским процесима. Отпечаћивању оптужница и прогонима се не назире крај. Пише их ова „наша власт“, допуњују се и отварају у Хагу. Српски народ је све више и више понижаван и неоправдано блаћен и прогоњен.
 - 14) Књиге веома документовано износе доказе и чињенице везане за однос појединих институција Трибунала према самом аутору као притворенику, компетентне и стручне коментаре садржаја његове оптужнице, „оригиналност“ покушаја злоупотребе вербалног деликта у сврху доказивања његове наводне кривице према наводима оптужнице.

15) Посебно је значајна аргументација проф. др Војислава Шешеља којом инсистира на свом праву да се брани сам, без наметања браниоца од стране Трибунала, као што се то упорно чини.

VII

Одлазећа власт се определила да, уместо „ка Европи“, визионарски нас води ка Хагу.

Изручење наших грађана Хагу, не само за такозвану командну одговорност, поставља на дневни ред питање интегритета државе. То је више него јасно и онима који траже изручење и онима који изручују.

Српском народу је, посматрано историјски, више него доста кажњавања, условљавања, уцена, санкција и др. Сада се с правом питамо где су те актуелне границе, али и какву платформу треба да понуди нова власт.

Заокрети нове владе су неопходни у овој сфери међународне позиције, имајући у виду да је одлазећа власт успоставила безалтернативност у својој послушности и хашкој димензији свога понашања. Тешки економско-социјални промашаји одлазеће владе покушали су се надоместити утркивањем да се испуне захтеви Хага и западних налогодаваца, али и да се изврши обрачун, како смо већ истакли, са неистомисљеницима њиховим слањем или претњама да ће бити послати у ону фарсу од суђења у Трибуналу.

Пут ка развоју и прогресу, реформама и развоју демократије не може ићи применом технологије некритичке испоруке наших грађана Хашком трибуналу.

VIII

У овим условима постају више него оправдани аргументи који говоре у прилог да се хашким оптуженицима суди у Србији.

Србија је за то спремна и способна да утврди евентуалну кривицу, процени тежину инкриминисаног дела, изрекне одговарајућу казну и обезбеди адекватне затворске услове за издржавање казне.

ПИСМО ГЕНЕРАЛНОМ СЕКРЕТАРУ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Томислав Николић, заменик председника Српске радикалне странке упутио је писмо Кофи Анану, генералном секретару Уједињених нација и амбасадорима земаља у Савету безбедности, како би скренуо пажњу да Хашки трибунал врши одређене радње које су у супротности са начелима Уједињених нација и међународног јавног права.

Желимо да Вам скренемо пажњу да је Хашки трибунал за ратне злочине учињене на територији бивше СФРЈ почео преко свог Секретаријата да врши одређене радње које су супротне позитивним начелима Уједињених нација и међународног јавног права.

Као што Вам је познато, наш став према Хашком трибуналу је да се ради о политичком суду, што је у супротности са Повељом Уједињених нација и чињеницом да извршни орган Уједињених нација (Савет безбедности) нема никакве ингеренције за оснивање таквог помоћног органа.

Ипак, тај трибунал је реалност и зато желимо да учине на побољшавање његовог рада у примени међународног позитивног права и заштити људских права, да сачувамо углед Уједињених нација и спречимо злоупотребу и корупцију које се појављују.

Опште је прихваћена правна максима да је сваки осумњичени невин док се не докаже кривица и то мора да важи и за заточенике Хашког трибунала, што значи обавезу поштовања њихових људских права у сваком облику. Проф. др Војислав Шешељ, који је добровољно отишао у Хашки трибунал да би доказао своју невиност и скинуо лажне оптужбе са српског народа, у последње време изложен је тортури од стране Секретаријата Хашког трибунала, који му ускрађује људска права у виду забране комуникације са својим политичким истомишљеницима. Чак су ишли толико далеко да су му забранили и контакт са породицом.

Права је трагедија да је Секретаријат без икакве додатне основе и образложења ових дана продужио ту забрану за још један месец. Ми сматрамо да је то само покушај застрашивања и уцена проф. др Војислава Шешеља, који је иначе доктор правних наука и представља опасност за Секретаријат и Тужилаштво пошто је својим подnescима доказао незаконитост рада Тужилаштва и контрадикторности правних аката на основу којих ради Трибунал. Тиме је доказао правну неваљидност Трибунала у односу на компаративну међународну јавну праксу.

Врхунац неправилности рада Хашког трибунала обелоданио је проф. др Војислав Шешељ на последњој статусној конференцији, а те неправилности односе се на сумњиве везе Секретаријата са адвокатским лобијем који је ангажован од стране Секретаријата Трибунала. Постоји озбиљна сумња да заједно користе материјална средства одређена у ту сврху да би вршили притисак на осумњичене да признају кривицу како би оправдали постојање Трибунала и рада Секретаријата кроз сумњиве радње. Понашајући се као менаџери желе да поделе постојећа средства између себе и оптуженика који би признао кривицу.

Сматрамо да је неопходно да, користећи свој ауторитет, заштитите углед Уједињених нација и зауставите самоволь-

не одлуке Секретаријата Трибунала које се тичу кршења гарантованих људских права проф. др Војислава Шешеља и отворите истрагу о раду Секретаријата, Тужилаштва и адвокатског лобија у вези са сумњивим признањима оптужених.

Надамо се да ћемо у том погледу сарађивати да бисмо сачували поштовање основних принципа Уједињених нација и општепризнатих начела међународног јавног права.

У Београду, 17. фебруар 2004. године

ОТВОРЕНО ПИСМО ЈАВНОСТИ

Поштовани грађани Србије,

Хашки трибунал од свог настанка, а то је нарочито изражено у последње време, активно и у континуитету газу основна људска права и слободу оптужених који су заточени у притворској јединици у Швенингену.

Ми знамо да је тај ad hoc Трибунал створен супротно нормама међународног јавног права, да је неправедан и некоректан, посебно према Србима. Међутим, Трибунал је реалност са којом морамо да се суочимо да бисмо скинули злонимерне оптужбе о колективној кривици српског народа, који је бранио само своје, јединство и интегритет државе, као и особености народа.

Тужилаштво Хашког трибунала, у недостатку доказа против оптужених, заједно са Секретаријатом Трибунала служи се свим могућим криминалним радњама, малверзацијама и махинацијама како би спречило одбрану да се успешно припреми и функционисање у монтираним поступцима. Истовремено, Секретаријат Трибунала пљачка новац Уједињених нација преко адвокатских лобија, а све то дешава се у време када су многи људи и код нас и у свету гладни и живе испод екзистенцијалног минимума.

Данас, 24. 02. 2003, се навршава годину дана од када је наш председник проф. др Војислав Шешељ отишао у Хаг, на основу измишљене (политички и правно) оптужнице да брани и одбрани национални интерес српског народа. За то време, као што вам је познато, наш председник је први који је открио те незаконите радње и због тога постао човек којег Секретаријат Трибунала прогони, над њим спроводи тортуру и који покушава да му ускрати основна људска права и слободу, како би кроз изолацију безуспешно покушали да га натерају да одустане од своје борбе да брани српски народ и државни интерес Србије. Зато му по трећи пут забрањују, без икаквог правног основа, комуникацију са породицом, сарадницима и пријатељима. Он не може да разговара ни са својом децом, ни са својим унуком, ни са својом супругом и то на драматичан начин показује размере гажења основних права и слобода оптуженика др Војислава Шешеља.

Након скоро 12 година од догађаја за које га терети оптужба, и годину дана од заточеништва у хашком казамату, где је, као што знате, у последња три месеца у потпуној изолацији и без званичног права на правне саветнике, Хашко тужилаштво још не може да почне процес, јер је прво подигло оптужницу, на немцима захтев ради остварења његових политичких интереса, а онда тражи доказе, које не може да нађе, сем у изјавама неких наводних политичких противника. Евидентно је да покушавају да поткупе неке измишљене сведоке, и зато др Војислав Шешељ захтева и инсистира да суђење почне одмах. Он је спреман!

Да трагедија буде већа, то се дешава на очиглед власти у Србији која није нашла за сходно да заштити људска права својих грађана који су тамо заточени. Тако су, поред свих других ствари које су чинили, постали саучесници Хашког трибунала у његовој прљавој игри. На тај начин угрожавају национални интерес нашег народа који се огледа у потреби да потврди правичност своје борбе за очување свог идентитета, и скидање апетеме о нама као геноцидном народу.

Ми очекујемо од свог народа, од Србије, свих који се представљају да желе да бране националне интересе своје земље да dignu глас против гажења основних људских права наших грађана ма где били и да упозоре самозване демократе на погубне правне последице по државне и националне интересе.

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
ЗАМЕЊИК ПРЕДСЕДНИКА

Томислав Николић

ЕНЕРГЕТСКА МАФИЈА

Хамовић и његови блиски сарадници увек су се трудили да, сем добро организоване шеме пословања, имају своје људе на кључним местима у ЕПС-у али и у ресорним министарствима. Добро су „сарађивали” и са социјалистима и са ДОС-ом а ових дана акценат је стављен на „сарадњу” са новом владом. Да ли је случајно то што на место министра рударства и енергетике бива постављен Радета Наумов (давно отписан у ДСС-у), верни сарадник Хамовића, Лазаревића и Герића, још из времена када је са места председника Управног одбора ЕПС-а са њима складно сарађивао?

Према тренутним проценама, штета коју је електроенергетска мафија нанела Србији износи неколико стотина милиона евра. У Српску радикалну странку сваки дан стиже низ нових оптужујућих докумената и доказа о пословању фирме „ЕФТ” Вука Хамовића и Војина Лазаревића. Уигран тим, већ дужи низ година, задужен је за све „велике” послове везане за овај простор, посебно за купопродају електричне енергије. Комплетан енергетски увоз обавља се баш преко ове фирме. Од октобра 2000. године, сем незнатног изузетка који је морао да се направи да би се једна немачка компанија која је била оштећена на намењеном тендеру намирала, нико није продао Србији ни један киловат час. Иста ситуација је и у Црној Гори и у Републици Српској. Када је својевремено на захтев Педи Ешдауна, високог представника међународне заједнице у БиХ, смењена комплетна управа Електропривреде Републике Српске, кључни део извештаја специјалног ревизора посвећен је компанији „ЕФТ” регистрованој у Лондону, која контролише 80 одсто регионалног тржишта струје, од Аустрије до Грчке. Према тврдњама специјалног ревизора, сви вишкови струје Републике Српске продају се овом предузећу, по цени често вишој од тржишне.

Први уочени посао који је направио Хамовић задире у, сада већ далеку, 1997. годину. На приватном састанку Војина Лазаревића и Слободана Бабића, тадашњег потпредседника Владе Србије и Срђана Николића, тада министра трговине, склопљен је договор да се за потребе Електропривреде Црне Горе мазут прерађује у електричну енергију у новосадској рафинерији. Убрзо након тога Бабић постаје генерални директор ЕПС-а а Николић његов заменик.

Затим је уследио по садржају исти али много обимнији посао. Да би се избегло плаћање царина и пореза, у новосадској рафинерији је, наводно за потребе Републике Српске, прерађиван мазут, који је заправо испоручиван Црној Гори. Уигране шеме пословања задржале су се и до данас. Следећих неколико година Хамовић је провео у покушајима да се наметне као посредник између Републике Српске и Србије. Од 1992. до 1997. године Електропривреда Републике Српске све своје вишкове пласирала је у Србију. До „Дејтона” то, такорећи, није ни евидентирано, али од 1996. године била је договорена електрична енергија на годишњем нивоу, уз обавезу ЕПС-а да обезбеђује средства за ремонтне капацитете Е.П. у Републици Српској. Међутим, од почетка 1998. године па све до новембра 1999. године ЕПС почиње да затеже са плаћањем. Пошто око тога нико није дизао прашину, дуг је нарастао до 30 милиона марака. Индикативно је да се од тада (средина 1999.), па до октобра 2000. годи-

не сва текућа плаћања редовно извршавају. Иако је постојао предлог и начин да се дуг намири, он није прихваћен. Већ уместо тога дуговање бива искоришћено да би се у посао убацила фирма „ЕФТ”, са којом је Електропривреда Републике Српске потписала уговор о преузимању вишкова струје. Оно што следи мање-више је познато јавности – „ЕФТ” откупљену струју поново продаје Србији.

Блискост са политичарима

Хамовић и његови блиски сарадници увек су се трудили да, сем добро организоване шеме пословања, имају своје људе на кључним местима у ЕПС-у, али и у ресорним министарствима. Добро су „сарађивали” и са социјалистима и са ДОС-ом а ових дана акценат је стављен на „сарадњу” са новом владом. Да ли је случајно то што на место министра рударства и енергетике бива постављен Радета Наумов (давно отписан у ДСС-у), верни сарадник Хамовића, Лазаревића и Герића, још у време када је са места председника Управног одбора ЕПС-а са њима складно сарађивао? О прешаптавању сарадње на нову владу сведочи и смена Љубомира Герића. Герићу се на терет ставља да је са „ЕФТ” склопио више десетина штетних уговора, на унапред намештеним тендерима.

Александар Вучић, генерални секретар Српске радикалне странке Герићеву смену образлаже сазнањем да Љубомир Герић јесте Хамовићев човек али да Хамовић сада гура једну нову владу без Демократске странке, владу ДСС и Г-17, јер је ушао у дил и договор са Драганом Маршићанином и осталим људима из врха власти.

Изношењем у јавност само неких података у вези пословне сарадње ЕПС-а и „ЕФТ”-а, Српска радикална странка загребала је по површини једне од највећих криминалних

Карика која недостиже

На тендеру расписаном 2001. године за куповину струје на мађарском правцу, посао вредан 45 милиона долара добија „ЕФТ”. Иако је понудио већу цену од осталих понуђача, посао добија јер није изражио гаранцију банке да ће ЕПС своје обавезе измирити. Постављамо питање зашто би Хамовић гаранције и изражио, ако су средства ЕПС-а била дејонована на рачуну у „Трусти” банци, чији је он тада био власник.

О Вуку Хамовићу се доста зна али Војин Лазаревић је углавном иширој јавности мање познат. Вучић најомиње да је Војин Лазаревић криминалац великог калибра. Лазаревић је иначе члан некада сепаратистичке, некада српске, Народне странке у Црној Гори. „Странка мења своје ставове и опредељења у зависности колико то пара доноси. Међутим, није важна његова политичка опредељеност, реч је о човеку који је веома опасан. Он је сарађивао још са социјалистима 1997. године. Тражићемо да се то истражи па да видимо ко је за ту аферу одговоран”.

афера, које су се догодиле последњих 20 година у Србији. Александар Вучић, генерални секретар Српске радикалне странке објашњава да афера није везана само за такозвану енергетско-финансијску мафију коју предводе Вук Хамовић и Војин Лазаревић, већ и за људе из различитих политичких партија који су са њима у изузетно блиској вези.

Овим ће се позабавити и анкетни одбор Скупштине Србије. Предлогу радикала да се по хитном поступку Скупштина изјасни о формирању анкетног одбора успротивила се једино Демократска странка Србије. Док је једна половина њених посланика била против анкетног одбора, друга половина остала је суздржана. „Пре формирања и завршетка рада одбора нећемо излазити у јавност са именима која ћемо директно прозивати али је потпуно јасно и очигледно чак и из самог гласања ко су људи који су директно умешани у бизнис са њима. Оно што је било врло коректно с наше стране је чињеница да ми тражимо шест чланова одбора, по паритетном принципу, из сваке политичке партије по један члан. Једино на чему ћемо insistирати је да добијемо места председника одбора, што мислим да ће остале политичке странке прихватити. Истражићемо ту аферу до краја, да би показали чиме су се све бавили, како и на који начин”, каже Александар Вучић.

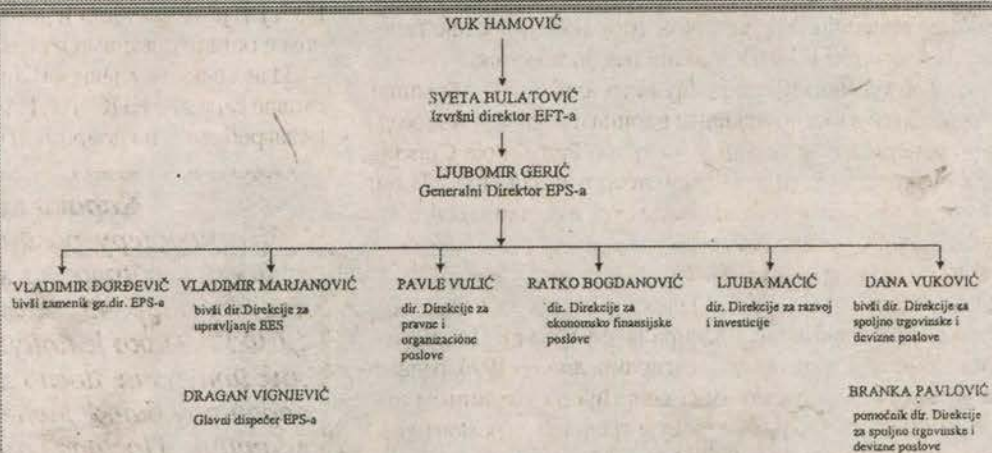
Примера из којих може да се закључи да је Србија на бази купопродаје електричне енергије у форми приватних аранжмана трпела огромну штету је много. Вучић наводи једну од метода пословања поменутих групе: „Они депонују струју Србији, када та струја Србији није потребна, под условима које нико у свету не би прихватио. Распише се тобоже неки тендер за набавку струје која је Србији неопходна, на који нико неће да се јави јер

држава не гарантује да ће моћи да исплати ту струју која стигне. Побеђује „ЕФТ” са већом ценом, уз образложење да не тражи гаранцију банке. Међутим, оног тренутка када се посао заврши, Вук Хамовић и његова фирма паре добију.

То покреће једну другу али повезану аферу. Како и зашто, рецимо, Млађан Динкић држи девизне резерве, које служе као гаранција земље за плаћање струје, у Хамовићевом „Вексим” банци у Москви која је касније променила име у „Евро аксис” банку? То је нешто што је недопустиво, да не говорим да се намерно уништавају електро постројења и хидроцентралне, само да би он могао да обавља посао. У свему томе учествовала је и смењена влада. Рецимо, у послу у вези набавке мазута. Да би се тај посао око електроенергетских постројења обављао под условима под којима би могло да се каже да је профитабилно радити са Вуком Хамовићем и „ЕФТ”-ом, влада је дозволила да Вук Хамовић и његова фирма купују мазут у новосадској рафинерији по цени од 122 долара по тони, док Електропривреда Србије мора да купује тај исти мазут по цени од 196 долара по тони. Чини ми се да то довољно говори са каквим проблемима ћемо се ми суочити”.

Генерални секретар Српске радикалне странке додаје да је реч је о моћним људима који су заузели Националну штедионицу односно постали њени већински власници а да нису динара свог дали. „Све је фиктивним парама плаћено. Како то изгледа: они кажу – немамо паре али имамо извозни посао за Словенију. Онда фирма из Словеније узме и уплати од тобож извозног посла на рачун Националне штедионице 1.200.000 долара. Пошто са тим парама Вук Хамовић постаје већински власник, он сутрадан са рачуна Националне штедионице узме и врати паре тој фирми. И тако фиктивним парама, односно ни од чега он је постао и остао већински власник Штедионице. Е, та врста финансијског криминала, мафијашења мора да се заустави у Србији. Ми ћемо у том послу истрајати и мислим да ћемо тиме да обавимо један од најважнијих послова за државу Србију”.

ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА У ЕПС-у ПРЕ СМЕНЕ ЉУБОМИРА ГЕРИЋА

Ne treba da zbunjuje prefiks "bivši" ispred pojedinih funkcija jer ti ljudi i danas obavljaju svoje funkcije u svojim istim kancelarijama, a Gerić ih je samo formalno smenio zbog pritiska javnosti i učestalih novinskih natpisa o njihovom radu za Hamovića. Preko ovih devet ljudi Hamović i Sveta Bulatović obezbeđuju sve. Željeni tok i pravac restrukturiranja, pravne podloge za apsurdne organizacione šeme, aktuelne malverzacije sa trgovinom struje, investicione aktivnosti i nadzor tokova novca (uglavnom preko svojih banaka "Trust" i "Nacionalna štedionica").

Неке претпоставке за оживљавање привреде

ИЗАЗОВИ ИЗ БУДУЋНОСТИ

Произвођачи аутомобила у региону, нпр. Мађарска, Румунија, Србија и Бугарска, уколико би дошло до одређених међувеза, могли би бити значајни произвођачи али и трговци аутомобилским производима. Нашу економију можемо посматрати и као потенцијални извор возила и компоненти за мале аутомобиле и тржиште резервних делова развијених земаља. Неопходно је учинити напор за успостављање круга квалитета и за организацију добављачких кооперативних асоцијација. Пут ка овоме могу бити ограничене кооперације између себе, између фирми и трговинских аранжмана у региону.

Пишу: др Радмило Тодосијевић
мр Снежана Т. Лазовић

Потреба за променама у нашој привреди је евидентна и акутна, али изостаје пожељни степен усаглашености. Поставља се питање ко има визију. Нажалост, дијапазон размишљања наших предузећа једнак је дијапазону размишљања на нивоу државе, а то је погубно за менаџмент. Временом, „визија“ може постати предмет политичких или организационих промена током којих јасна транзиција постаје замањена унутрашњом политиком и сукобима или правним и регулаторним притисцима. Стратешка визија мора бити константна а отпори и притисци који долазе из других извора треба да се смањују. То претпоставља формирање тимова који раде на истом проблему, али и преговарање са онима који се опирају стратегији. Посматрано у односу на тренутну ситуацију то је врло слично интерној трговини која се појављује у веома децентрализованим фирмама или у органи-

зацијама које су подељене на стратешке пословне јединице.

Оживљавање рада предузећа налази се у институционалним његовим карактеристикама као што су контекст, структура, култура, технологија, квалитет и др. Организациони концепт избацује визију као торпедо, кључ за стратешке промене налази се у чињеници да се схвати контекст како би се предвидео вероватан исход било које предузете акције. Систем тада дозвољава да се догоди промена, јер су могуће варијације и експериментисања.

Шта је задатак оживљавања привреде? Усклађивање структуре? Планирање стратегије? Реконструкција, ревитализација, модернизација и која све не реорјентација? Иновативност и креативност у производима и услугама? Да ли ће асортиман производа и услуга карактерисати оно што је било пре?

Процесуални аспекти предузећа могу да повећавају процесе промене нивоа организационе политике, али умањују присуство сарадње и координације, реструктурирањем

ПРИВАТИЗАЦИЈА

и ослобођеном иницијативом. Креативност и иновативност могу бити појачани, али асортиман производа и услуга који настају вероватно ће бити резултат интуитивних или политичких одлука. Зашта да се одлучи практичар? Одговор је у макро-анализи културе, структуре и моћи. То је теже за остваривање, али је вероватније на дужу временску димензију.

Примарни циљ ће се показати у повећању ефикасности. Макро-контекст је код нас веома несигуран, зато су потребне и идеолошке промене. „Ефикасна“ предузећа показале се само као чињеница да се она добро носе са тренутним нивоом несигурности у средини у којој раде. Код нас ће се промене догодити сагласно променама које се одигравају у свему. Услужни сектор ће расти чак и од 28 одсто до 33 одсто, док ће производна предузећа имати назадовање, стагнацију и тек после периода времена у којем се реализују инвестиције, од шест месеци до једне године, може се очекивати раст по стопи од 1 одсто до 6,5 одсто, зависно од врсте улагања. Сад је евидентно производно заостајање и развој доминантно услужне привреде. Ако макро-промене значе заокрет, да производну привреду треба да замени услужна, тада ће се и стратегије оживљавања и развоја битно разликовати. Производни сектор је жртва, па се опстанак чини главном стратегијом. У процесима реструктурирања и оживљавања потребно је водити рачуна о равнотежи између производних и услужних фирми. Чини се да би контекстуалне сличности за оживљавање могле бити:

1. Заједничко улагање, јер постоје ограничења самосталног наступа;
2. Глобализација послова која укључује рационализацију производње; побољшање квалитета, усвајање нових технологија и маркетинг;
3. Постизање јаког заједничког идентитета и
4. Подршка снажном истраживачком и развојном фокусу.

Промене на макро-нивоу у великој мери ће одредити делотворност микро-стратегиија.

Због нефлексибилности остатка друштвеног и државног сектора, сигурно треба очекивати померања у равнотежи снага у корист приватног сектора.

Промене су увек рушилачке, јер им се увек неко супротставља све док се не догоди нешто што одступа од уобичајеног, кад је могуће идентификовати четири „несвакидашња“ услова:

1. Долазак нових података или технологија у форми на коју организација није навикла.
2. Заопштравање сукоба између моћних акционара и унутар и изван предузећа.
3. Нове теме за одлучивање.
4. Необичан и неочекиван извор нових идеја које пробијају традиционалне канале информисања и отварају дискусију.

Могући потези за оживљавање привреде

Могли бисмо рећи да наступа конкуренција у реалном времену и дигитални дарвинизам, по коме нису најјачи они који тренутно владају, већ они који се најбрже мењају. Производ се све више диференцира на дигитални и физички. Руши се простор и афирмише време. Вредност се ствара креирањем и синтетизовањем информација. Наступају On-line компаније и Off-line предузећа. Дефинише се стратегија за интернет, нарочито за хардвер и софтвер.

Показује се да се оживљавање једне привреде у континуитету, раст и развој могу остварити иностраним директним инвестицијама, будући да су способност мобилизације и лимитираност у располагањима одређеним врстама ресурса у земљи у стагнацији каква је наша, ограничени. Покушаћемо да објаснимо изворе, узроке и последице иностраних инвестиција. Критеријуми се крећу од земље до земље али је преовлађујући став – регионализован, који има најмање три димензије: динамична подела рада као резултат спољне трговине и инвестиција, заједничке институционалне карактеристике неких држава и регионалне организације. Регионализам носи са собом претпоставку кумулативних и континуираних улагања. Основу за експанзију инвестиција треба да попуни празнина за изворима инвестиционих улагања и значајним индикаторима замењује компаративне предности и регионалне међузависности – извора инвестиционих средстава.

Индикатор инвестиција у регионалној промени структуре и компаративних предности може бити нагласак на раној, средњој и касној индустрији. Код нас је дошло до смањења концентрације у раним индустријама због смањења нагласка на текстилу, до повећања у средњим индустријама као резултат раста инвестиције у хемијску индустрију, али је изостао раст инвестиција, а то значи и развој у касној индустрији јер је изостала концентрација инвестиционих напора у машиноградњу, електромашинogradњу и транспортно машинство. Нема улагања у тешке метале, долази до померања и потреба и компаративних предности у оквиру укупног производног циклуса, изостаје концентрација у касним индустријама, нарочито у оквиру производње. Због одсуства концентрације изостају и облици производне и пословне сарадње – специјализација, кооперација, стандардизација и типизација. Треба очекивати драматичне промене између раних и касних индустрија. Ране ће доживети оживљавање а у касним ће нужно доћи до концентрације и до развијања поделе рада.

Може се поставити и алтернатива за оживљавање кроз развој сектора који је био извозно оријентисан, а нагласак би био на радно-интензивном извозу и тенденцијама према већим локалним изворима инпута. Оријентација на компаративне предности у смислу изазова тражи претпоставку и ослонац у инвестицијама, без обзира на њихово порекло. Индикатор промена и унутар економије али и у регионалној подели рада може се идентификовати кроз генералне узроке повезаности између инвестиционих улагања. Ово захтева преиспитивање структурне промене у националним економијама у региону и индикаторима промена регионалних компаративних предности, из чега произилази потреба преиспитивања узрочно-последичних веза између инвестиција, трговине, миграције радне снаге и померања регионалних компаративних предности.

Оживљавање је могуће спровести и по моделу „летећих гусака“, где би земља добила „софистициране производе из напредних економија које пребацују своју пажњу на још напредније производе“. Овде је претпоставка – квалитет људских ресурса. Постоји тренд кретања ка нестручној радно-интензивној производњи, где би резултат био пораст хоризонталне поделе рада и поделе рада у оквиру фирме. Инвестиције ће установити и вертикалан тип хоризонталне трговине, што ће укључивати размену добара унутар сличних инвестиција на различитим стадијумима производње. Важност хоризонталне поделе рада нарочито може бити изражена у индустрији челика и текстилној индустрији. Усмеравање инвестиција у регионе довешће до таласа миграција радне снаге кроз те регионе. Са променом структуре инвестиција долазиће до померања запослености из сектора у сектор. Пресељења ће бити ка технолошки вишим областима, а недостатак радне снаге осетиће се у грађевинарству, базичној индустрији и комуналним делатностима. Оваква кретања довешће до побољшања продуктивности кроз техничке иновације и друге врсте креација.

Може ли, на пример, текстилна индустрија доживети оживљавање, раст и развој? Евидентно је техничко-технолошко заостајање због застаривања основне технолошке опреме и због заостајања у производњи и квалитету инпута. Изостају предности у производњи нити, влакана и материјала а изгубљена је и предност у конфекцији. Она се може вратити брзо, кроз ревитализацију и мање инвестиције.

Аутомобилска индустрија и индустрија транспортних средстава, бродоградња, производња електричних машина и апарата за домаћинство и уопште металски комплекс може бити носилац активности оживљавања укупне привреде због потенцијалне кооперантске разуђености учесника у производним програмима. Растућа реализација монтажерског потенцијала није занемарљива за економски раст. Про-

извођачи аутомобила у региону, нпр. Мађарска, Румунија, Србија и Бугарска, уколико би дошло до одређених међувеза, могли би бити значајни произвођачи али и трговци аутомобилским производима. Нашу економију можемо посматрати и као потенцијални извор возила и компоненти за мале аутомобиле и тржиште резервних делова развијених земаља. Неопходно је учинити напор за успостављање круга квалитета и за организацију добављачких кооперативних асоцијација. Пут ка овоме могу бити ограничене кооперације између себе, између фирми и трговинских аранжмана у региону. Иностране инвестиције могу варирати од фактора опреме преко улазних баријера и

степен специфичности индустријских реструктурирања. Овакав приступ би претпоставио уградњу у постојећи амбијент, чиме би иностране инвестиције деловале на компаративне предности и извоз који би тада био индикативан и повезан са условима земље – даваоца инвестиција.

Иностране инвестиције треба да дају подршку у променама компаративних предности привреде која се налази у стагнацији и у промени структуре те привреде, померањем ресурса из опадајућих у напредне индустрије. Овакве промене морале би бити потпомогнуте и специфичним политичким ангажманима поред високог нивоа инвестиција, што би довело до константног побољшавања продуктивности нарочито кроз процесне иновације.

„Структурна склоност” према малом био би продужетак одређене развојне политике која промовише секторски развој у индустријама као што су текстилна, ауто-индустрија, машине и алати итд. Ми, међутим, немамо дистрибутивни сектор за радну снагу који би функционисао тако што би као сунђер био за евентуално створени вишак радне снаге. Пажњу треба обратити и на конзервативне коалиције, нарочито везе у оквиру пољопривреде, малих предузећа, великих предузећа, што може да еродира под притиском економске либерализације. Овде се као последице могу појавити следеће ситуације:

1. Повећани сукоб између и унутар индустрије са нагласком на способностима прилагођавања малих фирми;
2. Рационализовани дистрибутивни сектор имаће мању способност апсорбовања вишка радне снаге.

Може се јавити и забринутост да ће замена извоза уз помоћ иностраних директних инвестиција водити до смањења инвестирања и запослености. Значај релокације тада остаје све већи. Оријентишући се на иностране инвестиције намеће се потреба креирања „институција усмерених на развојне циљеве”. Иностране инвестиције претпостављају и промоцију друштвено-државне и приватне секторске сарадње. Креирање институција усмерених на развојне циљеве уствари треба да идентификује подручја подршке иностраних инвеститора. Нама је у овом тренутку нужна подршка за металоперајивачки и машинско-индустријски развојни сектор, али и за електромашинogradњу. Једноставније речено, функционална подршка би требала бити дистрибуирана кроз такве организације а не кроз владе.

Режими иностраних инвестиција земаља домаћина варирају када је у питању пажња према факторима који се односе на мере отворености према иностраним инвестицијама и селективности у вези њих. Отвореност указује на коришћење учешћа локалног власништва, репатријацијама профита, пореским олакшицама, контролу спољнотрговинске размене итд. Селективност се односи на специфичне индустријске рестрикције страних послова, захтеве перформанси у вези локалног садржаја, извоза, обуке, локалне размене и трансфера технологије.

Фактори који би били неопходни за ефективно управљање иностраним инвестицијама могли би бити: политички консензус у вези удела друштвеног и приватног сектора у користи од иностраних инвестиција, отворени информациони канали између државе и бизниса, јасне везе између инвестиционе политике са уопште развојном политиком и постојање издвојених агенција за посматрање економских промена.

Политички услови – етничке тензије, идеолошка антипатија, екстремно тражење ренте или политичка фрагментација, могу поткопати разне врсте институција и развојних политика неопходних за ефикасно управљање иностраним инвестицијама.

Инвестиционе политике имају тенденцију да створе вишак понуде. То не представља проблем у условима проширења домаће тражње и када потрошња држи корак са производњом, али економски пад доводи до вишка капацитета у бројним индустријама.

Економска криза доводи и до повећања забринутости у вези токова краткорочног капитала, да ли треба забранити прилив краткорочног капитала у условима преласка на фиксни курс и за време његовог трајања.

Због чињенице да се суочавамо са недостатком средстава за даљи развој, прозира да нам је потребан прилив капитала из развијених земаља. Иностране директне инвестиције можда нису најбољи начин за добијање страног капитала, али је то несумњиво једна од бољих опција које су на располагању, јер иностране директне инвестиције у форми нових инвестиција воде директно до инвестиција капитала и новог запошљавања. С друге стране, улазак продуктивнијих страних фирми може лако да има преливајући ефекат који повећава технолошки ниво локалних фирми. Исто тако, иностране директне инвестиције се разликују од званичне помоћи у развоју и различитих зајмова, јер дозвољавају тржишним механизмима да функционишу, због чега представљају ефикасан облик инвестиција.

Г-17 контролише финансијско тржиште Србије

ОЈАЂЕНИ РАДНИЦИ И ДРЖАВА ЗА НЕКОЛИКО МИЛИЈАРДИ ЕВРА

Уз помоћ Закона о тржишту хартија од вредности, који је усвојен без скупштинске процедуре, а од којег сада многи покушавају да се ограде, па и Ђелић, чији је помоћник аутор спорног закона, група људи окушљених око Г-17 плус покушава да успостави контролу над финансијским тржиштем, концентришући сву моћ у рукама министра финансија и гувернера Народне банке Србије. Закон је напросто променио правила пословања на финансијском тржишту, стварајући простор појединцима да по мизерним ценама дођу до веома интересантних пакета акција. Радничке и државне акције, стечене приликом ранијих приватизација, обезвређене су са 3 милијарде евра на 200.000. Закон уз помоћ Централног регистра зауставља финансијско тржиште и београдску берзу у сврху постизања наведених циљева. Досадашња блокада београдске берзе произвела је губитак од 3 милиона динара. Централни регистар, у који се сливају сви подаци о акционарима и акционарским друштвима, контролише иста група људи која контролише Народну банку Србије а која путем Националне штедионице управља старом девизном штедњом.

Њујоршка берза од свог оснивања није радила само један дан, и то 11. септембра 2001. године, након терористичких акција изведених у Сједињеним Америчким Државама. Један дан блокаде берзе био је довољан да начини озбиљна померања на финансијском тржишту, не само ове земље. Финансијско тржиште у Србији улази у други месец блокаде. Нико не може да изађе на берзу и прода или купи акције. Једноставно, то је немогуће. На београдској берзи од 1. јануара обављена је трговина акцијама два предузећа. Уколико се узме у обзир да се једна од тих трансакција односи на промет акција Дуванске индустрије Ниш, чији се купац Филип Морис обавезао да ће у наредном периоду откупљивати преостале акције, можемо да закључимо да је београдска берза практично престала са радом. Међутим, изгледа да, оно што неминовно води до краха једне привреде, никога у овој земљи превише не забрињава. Док посланици у скупштинским кулоарима коментаришу неопходност доношења низа економских закона, чије је доношење условила Европска унија, група људи увелико ради на преузимању контроле над финансијским тржиштем земље. Ових дана преузимање улази у своју завршну фазу.

Уколико сва моћ буде сконцентрисана у рукама појединаца, огромне последице сносиће привреда, а пре свега грађани Србије. То је слично као да у Србији постоји само један произвођач хлеба, који диктира производњу и цене.

За сада је још увек рано говорити о конкретним цифрама које ће произвести блокада београдске берзе. Сем материјалне штете коју носе берза и брокерске куће које од тога живе, губитке сноси и целокупна привреда. Овакав развој догађаја утиче на губитак поверења страних инвеститора да

улажу у Србију. Поједине брокерске куће процењују да је досадашња блокада београдске берзе произвела губитак од 3 милијарде динара, блокада се и даље наставља. Међутим, и оне тврде да права штета никада неће бити измерена јер се не зна колико је у поменутом периоду фирми намеравало да стави у промет своје акције, нити колико је инвеститора намеравало да на берзи пласира своја средства. Иако се Србија и до сада на лествици земаља ризичних за улагање котирала врло високо, први пут у овој години она се уопште не налази на листи, јер је ризик неизмерљив. Привредни токови у нашој земљи прилично су и до сада били недокучиви за стране инвеститоре и економисте, тако је и сада тешко појмљиво како је београдска берза, која је имала можда и највећи обим пословања у окружењу, већи и од љубљанске берзе, нагло затворила своја врата. Или иза тога можда стоји одлука групе људи којој овакво стање одговара. До блокаде је месечно око 400 предузећа трговало на берзи, а промет акција премашивао је 50.000. Прешлогодишњи промет акција-

Упркос апелима да се Закон о тржишту хартија од вредности укине, његови аутори и надлежни не само да о томе не размишљају, већ намеравају да га допуне додатним одредбама које Комисију за хартије од вредности своде на ниво владине агенције, која ће бити под контролом Министарства финансија, чиме се укида њена независност у раду. Сада Комисија за хартије од вредности за свој рад одговара Скупштини.

ма на берзи износио је 30 милијарди динара. Престанак рада финансијског тржишта, који неминовно води до блокаде читаве привреде, у свим земљама би представљао скандал немерљивих размера, поменута вест би се налазила у ударним терминима свих медија. Претходна власт је омогућила групи људи да путем Министарства финансија и Народне банке контролише финансије земље. Исту грешку прави и Кошћуница, настављајући континуитет владавине Г-17 плус у овим ресорима. Можда је Кошћуница још увек неупућен у збивања на финансијском тржишту, међутим када то спозна, биће касно по привреду Србије.

Зашто је заправо дошло до блокаде тржишта? Шта је позадина једне такве блокаде, коју би тешко преживеле привреде и много развијенијих земаља? Да ли је неко намерно стопирао промет акција?

Закон о тржишту хартија од вредности блокирао финансијско тржиште

Познаваоци прилика једногласно се слажу да је блокаду произвео Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, са чијом применом се почело у децембру прошле године. Пошто би поменута верзија закона тешко прошла у Републичком парламенту, његови аутори и они којима је стало да се он прогуре, најпре га усвајају на савезном нивоу, и то непосредно пре распада савезне државе и формирања Државне заједнице, мада је сам начин његовог усвајања и на овом нивоу под великим знаком питања. Тада се више размишљало о формирању нове државе, а мања пажња је посвећивана законима. Он је усвојен тенденциозно, са знањем да ће на основу Уставне повеље по аутоматизму почети да се примењује и на републичком нивоу јер исти Србија није имала. Закон је блокирао готово комплетно финансијско тржиште: учесници тржишта не желе да га примењују, а надлежни не желе да га повуку. Колико је закон „добро“ направљен сведоче многобројне критике упућене на његов рачун, како домаћих, тако и страних стручњака. Због поменутог закона британска влада уложила је својеврстан протест. Закон не само што садржи многобројне недостатке, већ је готово у целости непримењив. Критичари се слажу да закон као такав не може да се поправи већ би требало направити нови. То на неки начин признаје и сама Влада, која је упутила Скупштини захтев за измену 75 одсто чланова закона. Закон је у колизији са неким другим законима, као што су Закон о приватизацији и Закон о Акцијском фонду, који налажу да се промет акција, стечених ранијим прописима, обавља преко берзе. Цену акција одређује тржиште а њихов власник постаје онај ко да највишу цену. Учесници који послују на финансијском тржишту напросто су збуњени, не знајући који закон да примењују.

Држава и 700.000 ситних акционара носеће огромне губитке. Закон прописује да Акцијски фонд може да изнесе на берзу пакете акција мање од 10 одсто а не веће од 15 одсто. Међутим, и за такву продају неопходно је прибавити сагласност Комисије за хартије од вредности, која даје своју сагласност тек када се појави заинтересован купац, што практично потпуно инструментализује пословање финансијског тржишта и омогућава куповину акција по мизерним ценама, као и разне друге малверзације. Закон је практично стопирајући – Акцијски фонд је обуставио трговање великих па-

Законом о хартијама од вредности највише могу да буду ојађени радници као власници акција из почетног периода приватизације, од 1990. године. Ако је познат податак да у земљи постоји око 700.000 малих акционара, у питању је позамашан број акција које су потпуно обезвређене, јер практично не могу да се продају на берзи. Закон онемогућава Акцијски фонд да као и до сада износи своје пакете акција на берзу, већ пре тога мора да прибави сагласност Комисије за хартије од вредности, и то пакети не могу да буду већи од 15 одсто акција. Према проценама, радничке и државне акције које се налазе у Акционом фонду вреде око 3 милијарде евра.

Пакети таквих акција постизали су невероватну цену на београдској берзи, пре свега због тога што су доносили већинско власништво над фирмом. Према неким оценама, активирање Закона о хартијама од вредности усмерено је на смањење вредности поменутих акција са три милијарде на 200.000 евра. На тај начин многа предузећа би била драстично обезвређена, а финансијски лоби, који чини мала група људи, помогао би се имовине предузећа по веома ниској цени. У том контексту могу да се посматрају и сва дешавања у привредним токовима у Србији у последње време.

Потези који су за многе били изненађујући, а односе се на смену директора у великим јавним предузећима, припремани су заправо веома дуго, можда од краја 2000. године. Поменути лоби на тај начин ствара себи маневарски простор за преузимање акција „интересантних“ предузећа. Уназад неколико месеци посмењивани су директори готово свих великих јавних предузећа. Смена Љубомира Герића, генералног директора ЕПС-а је само последња у низу.

кета старих акција, чији су пакети, сачињени од државних акција и акција ситних акционара, пре свега радника, имали најбољу прођу на берзи, јер су омогућавали купцу већинско власништво над фирмом. Фонд је сада приморан да акције неке фирме продаје у ситним пакетима, и то у неколико наврата, снижавајући им на тај начин цену. У пакетима Фонда нема више места за акције ситних акционара, јер би пакети били већи од 15 одсто, па их берза не би прихватила. Губитак носе и држава и радници, који су до сада увек своје акције придруживали пакету Акцијског фонда и тако излазили на тржиште, а сада су препуштени сами себи. Нити су у могућности да продају своје акције, јер нико неће да купи

једну или две акције, нити су заштићени од разноразних уцена оних који ће покушати да до акција дођу за багателу.

Акциони фонд апеловао је на Скупштину да се по хитном поступку обустави примена поменутог закона, не би ли се спречила могућа пљачка државних и радничких акција. Међутим, упркос многобројним захтевима да се закон укине. Министарство финансија заједно са Министарством привреде и приватизације, штитећи интересе финансијског лобија, по том питању ништа не предузимају. Министарство за привреду и приватизацију је чак изашло у јавност са тврдњама да оно приликом израде Закона није ни било консултовано а Божидар Белић, с друге стране, тврди да је био презаузет и није имао прилике да погледа текст закона. Питамо се како је то могуће када је аутор Закона његов помоћник Александар Малишић, иначе и аутор Закона о Народној банци. Такође, да ли је случајно то што један исти аутор пи-

ности Добросав Миловановић за лист „Глас“ покушао је да одговори на поменуто питање наводећи да је до застоја дошло због кашњења у преносу базе података из Привременог у Централни регистар. Међутим, представници Привременог регистра тврде да је примопредаја података извршена још 2. јануара и да је трговање на београдској берзи могло да почне. На основу њихових одговора долазимо до још једног проблема који је створио Закон о хартијама од вредности, а то је Централни регистар, у који се складиште сви подаци о акцијама и акционарима у Србији. Формирањем Централног регистра група људи, која и у новој влади заузима кључна места, покушава да преузме контролу над читавом привредом. Прво је преузела Народну банку Југославије, касније Србије а сада уз помоћ Закона и берзанско пословање.

Одељење Централног регистра у Министарству за еко-

номску и власничку трансформацију основано је у марту 1998. године. Тада је развијен сопствени систем без икаквих материјалних улагања осим плата запослених. Након петookтобарске „револуције“ неко покушава да упадне у систем и насилно преузме податке, али без успеха. Тим поводом вршена је истрага Државне безбедности. У марту 2001. године основан је Привремени регистар у Агенцији за приватизацију. Настављен је развој система. Без обзира што је повећана безбедност чувања података, у априлу 2002. године забележен је покушај новог упада у

систем али поново без успеха. Истрагу су овог пута водили Министарство унутрашњих послова и Управа за борбу против организованог криминала. У октобру те исте године словеначки Централни регистар нуди комплетан систем са опремом и подршком – бесплатно, но министар за привреду и приватизацију Александар Влаховић, из само њему познатих разлога, не предузима ни минималне кораке у том правцу и прећутно одбија предлог. У децембру 2002. године донет је Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената, чији је аутор Александар Малишић саветник у Министарству финансија и економије, данас још и заменик председника Управног одбора Централног регистра. Сврха Закона је стављање под контролу Народне банке и целокупне привреде Србије. За све време ових збивања, у Народној банци Југославије, касније Србије, оснива се сектор Централног регистра. За директора, по налогу Млађана Динкића, тада гувернера Народне банке Југославије, проглашава се Вида Узелац. Започиње трговање обве-

ОДЛАЗЕЋА ВЛАДА

ше два тако важна закона, зар у земљи не постоје и други стручњаци? Ко су ти људи који су помоћу ова два закона под своје окриље ставили промет обвезница и акција, преко њих финансијско тржиште, а посредством њега готово целокупну привреду? Није ли довољно само погледати ко је био на челу Министарства финансија и Народне банке и ко се поново тамо налази?

По питању последњих дешавања на финансијском тржишту огласили су се готово сви, сем оних који се прозивају као главни кривци за новонасталу ситуацију. Тако је Гордана Достанић, директор београдске берзе за лист „Данас“ изјавила: „Застој у трговању последица је спорог преноса базе података из Привременог у Централни регистар. Иако је реч о техничком проблему, иза њега стоје и дубљи проблеми“. За исти лист Бојан Зобец, представник Пословног удружења берзи и берзанских посредника изјављује да је један од узрока застоја недореченост Закона о тржишту хартија од вредности. Председник Комисије за хартије од вред-

зницама старе девизне штедне у сарадњи са новооснованом Националном штедионицом, председник Управног одбора Штедионице је Никола Живановић. Ових дана полиција практично не излази из просторија Националне штедионице, покушавајући да прибави доказе о разним малверзацијама у вези њеног оснивања и пословања, које већ извесно време пуне новинске ступце. Комплетне базе података о старој девизној штедни добија и обрађује приватно предузеће „Међународни центар за развој финансијског тржишта“, чији је власник Стојан Дабић, бивши председник Комисије за хартије од вредности и директор „Инвест банке“, извршилац идеје Млађана Динкића да се створи монопол над имовином Републике Србије у оквиру Народне банке Србије. Директор приватног предузећа је Владимир Дабић, син Стојана Дабића.

Након три месеца, Закон о хартијама од вредности, суспендован због престанка функционисања Савезне Републике Југославије, по аутоматизму почиње да се примењује на републичком нивоу, али се поново 30. маја суспендује. У неизмењеном облику, 1. октобра Закон поново ступа на снагу по аутоматизму, без расправе у Скупштини Србије. Након низа „сумњивих радњи“ у вези статута, 10. децембра оснива се Централни регистар. Помоћу Централног регистра иста група људи, коју чине Млађан Динкић, Вида Узелац, Стојан Дабић, Александар Малишић, Никола Живановић, Мажид Душан Пајић, Радован Стојановић, Владимир Павловић, Катарина Вељовић, а која већ има контролу над старом девизном штедњом путем Националне штедионице, преузела је контролу над акцијама од приватизације и над акцијама свих акционарских друштва у Србији. Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности се оснива по хитном поступку у време избора и за време практичног нефункционисања Владе Републике Србије, при чему се прописују енормно високе тарифе за све услуге Централног регистра, што доводи до буре незадовољства, како код брокера, тако и код предузећа. Иако Централни регистар преузима све податке из Привременог регистра, у потпуности се негирају подаци о власништву над акцијама Агенције за приватизацију – званичне државне институције и формирају се нови подаци о власништву, о чему сведочи чињеница да се од свих предузећа захтева поновно достављање књига акционара, иако је то већ урађено у процесу приватизације. Овим се омогућава остваривање интереса групе, а у циљу легализације власништва остварених путем нелегалних трговина и концентрације капитала целе Србије у рукама малог броја људи. Може ли неко гарантовати да надлежни у предузећима, приликом достављања књиге акционара неће извршити мале преправке, онако како то некима одговара? Ништа није немогуће.

Незаконитости у оснивању Централног регистра

Огроман број нелогичности уочава се и код израде статута Централног регистра. Одредбом члана 211. Закона о тржишту хартија од вредности утврђено је да је Централни регистар дужан да од Комисије за хартије од вредности прибави претходну сагласност на статут. Статут на који је комисија дала сагласност доставља се оснивачу – Влади Републике Србије на усвајање. Поставља се питање колико је ова законска процедура испоштована, јер се статут Централног регистра, који је објављен у Службеном гласнику, битно

разликује од онога који је био у оптицају сво време усаглашавања између Комисије и Владе. Најважнија измена се односи на укидање механизма одговорности директора Централног регистра, као и самог Централног регистра, а такође је измењена клаузула која се односи на начин избора директора. Наиме, према статуту који је био у оптицају, директора поставља Влада као оснивач, а према статуту који је као крајња верзија објављен у Службеном гласнику директора поставља Управни одбор регистра. Поставља се питање да ли је Статут уопште био на Законодавном одбору, и ако је био, ко га је Одбору доставио? Према правилима рада Законодавног одбора то је требало да уради Министарство финансија.

У Службеном гласнику 11. новембра 2003. године објављено је именовање чланова Управног и Надзорног одбора. Председник Управног одбора је Мажид Душан Пајић, помоћник министра финансија, док је његов заменик други помоћник министра финансија, Александар Малишић. Чланови су Снежана Радојевић, саветник у Народној банци, Ђорђе Лајишић, заменик министра за привреду и приватизацију и Гордана Достанић, директор београдске берзе. Председник Надзорног одбора је Катарина Вељовић, помоћник министра финансија и члан Светлана Крстић, директор Центра тржишта капитала у Агенцији за приватизацију. Поменута група људи, приликом именовања кључних људи у Централном регистру чини низ незаконитих радњи. Управни одбор, без конститутивне седнице и без кворума, бира директора регистра Виду Узелац.

Том приликом Централни регистар и одговорно лице, односно директор, учинили су привредни преступ из члана 250, став 1. тачка 5. Закона о тржишту хартија од вредности. Владиним текстом статута прописано је да директора Централног регистра поставља Влада Републике Србије. Према одредбама статута, Управни одбор има 7 чланова, 5 по избору Владе а 2 из реда запослених. Седнице, на којој је изабран директор, нису могли присуствовати представници запослених пошто Централни регистар није ни био уписан у судски регистар, није постојао као правно лице, па није ни имао запослене, као ни њихове представнике. У конкретном случају, Управни одбор на седници на којој је изабран директор није конституисан јер није имао легално изабране представнике запослених. За овако незаконито донету одлуку о избору директора одговорни су чланови Управног одбора, и чланови Надзорног одбора од којих је већина блиска Г-17 плус. Намеће се питање шта је Комисија за хартије од вредности предузела по том питању, као и како је могуће да је Трговински суд у поступку уписа у судски регистар направио такав пропуст.

Учешће младих у раду Српске радикалне странке

СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА ДОК СУ ЈОЈ ДЕЦА ВЕРНА!

Радикали су често прозивани у јавности да немају довољно младих људи који учествују у раду странке. Има ли истине у таквој тврдњи? Српска радикална странка нема „подмладак” као посебан орган странке, што не значи да нема младе људе у чланству. Напротив, у Српској радикалној странци постоји велики број младих људи који равноправно учествују у раду свих органа странке. Странка није оптерећена тиме колико њени чланови имају година. Потпуно је свеједно да ли неко има 18, 30 или 60 година. Сви имају једнаке шансе да напредују. Људи се у Српској радикалној странци мере према њиховим способностима, знању, одговорности и по томе колико су вредни и одани странци.

Тачно је да се у многим савремено уређеним државама, што је прихватила већина странака и код нас, примењује принцип да странке имају своје подмлатке, али Српска радикална странка то сматра спутавањем младих људи који би прво морали да напредују унутар тих „подмладака” па тек онда да се укључе у рад неких озбиљнијих страначких органа. Најбољи пример како то функционише је пример Генералног секретаријата Српске радикалне странке, где је генерални секретар, Александар Вучић, најстарији, а има само 33 године, његов заменик Злата Радовановић има 23 године, најмлађи је посланик у парламенту, други заменик генералног секретара, Небојша Стефановић има 27 година, и сви остали чланови имају између 25 и 30 година. Из овога се јасно види да Српска радикална странка подржава напредовање младих људи унутар сваког страначког органа, да је за будућност, али пре свега за способност и одговорност у раду, што нема везе са годинама. Године нису приоритет.

Двадесеттворогодишња Злата Радовановић, студент права, као најмлађи посланик у Парламенту једно време обављала је и функцију потпредседника Републичке скупштине. Каже да је политички ангажман у Српској радикалној странци не разликује много од њених вршњака. Као и они, свакодневно се суочава са проблемима младих у овој земљи. Свесна је чињенице да млади немају неку перспективу у Србији и да, разочарани у систем и друштвено-политичке околности, напуштају земљу. Она се определила да остане, сматрајући да ће се неке ствари променити на боље. Зато се и бави политиком. Српску радикалну странку, у којој је дуги низ година, сматра за перспективну странку којој је интерес грађана на првом месту. За своје страначке колеге има само речи хвале, каже – нико од њих никада није повезан ни са једном афером или криминалом који је у Србији у порасту. Колико пажње српски радикали поклањају младима и њиховој будућности, сведочи слоган странке: „Србија је вечна док су јој деца верна”. „Српска радикална странка зна да будућност једне земље лежи на младима. При томе не сматра да младе треба користити за стицање политичких поена и освајање

власти, као што је то чинила стара власт, већ се треба заузети за решавање њихових проблема. Млади ће се Србији одужити тако што ће пронаћи перспективу за свој живот и рад у својој матици. Знање је данас један од најважнијих фактора економског развоја. Међутим, изгледа да то мали број политичких странака схвата”, каже најмлађи народни посланик.

Први предуслов за решавање овог проблема види у стварању социјалних, односно друштвених услова где ће сваки грађанин ове земље моћи да живи од свог рада. Када млади људи буду задовољнији својим животима, мање ће се окретати различитим пороцима, међу којима застрашујуће учешће има наркоманија. „Српска радикална странка има програм економског опоравка државе и друштва. Након следећих избора радикалска влада покренуће пољопривредну и

индустријску производњу кроз нове инвестиционе циклусе, организоваће јавне радове, чиме бисмо смањили огромну незапосленост, усполили грађевинску оперативу и индустријски комплекс Србије. Истовремено, значајно бисмо поправили комуникациону и путну инфраструктуру, изградиле недостајуће мостове и створили услове за бржи и сигурнији промет људи, роба и капитала кроз Србију. Српски радикали имају најбољи социјални програм, а сачиниће и посебну социјалну карту како би и најсиромашнији били заштићени а стихија отпуштања прекинута". Међутим, како каже, пошто је и сама студент и зна колико је потребно издвојити новца за један семестар, треба најпре почети од оних ствари које могу одмах да се промене, а које младим људима итекако много значе. „Од доласка ДОС-а на власт цене школарина у Србији су највише у историји српског школства. Они који су ДОС довели на власт, студенти који су године губили због досовских демонстрација, сада су најжешће кажњени, јер су приморани да плаћају школарине, за које никада нико није веровао да могу да буду толике. Сада је студирање постало привилегија само за децу богатих. Српска радикална странка залагаће се за реформе у сфери образовања, али суштинске, озбиљне, праве реформе које ће нашој деци у једној од најважнијих сфера вратити оно што су јој досадашње „реформе“ отеле. Омогућићемо да суштинско образовање буде доступно свима, а пре свега даровитој деци и талентима. Залагаћемо се да образовање више не буде привилегија деце богатих родитеља и залагаћемо се да високошколске установе покривају своје трошкове, али не и да из школовања извлаче екстрапрофит. Примања проsvетних, научних радника и истраживача биће усклађена са изузетно значајном улогом коју имају у друштву", тврди најмлађи посланик.

Нажалост, висина школарина и незапосленост нису једини проблеми младих људи у нашој земљи. Постоји један проблем о коме се мало говори у нашој јавности. То је проблем наркоманије, као савремене болести која данас представља једно ужасно оптерећење за целокупно друштво и за велики део младих код нас. Српска радикална странка ће ускоро покренути једну опсежну и веома широку акцију за сузбијање наркоманије. „Подвлачим још једном да ми желимо прво да створимо друштво у коме ће народ моћи да живи од свог рада, јер када људи буду задовољни својим животима мање ће се окретати пороцима. Неће имати потребу да замењују реални свет имагинарним. Наркоманија се може сузбити кроз едукацију младих људи, дакле, кроз њихово образовање. Када то кажем, не мислим на телевизијске спотове којима је стара власт наводно едуковала омладину, а у ствари пропагирала себе и своју политику, већ на опсежан рад на терену. Незаобилазне су и мере генералне и специјалне превенције у нашем законодавству, које ће учинити све што је потребно. И наравно, жесток обрачун органа државне принуде над онима који нашој деци продају дрогу, нарко-дилерима, као и над произвођачима наркотика".

Најмлађег посланика у парламенту посебно забрињава ширење верских секти на просторима Србије, чије су жртве поново млади. Наглашава да је неопходно усвајање адекватних закона, који би регулисали рад признатих верских заједница и онемогућили деловање верских секти које деструктивно утичу на грађане а погубно на млађу популацију. „У влади српских радикала неће бити места за припад-

нике верских секти (као што је у Србији до сада био случај), а такву одлуку је већ донео Европски парламент. У време када смо били мањински партнер у Влади Републике Србије, ми смо поднели предлог овог закона у коме су таксативно набројане традиционалне историјске верске заједнице које би могле да делују, а то су: Српска православна црква, Римокатоличка црква, Исламска верска заједница, Јеврејска верска заједница, Словачка евангелистичка црква, Хришћанско-реформаторска црква. Нажалост, овај предлог закона није наишао на разумевање код наших тадашњих коалиционих партнера, Социјалистичке партије Србије и ЈУЛ-а, због чега никада није ушао у процедуру".

Млади данас тешко могу да реше и проблем становања. Српска радикална странка обећава да ће држава водити такву стамбену политику која ће омогућити свима да лакше добију кров над главом, а посебно млади и стручни кадрови. „Цена квадрата таквих станова не би требало да буде виша од 400 – 500 евра по квадратном метру. Потребно је такође формирати и фонд за заштиту стамбених кредита. Такође, ми не бисмо користили легализацију објеката за пљачку народа, већ би је спровели по најнижим могућим, готово симболичним ценама".

На крају разговора Злата Радовановић још једном наглашава да је Српска радикална странка увек отворена за сарадњу са свим младим људима који су спремни да узму учешће у раду странке. Свака помоћ је драгоцен а наравно, и корисна. „Искористићу ову прилику да позovem све младе људе да нам се придруже и сарађују са нама у реализовању идеја које могу да допринесу стварању боље будућности за све грађане ове земље.

Сиромаштво, лоши услови школовања, незапосленост нагнали су многе младе људе да оду из земље и да окушају своју срећу негде у иностранству. Према званичним статистицима, нажалост, знатно је већи број младих људи који су отишли у прошле три године него што је то био случај раније. „Подједнако ми је жао оних који су били принуђени да оду и 1990, и 1995, и 2000. и 2003. године, али је, на нашу жалост, тренд оних који одлазе из земље много већи од 2000. године, од када је ДОС дошао на власт, чак негде око два и по пута више на годишњем нивоу има оних који одлазе из земље у Западну Европу, Америку, Канаду, него што је то био случај у претходном периоду, када је ипак ситуација у земљи била тежа, али сада је много лошије и економска и социјална ситуација је много тежа. Власт мора да схвати да будућност једне државе почива на младима", каже Злата Радовановић, најмлађи народни посланик.

У каквој држави живимо?

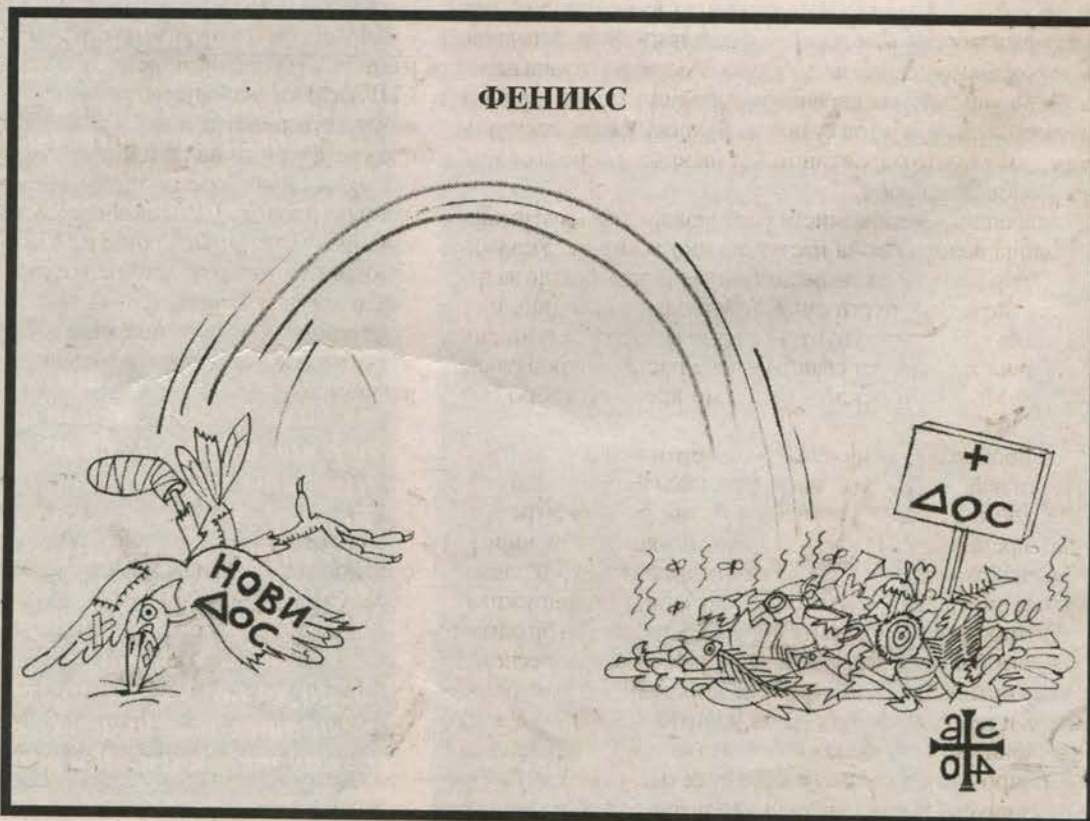
ЗЕМЉА ДЕМБЕЛИЈА

С обзиром на то колико и како су се одвијали преговори око формирања Владе, поставља се питање колико ће времена бити потребно коалиционим партнерима да се договоре око будуће стратегије развоја Државне заједнице. С друге стране, губи се драгоцено време за улазак у следећи круг кандидата за чланство у Европској унији. У односу на Словенију, Хрватску, Македонију, Албанију и Босну и Херцеговину опасно заостајемо.

Државна заједница Србија и Црна Гора, без најважнијих државних институција прославила је свој први рођендан. Пре годину дана, у оба већа тадашње Скупштине Савезне Републике Југославије, усвојена је Уставна повеља и Закон о њеном спровођењу, чиме су ударени темељи, нове, треће државе на овим просторима. Уставном повељом извршено је преуређење односа Републике Србије и Републике Црне Горе у складу са такозваним Београдским споразумом. Њеним доношењем фактички је престао да важи Устав Савезне Републике Југославије. Законом су детаљније уређена сва потребна питања за њено спровођење и рокови за извршење појединих послова. Новој државној творевини одређен је рок од три године, након чега би чланице требало да крену свака својим путем. Још од самог старта, прихватања Београдског споразума, свима је било јасно да је у питању једна вештачка творевина, ни федерација ни конфедерација, али ни унија независних држава. Нову државу, која је настала у том и таквом облику, пре свега захваљујући ангажовању изасланика Европске уније Хавијера Солане, многи су окарактерисали као клона и мутанта који ће врло брзо изумрети. Почетак те и такве творевине заправо је означио крај заједничког живота две републике. Заједница, заснована на политичким договорима ДПС-а и ДОС-а, уз свесрдно помагање ЕУ, од самог старта је упућивала на закључак да ће она пре бити арена у којој ће се остваривати интереси и амбиције појединих по-

литичких партија, него што ће представљати државу у којој живе тамо неки људи.

Савезни парламент се од свог оснивања састао свега неколико пута, и то најчешће због одступања коалиционих партнера од раније договорених законских предлога. Црногорска делегација у савезном парламенту више је времена провела у авиону, долазећи и демонстративно напуштајући седницу, него у скупштинским клупама. Посланици и министри су се углавном бавили својим личним каријерама. То што нису формиране неке од најважнијих институција, изгледа да никога није превише забрињавало. Тако Бранко Луковац, министар за међународне економске односе Србије и Црне Горе, за лист „Економист“, на питање како је задовољан првом годином функционисања Државне заједнице одговара: „Са становишта рада Савјета министара, за непуну

годину дана учињено је доста. Створен је висок ниво међусобног повјерења, разумјевања и сарадње и у том организационом кругу надлежности остварени су солидни резултати, као и веома добра сарадња са владама Србије и Црне Горе". Уколико сами министри немају чиме да се похвале сем међусобне комуникације, која и није била тако сјајна како то жели да се прикаже, онда је свака анализа функционисања Државне заједнице, чини нам се, излишна. Заправо, Луковац је у праву, формирање Савета министара представљало је највеће достигнуће нове државе. О томе како је он функционисао, неком другом приликом.

Каснило се већ у самом старту, код усвајања највишег правног акта Заједнице, онда у конституисању институција али и код хармонизације економских система бивших република. Сви се још увек добро сећају натезања око царинских и пореских стопа, око војске, али и монетарне политике. Вероватно је ово једина држава са две валуте, динар се нерадо прихвата као средство плаћања у седној Црној Гори.

Док су се одвијали разговори између две делегације у вези са поменутим усаглашавањима, сви смо помало кукали и били скептични како ће све да се заврши, међутим, када сагледамо како сада ствари стоје, могли бисмо да кажемо да ипак треба да будемо задовољни оним што је постигнуто, јер ствари увек могу бити и горе, што се и потврђује ових дана. Уколико узмемо у обзир да добар део Акционог плана вероватно неће ни доћи на дневни ред пре него што се држава распадне, закључујемо да су приче о уласку у Европску унију биле само вешти маркетиншки трик власти којима се хранио незадовољан народ.

Привредници и економисти упозоравају да је начета хармонизација недовољна за наступ на инотржишту. Укључивање у међународне економске токове и интеграције за већину постао је само пусти сан. Капиталне инвестиције, због политичке конфузије, упућују се на неке друге дестинације, а спољна задуженост сваким даном расте невероватном брзином. Многи би рекли – куда смо кренули, добро смо стигли.

Из Европске комисије стижу упозорења да студија изводљивости неће стићи до краја марта, како је то предвиђено, већ ће, као и у ранијим случајевима, сви рокови бити драстично премашени. Израда студије изводљивости чији је циљ оцена економских и политичких прилика у СЦГ, односно закључивању споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ отпочела је још у септембру 2003. године, да би одмах након тога била прекинута. Сада је већ сасвим извесно да она неће бити донета све док се не конституише републичка влада и не буде позната њена политика, односно док се коалициони партнери не договоре и око најситнијих детаља.

С обзиром на то колико и како су се одвијали преговори око формирања Владе, поставља се питање колико ће вре-

мена бити потребно коалиционим партнерима да се договоре око будуће стратегије развоја државе. С друге стране, губи се драгоцене време за улазак у следећи круг кандидата за чланство у Европској унији. У односу на Словенију, Хрватску, Македонију, Албанију и Босну и Херцеговину опасно заостајемо. У документу Комитета министара Савета Европе се, између осталог, наводи: „Демократске институције су успостављене, али њихово добро функционисање делом трпи због ситуације у Србији, где је после председничких и привремених парламентарних избора, обављених, уопште узевши, у складу са европским демократским нормама, дошло до институционалне и политичке блокаде”.

Годину дана од оснивања Заједнице и даље смо на почетку краја једне државе.

Уставна повеља углавном се не поштује или непотпуно спроводи, а да подсетимо, она је, ипак, највиши правни акт државе. Највише замерки се упућује на чињеницу да до дана данашњег није формиран Суд Србије и Црне Горе, иако је Законом о спровођењу Уставне повеље

стриктно прецизирано да све институције Државне заједнице морају бити образоване у року од 30 дана од дана ступања на снагу Уставне повеље. Закон о Суду Србије и Црне Горе је усвојен. Међутим, као да се неко плаши да на основу тог закона формира Суд и изабере његове судије.

Можда би оправдање за страх могли да потражимо у чињеници да Уставна повеља, у делу који се односи на Суд СЦГ, садржи значајне надлежности тог суда, којима се ограничава суверенитет и надлежности држава чланица. Ово се пре свега односи на решавање спорова између институција Србије и Црне Горе по питањима њихове надлежности из Уставне повеље. Суд такође одлучује о жалбама грађана, када им институција Србије и Црне Горе угрози права или слободу гарантоване Уставном повељом, уколико није предвиђен други поступак правне заштите. Због неформирања суда, многи којима су повређена људска права у овом тренутку не могу да се обрате Међународном суду у Салзбургу, јер нису исцрпили сва правна средства у својој матици. А таквих најави, после акције „Сабља”, било је много. Уколико се једног дана оформи суд, његове одлуке би биле обавезујуће и без права жалбе.

Такође, он је овлашћен да стави ван снаге законе, друге прописе и акте институција Србије и Црне Горе који су у супротности с Уставном повељом и законима Србије и Црне Горе. Судије се бирају из обе државе чланице, и то једнак број. Бира их Скупштина Србије и Црне Горе на предлог Савета министара. Тренутно Државна заједница, поред суда, нема ни своју Скупштину. Иако су се већ одавно стекле све претпоставке да Драгољуб Мићуновић, председник Скупштине, сазове конститутивну седницу, он то не чини из само њему објашњивих разлога. Да ли смо сигурни да држава о којој говоримо уопште постоји?

Ових дана наговештаји да Државна заједница још увек постоји појављују се тек након објављивања вести да су Драгољуб Мићуновић, председник Скупштине Заједнице, или Горан Свилановић, савезни министар спољних послова, посетили неку страну пријатељску земљу, иако су њихове партије изгубиле поверење народа. Уколико би желели да говоримо о нашој држави односно заједници, довољно је рећи да она постоји само на папиру, да је једно време имала парламент чији су се посланици састали свега неколико пута, Савет министара који је обишао свет и друго ништа. Каква је то држава која нема оформљене најважније институције или нема најважнија државна обележја?

НАША ОДБРАНА И СВЕТ

Не верујемо да је изјава господина директора у вези „муџахедина“ тако наивна, и да хоће на тај начин само да упозори друге службе у држави и политичаре, јер он боље од нас зна како се то интерно ради. Међутим, вероватно због „модернизације“ и жеље да будемо на првој борбеној линији у рату против непријатеља наших пријатеља, он нас на тај начин јавно обавештава, покушавајући да врати намученој земљи атмосферу са почетка деведесетих година, из времена верског рата између ислама и православља.

Пише: Амџад Мигати

штавање осталог непотребног оружја. Пре тога, да се подсетимо да је Словенија, која је поседовала много мање сличног оружја, исто оспособљавала и, како наводе трговци оружјем већ нашла или тражи за њега купца, али шта ће нама купци када смо ми „модернији и богатији“ од армије Словеније.

Да није целокупна ситуација у свету, а поготово код нас трагична, све би то било комично. Да смо правна држава, господин директор би нашао за сходно да одговара пред унутрашњом контролом и службе и војске, ако не може пред Војним судом, који смо ми, изгледа, једини укинули, а пријатељи Американци не да га нису укинули, већ имају и посебне судове за ад хок суђења „терористима“, као што су садашњи „становници“ војног затвора у Гватемали.

Не верујемо да је изјава господина директора у вези

Да ли ће Србија да опстане као држава, у садашњим околностима које се дешавају у свету и у самој држави, то питање се поставља, не само на основу политичких догађаја који су се последње три године дешавали у држави, већ и на основу много опаснијих процеса тзв. „модернизације војске“. Просто ван памети је то што директор новоформиране Војно безбедносне агенције добровољно открива да су се бивши припадници војне контраобавештајне службе инфилтрирали у врх разних терористичких организација и групација на Косову и Метохији и југу Србије. То би било разумљиво да је све само у домену достигнућа бивше службе, а да се не открива да су још тамо где су. Да забуна буде још већа, господин директор, вероватно у том модерном духу, обавештава нас да ће се „муџахедини“ појавити у Србији.

У складу са том модернизацијом војске добровољно се уништавају залихе ракета „стрела“, које свака армија жарко жели да има у својој ратној опреми, коју би користила против евентуалних окупатора, новог вида тероризма и сл. Директор се, при томе, хвали да нас то уништавање није коштало ништа, јер су наши пријатељи Американци финансирали процес уништавања, као што су они и остали пријатељи финансирали уни-

Дај иша даш

У оквиру прве фазе реформе наше војске, до краја ове године у сџаро гвожђе ће ићи 210 тенкова „Т-55“, око 300 шойова и хаубица, око 1000 шойова „процевака“ калибра 20 милиметара и око 80.000 комада пешадијског наоружања, наведено је у извештају Генералштаба о реформи Војске до 2010. године. У извештају се наводи да се, због недостига најважнијих докумената о сџратегији одбране и војној доктрини, уместо сџратегијских реформи, прибегло рационализацији војске на тактичком нивоу, односно смањењу броја јединица, њиховом преформирању или преоружавању савременијим наоружањем.

„муџахедина“ тако наивна, и да хоће на тај начин само да упозори друге службе у држави и политичаре, јер он боље од нас зна како се то интерно ради. Међутим, вероватно због те „модернизације“ и жеље да будемо у првој борбеној линији у рату против непријатеља наших пријатеља, он нас на тај начин јавно обавештава, покушавајући да врати намученој земљи атмосферу са почетка деведесетих година, из времена верског рата између ислама и православља.

Истраживања свих озбиљних обавештајних служби, која су јавно објављена, показала су да је облик новог светског рата,

који треба измислити, рат против тероризма, кога је бивши директор француске обавештајне службе Конт де Мачез назвао исто као и своју књигу, „Четврти светски рат“. Амерички стратежи после пада комунизма упорно су тражили новог непријатеља да би оправдали своју доминантну спољну политику и своје војне интервенције по читавом свету и одржали постојање НАТО-а као светског полицајца који одржава једино њихов ред.

За почетак, измишљена је теза о сукобу цивилизација, који је у суштини представљао верски сукоб, где католицизам и сви његови облици представљају чувара западне цивилизације, који треба да победи остале. Бивша Југославија, конкретно Хрватска, показала је како треба сви да буду побеђени иако су под заштитом Уједињених нација. Још трагичније је било у Босни и Херцеговини, где је започет експеримент, наметнутим сукобом између источњака (муслимана и православца) у корист западњака (Американаца и Западне Европе). Чак и западне обавештајне службе, које су професионално радиле на терену, откривале су многе детаље који показују да су тзв. „мудахедини“ били под директном заштитом разних америчких обавештајних слу-

жби. О томе опширније сведочи француски обавештајни пуковник Пјер Анри Бинел у својој књизи „Ратни злочини НАТО“ у којој наводи да су Американци чак желели да обману француску и енглеску војну обавештајну службу и њихове напоре да неутралишу „мудахедине“ и обавештајна гнезда Иранаца у Босни. И тако, тај облик „стране опасности“ био је за њих најбољи начин да освоје БиХ методом тзв. добровољне окупације.

Вероватно сви обавештајни стручњаци знају да је тзв. „мудахедине“ створила ЦИА за време хладног рата, у својој борби против Совјетског Савеза у Авганистану, а њихов вођа Бин Ладен, како је некада сам признао, био је добар сарадник ЦИА. Доста аналитичара и дан-данас сматра да је Бин Ладен радио директно или индиректно у корист ЦИА. Основа те везе лежи у чињеници да је после пада комунизма западним моћницима, односно владару у сенци САД, потребан нови непријатељ који оправдава њихову спољну, агресивну политику и тежњу за апсолутном доминацијом над читавим светом. У ту сврху пласирана је теза да су муслимани непријатељи број један, теза да су Срби такође непријатељи број један итд. Међутим, дошли су до закључка да је уопштавање веома опасно и отуда та њихова теза о „мудахединима“ као њиховом фактичком инструменту, веома корисном у њиховом рату против „лоших момака“, а то су владари, странке, лидери који не желе да прихвате политику сателита, односно да ставе своју земљу и народ у службу интереса моћника, у првом реду Американаца.

Како се постаје амерички непријатељ

То нам објашњава хајка на Милошевића, иако је, по америчкој званичној оцени, скоро до агресије НАТО-а, био „гарант мира и стабилности на Балкану“, да би усред агресије, којој се Југословенска армија веома успешно супротставила, постао ратни злочинац. У истом контексту вођен је и њихов рат против Садама Хусеина и Ирака, са ким су солидно сарађивали до 1990. године и охрабрили га да уђе у Кувајт, истичући да је то „унутрашња ствар Ирака“, да би после од њега направили светског непријатеља број један, наводно због поседовања оружја за масовно уништавање, за које сада јавно признају да није постојало.

Коме веровати

Директор Војнобезбедносне агенције, пуковник Момир Стојановић, изјавио је, „како је ВБА успела да обезбеди присуство у самом врху сепаратистичког покрета и у врху терористичких организација које делују на територији Косова, а имају и своје огранке на југу централне Србије“. Пуковник се није задржао само на овоме, већ је своју изјаву уопштенио речима „да је оперативно присуство ВБА на Косову и Метохији ојачано и ујачивањем једног броја оперативаца те агенције“. Гошћово све реакције на пуковникову изјаву садржале су не малу дозу чуђења, јер ни у једној земљи се о овим стварима не говори, барем не јавно. Међутим, након исцртавања у јавности министра Тадића грађани Србије су могли да одахну, поново су били криви медији који су несрећно индиректно и индиректно пуковника Стојановића. „Пуковник Стојановић тврди да није рекао да ми имамо мрежу сарадника Војнобезбедносне агенције на Косову, већ да је реч о оперативном раду који је регуларан са војним структурама на Косову и да се све информације прибављају средствима информисања и ситуацијама који су уобичајени у војнобезбедносним структурама“, изјавио је Тадић.

Само питање оружја за масовно уништавање по себи је лицемерно. Јер, ко има право да некоме да лиценцу за њега, а некоме не. Ко је тај арбитар који пресуђује да је овај добар и одговоран, да може да поседује то оружје у одбрамбеној сврху, а ко не? Јер, по суду историје, они који су користили атомску бомбу у Јапану, хемијско и биолошко оружје у Вијетнаму и осиромашени уранијум у Ираку, Југославији и Авганистану, а ко зна где се и шта још експериментисало, не смеју да имају такво оружје.

Штавише, ми смо уверени да онај ко прихвата њихове услове да уништи свој мали одбрамбени арсенал тог оружја, као што су Иран и Либија, неће боље проћи. Либија је, према званичним подацима, предала 25 тона документације и материјала САД, везано за ту проблематику, а Иран је прихватио сталну и изненадну инспекцију својих мирнодопских нуклеарних постројења, како их не би развијао у одбрамбе-

Како смо се укључили у борбу против тероризма?

На војном полигону у Никинцима, као знак подршке Србије и Црне Горе борби против тероризма, 23. јануара завршено је уништавање 1200 бојевих глава ракета „сирела 2м“. Уништавању су присуствовали заменик министра одбране Вукашин Мараш, начелник Генералштаба генерал-пуковник Бранко Краг, амерички амбасадор Вилијам Монтигомери, заменик шефа мисије ОЕБС у СЦГ Марк Дејвисон, али и други представници међународних организација и неизбежни представници невладиног сектора. Одлазећи амбасадор ином приликом рекао је да овај догађај симболизује партнерство САД и СЦГ у борби против тероризма и војној сарадњи. „Војска СЦГ је проценила да јој је оружје које је уништено неопходно, али би оно истовремено било корисно терористима. Свима је у интересу да то оружје буде уништено да бисмо били сигурни да неће досећи у руке терористима“. Вукашин Мараш је оценио да је уништавање ракета гест добре воље јер те ракете нису забрањене никаквим конвенцијама, већ представљају опасност уколико падну у руке терористима. Краг постојанк уништавања оцењује као допринос даљем зближавању СЦГ и САД. Уговор о уништавању финансијски је подржала америчка амбасада.

не сврхе, али су они ипак још на списку „осовине зла“, где се налази и Јужна Кореја, која неће без гаранција да се одрекне нуклеарних постројења, а штавише прете и Сирији и другим земљама да ће бити кажњени по ирачком моделу или слично уколико не прихвате њихове услове. Једино је Ирак избрисан са тог списка јер је окупиран. Међутим, Ирак је, по оцени свих аналитичара, уместо земље „благостања и слободе“, то је требало да му донесе „ослободиоци“, од режима Садама Хусеина, постао извор „тероризма“.

Господин директор, међутим, иде путем његовог министра Тадића, који је још раније започео трку са својим садашњим ривалом Живковићем, конкуришући код Америкаца ко ће им пре понудити да наша војска иде да гине уместо њихове војске у Авганистан и Ирак, чиме је сама америчка администрација, како тврде обавештени извори, била изненађена, а штавише, и ми. Цео план је осмишљен на принципу – финансирамо нашу војску која иде тамо, а Америка јој пружа логистичку подршку, и то би била добра државотворна рачуница, јер и тако су већ позвани „мудрахедини“ да активирају свој потенцијал у нашој земљи. Сада господин директор нас припрема да уђемо у борбену игру против исламског света, јер албански терористи и њима слични нису инструменти Америке и Запада и нису били навигатори НАТО агресије на нашу земљу, него су чисто исламски борци који прете нашој земљи а ми, јадни, морамо да бранимо католичку Европу од исламског похода.

Како нам се чини, та игра је већ виђена, јер уместо да ми бранимо постојање наше државе и решавамо наше унутрашње проблеме, прихватамо да будемо део игре и трговине наших пријатеља и њихове борбе за поделу сфера интереса. Балкан је одувек био полигон за сукоб великих сила око поделе сфера интереса, а српски народ још од крсташких ратова имао је свој мудар и тактички став – да буде мост између Истока и Запада и да не дозволи било којој страни да га прогута. Историја је пуна светлих примера наше борбе да сачувамо своју неутралност, национални идентитет и особеност наше културе и традиције.

Међутим, ови нови тактизери, по налогу оних којима сметају наша историја и улога на Балкану, желе да нас увуку у своју игру без граница, како бисмо изгубили своју особеност, што би на крају резултирало губитком и нације и државе, уз успешно решавање сукоба цивилизација на тој веома важној стратешкој тачки. Ваљда тако они разумеју тај модерни дух и улазак у њихову Европу и жељу да будемо део њихове међународне заједнице.

Како су други искористили оно што смо ми барили

Словеначка коинена војска је још пре неколико година приспунула модернизацији шенкова Т-55 у шенк М-55 С1 у сарадњи са једном израелском фирмом. Иако је цео подухват Словенију коштао 53,5 милиона евра, она је израчунала да је то много мање од новца који би морао бити утрошен за набавку нових шенкова и додатну опрему која иде уз то. Да је рачуница била тачна, сведочи одбијање словеначког премијера да Словенија прихвати понуду немачког министра одбране да им ова држава прода шенкове „леопард“ по веома симболичној цени. Словенци су израчунали да, и да је ова симболична цена остварена, много новца би било утрошено на ремонт, одржавање и праћење опрему за нове шенкове. Израел користи шенкове старије и 40 година. Слично постоје и Турци, који су за модернизацију издвојили 7,5 милијарди долара.

ЧАНАК УВЕЛИКО СТВАРА САМОСТАЛНУ ВОЈВОДИНУ

„Уставна повеља предвиђа самосталност Војводине. У првих неколико чланова јасно је дефинисано да Војводина мора да има своју законодавну, извршну и судску власт, да има Уставни суд, Народну банку – све оно што представља темељ једне самосталне државе”, каже Милорад Мирчић, посланик Српске радикалне странке из Новог Сада. Наш саговорник истиче да је врло интересантан пут којим су кренули војвођански сејаристички и указује на битне разлике између њих и шийтарских терориста на Косову и Метохији. „Шийтарски терористи су прво кренули са протестима, бојкотом избора, сељавањем српског живља, да би на крају дошли до завршне фазе сејаристичких идеја, која се огледа у стварању уставног оквира за Косово и Метохију. Поучени тим искуством, и нечим што проистиче из породичне традиције војвођанских аутономаша, покрајински функционери кренули су обрнутим редом”.

„Ово је последња шанса коју Војводина даје Србији”, изјавио је својевремено председник Скупштине Војводине Ненад Чанак након што је републички парламент одбио да се по хитном поступку изјасни о Предлогу закона о утврђивању одређених надлежности Покрајине. Није протекло много времена од Чанкове изјаве, а омнибус закона о посебним надлежностима Војводине је ипак усвојен. Ових дана, далеко од очију јавности, покрајинска Скупштина припрема Уставну повељу Војводине, чиме би били ударени темељи њене државности. Још раније, свима је постало јасно да су надлежности Покрајине и аутономије Војводине постале ствар политичких уступака, учињених да би се обезбедила политичка подршка и тако осигурао опстанак Републичке владе. На последњим парламентарним изборима, Републичка влада изгубила је поверење народа а већина странака које су чиниле изворни ДОС збрисане су са политичке сцене Србије. Једино егзистирају на покрајинском нивоу, и то захваљујући томе што председник покрајинске Скупштине Ненад Чанак, упркос захтевима јавности, одбија да распише преремне изборе. Чекајући изборе, Покрајина полако али сигурно тоне у све дубљу политичку кризу и економску катастрофу. Без обзира што је јавност тако мало упозната са оним што се дешава у овој српској покрајини, не тако ретко могу се чути речи упозорења да се национално питање не решава само на Косову и Метохији, већ и у Војводини.

Постојећи закон усвојен је

1996. године а проистекао је из страха тадашње владајуће коалиције на нивоу Извршног већа Војводине, СПС-а и реформиста Војводине, да ће победити српски радикали. По том закону, покрајински избори одржавају се по већинском двокружном систему, с тиме што у други круг улазе три провласира кандидата. Тај рецидив прошлог времена задржан је и од садашње аутономашке власти, односно од стране ДОС-а, иако је једно од предизборних обећања из 2000. године било да ће поменута одлука о избору покрајинских посланика бити укинута по хитном поступку. Након сазнања да би радикали по новом закону остварили најбољи резултат, од тога се одустало.

Милорад Мирчић, народни посланик из Новог Сада и председник јужнобачког округа Српске радикалне странке, истиче да се до сада више пута показало да је промењена политичка воља бирача. Председнички и парламентарни избори показали су да је политичко опредељење бирача наклоњеније оним странкама које заговарају јединствену Ср-

бију. Интересантно је, међутим, одсуство воље да се избори у Покрајини ипак распише, с обзиром на ове околности. Мирчић тврди да покрајинска власт не жели да се одрекне одређених привилегија. Интерес везан за материјалну корист надјачао је интерес везан за добробит грађана. Напомиње да је омнибус закона настао као компромис, или, боље речено, исплата гласова које су аутонома-

Припремљен нацрт војвођанске Уставне повеље

Кулминација војвођанских тензија постигнута је када је Скупштина Војводине узела себи за право да расправља и усваја неке одлуке супротно Уставу Србије. Највише пажње свакако завређује одлука о Уставној повељи Војводине, грбу, химни, застави. Мада би се многи сложили да покрајинској скупштини то омогућује омнибус закона, мало је позната чињеница да је и он неуставан, јер важећи Устав Србије не предвиђа да Република некоме пренесе своја уставна овлашћења. Она може само да повери одређене послове из неких својих изворних овлашћења и надлежности. По том противуставном закону, заиста може да се тумачи да Покрајина има овлашћења да одреди свој грб и химну, али никако да доноси уставне оквире.

„Уставна повеља предвиђа самосталност Војводине. У првих неколико чланова јасно је дефинисано да Војводина мора да има своју законодавну, извршну и судску власт, да има Уставни суд, Народну банку – све оно што представља темељ једне самосталне државе”, каже Мирчић. Наш саговорник истиче да је врло интересантан пут којим су кренули војвођански сепаратисти и указује на битне разлике између њих и шиптарских терориста на Косову и Метохији. „Шиптарски терористи су прво кренули са протестима, бојкотом избора, исељавањем српског живља, да би на крају дошли до завршне фазе сепаратистичких идеја која се огледа у стварању уставног оквира за Косово и Метохију. Поучени тим искуством, и нечим што проистиче из породичне традиције војвођанских аутономаша, покрајински функционери кренули су обрнутим редом. Они су 2000. године прогласили нулто стање, а затим кренули да се залажу за доношење уставног оквира. Доношењем уставног оквира дефинише се све што је везано за стварање самосталне и независне Војводине.

За сада нацрт Уставне повеље садржи неколико варијанти. Свесни револта које би његово усвајање изазвало код грађана, покрајински функционери чекају прави тренутак да га убаце у скупштинску процедуру. Један број посланика, свестан те чињенице, унапред је одбио да о њему расправља. Стога постоје предвиђања, а како тврди Мирчић, она су све извеснија, да ће се покушати са интернационализацијом војвођанског питања, наравно уз помоћ међународне заједнице. Ненад Чанак је чак изјавио да није битно да ли ће војвођанска Скупштина усвојити уставни оквир ако је акт прихваћен од стране међународне заједнице. Сценарио за његову примену већ постоји. Аутономаша ће покушати да добију самосталност Војводине преко Хрватске, а уз подршку Америке. Оправдање за то би пронашли у заговарању уласка Србије у Европску унију преко Војводине. За почетак потребно је остварити виши степен аутономије преко уставног оквира, како би Војводина сутра могла да буде самостална држава, међународно призната. „Заједно са Месићем заговарају повратак избеглица, да би смањили српски национални корпус у Војводини испод 50 одсто. Чак су у прилог томе фалсификовали претходно извршен попис становништва. Иако Срба у Војводини има преко 70 одсто, они су ставили да их је 65 посто. Такође, измишљају се разне националности по територијалној припадности, као што је „Војвођанин”. Врши се притисак на Буњевце да се изјашњавају као

**Спреман на све
да задовољи своје амбиције**

шке снаге обезбеђивале Влади Србије. „Јасно је било, да по том новом закону који је усвојен супротно уставним одредбама, садашња покрајинска клика, која се огледа у Извршном већу Војводине, има веома јак финансијски мотив да остане на власти. При томе се служе свим могућим средствима, а у то је укључена и медијска пропаганда. Не може се наивно прећи преко чињенице да се о тензијама, које су евидентне у Војводини, не говори у државним медијима”, каже Мирчић и додаје да се уместо тога потурају телевизијски и новински извештаји одавно препознатљивих новинарских лица, који покушавају да дискредитују политичке противнике и неистомисљенике оних на власти.

Хрвати, да би процентуално повећали број Хрвата. Повећавају и проценат Мађара, а смањују проценат српског становништва. У том случају међународна заједница би рекла – Срби нису у већини. На тај начин отворила би се врата за примену истог сценарија као на Косову и Метохији.

У прилог томе они су припремили и следећи корак, Закон о денационализацији, који заговарају не само аутономашке странке, него и ДС и ДСС. То значи да би у Војводини сви колонисти од 1945. године и њихови потомци требало да се врате у Крајину, Лику, Србију, Македонију, јер је недефинисан период на који ће закон да се односи, а у њихове куће да уђу наследници фолкслојчера. Примена таквог закона подразумева додатно смањење процената српског живља", истиче саговорник.

Добро осмишљен план за сада једино квари све већи број гласова које на изборима добија Српска радикална странка. Грађани би тешко могли да се помире да најпопуларнија странка у Војводини нема своје представнике у покрајинској Скупштини.

Мада се у последње време у јавности појављује информација да једно крило ДС-а није учествовало у писању Уставне повеље, саговорник тврди да су у том чину учествовале све партије ДОС-а. „Ако се представници ДС у Скупштини Војводине нису огласили против тог предлога, онда је небедљива прича појединаца како они лично нису били за то. ДС као један од главних носиоца функција у Скупштини Војводине мора јасно да изађе у јавност са својим ставом, да ли су против или за Уставну повељу". Томе се није супротставила ни ДСС, која има довољан број посланика да предложи било какву иницијативу која би, сходно статуту Скупштине, морала да буде уврштена у дневни ред. ДСС је заузела став пасивног посматрача. Иако се могу чути изјаве њених функционера да су неопходни покрајински избори, она до сада није покренула такву иницијативу, а о измени Закона о избору посланика нема ни говора. Улога ове странке је тешко појмљива, а политички ставови су потпуно неартикулисани.

„Очигледно да се ДСС само декларативно залаже за јединствену Србију. До пре неколико дана причали су да су за регионализацију Србије, сада чујемо да су од тога одустали. Ко зна шта је ту права истина. Њихово деловање на подручју Војводине истоветно је као и на подручју целе Србије. За ширу јавност видљиви су само по тези које вуче њихов председник Војислав Кошгуница. С друге стране, код њега је све могуће, чак и када је немогуће. На основу њиховог досадашњег понашања у Скупштини Војводине могли бисмо да закључимо да они итекако подржавају све што ради аутономашка клика", истиче Мирчић.

Истина о војвођанским тензијама

Након парламентарних избора поједини медији све више извештавају о међунационалним тензијама у Покрајини, које су настале као последица „радикализације" политичке сцене у Србији. Напади на Српску радикалну странку су готово свакодневни. Мирчић, међутим, тврди да је све исфабриковано. „Српски радикали никада никоме нису претили јер за то немају никакве потребе. Ми смо странка која своје ставове и мишљења изражава кроз политичко деловање. С друге стране, о радикализацији највише говоре они који траже да ми као странка будемо забрањени. Најгласнији у томе је Ненад Чанак. Представник коалиције Заједно за толеранцију не само што тражи да се Српска радикална странка забрани, већ и вређа наше бирачко тело. Можда бисмо могли да говоримо о тензијама које су настале променом воље бирача, помешане са огромним незадовољством, неиспу-

• Колико је политички врх Војводине имун на афере?

Ако би обим афера и криминала упоређивали са ужом Србијом, разлика би једино била у томе ко су главни актери. На републичком нивоу највећи представници криминала су представници ДС јер имају највећу политичку моћ. Наравно, криминал не може да се банализује и буквално схвата. По мишљењу српских радикала, сви су они подједнако криминалци. На покрајинском нивоу умешаност у афере повезана је са распоредом функција у Скупштини и покрајинском Извршном већу. Ипак, барем према нашим сазнањима, Чанак је ту неприкосновен. Новим Садом одавно кружи анегдота да Чанак има више станова него што Ђорђе Ђукић има функција у управним одборима, а има их укупно шест. Одавно су познате његове братске везе са Ненадом Опачићем, кумовске са Миодрагом Костићем и пријатељске са Филип-пом Цептером.

• У Војводини су у последње време реактивирани и неки стари аутономашки?

Садашња политичка врхушка иде толико далеко да у своје „послове" укључује и неке људе који су одавно отписани у политичком животу. Поново се у јавности појављују Бошко Крунић, Жика Берисављевић, Шогоров. Претпостављам, да је жив Дуда Бошковић, зачетник те сулуде утопијске идеје о аутономији, да би био са њима у „пословном" дилу. Исто би се вероватно десило и са оснивачем и функционерима Самосталне демократске странке, који су заговарали формирање војвођанског фронта између два рата, да би у то време обезбедили себи простора за криминалне радње. Али, живот је на неки начин ограничавајући фактор. У све сегменте криминала годинама су умешана иста имена односно исте функције. Они то схватају као наслеђе. Како то другачије објаснити него чињеницом да је Ненад Чанак бивши Берисављевићев зет. Функције се наслеђују као у монархији. Све би то тако могло до унедоглед, да није народа који се све више буни, отржењујући се од петооктобарске револуције и супротставља оваквом начину вођења Покрајине.

њеним обећањима, немаштином и сиромаштвом”, каже Мирчић.

Уколико би били поетично расположени, могли бисмо да кажемо да Војводина ових дана проживљава веома врућу зиму, зачињену политичким тензијама, економским аферама и сиромаштвом њених житеља. Незадовољство грађана можда је чак израженије у овој српској покрајини него у другим деловима Србије. Ако не штрајкују сељаци онда штрајкују радници позатвараних или на брзину приватизованих фабрика и предузећа. Кажу, очекивали су више, а и они које су бирали 2000. године нудили су им више. Данас само неверица и разочарење. Тврде – време је да за промене. С једне стране су незадовољни грађани а с друге стране ДОС, који се вештачки одржава на власти иако је још пре неколико седница дотадашњи председник посланичке групе ДОС Саша Пашић изашао за говорницу и рекао да у Скупштини Војводине ова коалиција више не постоји.

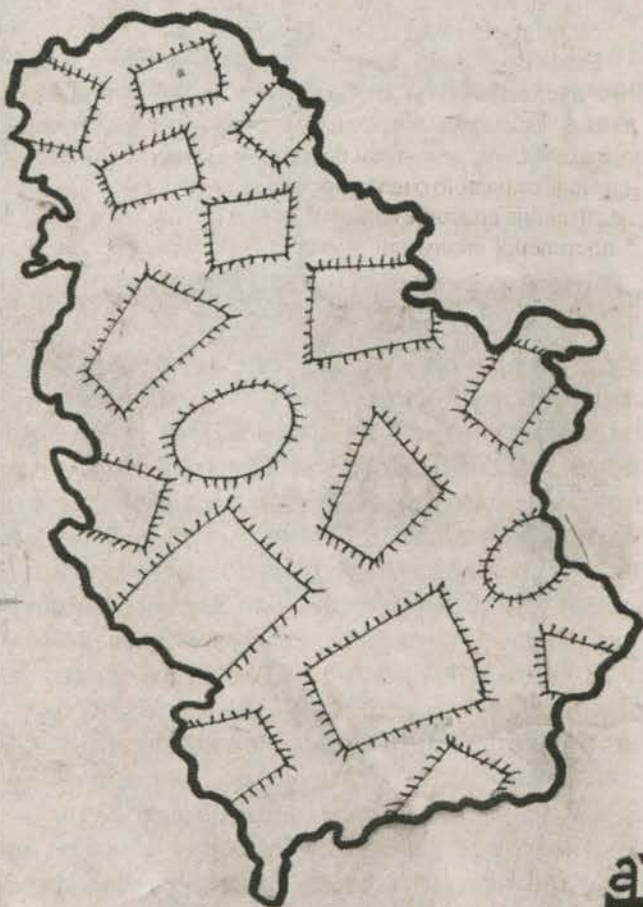
„Не пада им на памет да распишу изборе и да тако одмере своју политичку снагу. Јожеф Каса, након неуспеха и своје погрешне процене, жели и даље да под својом апсолутном контролом држи већину припадника мађарске националне

мањине. Каса једино себе сматра за легалног представника Мађара у Војводини. С друге стране, својом утопијском политиком довео је припаднике мађарске националне мањине у позицију да живи у гетоима. И њему, и Чанку, и осталима, да их не спомињемо, они ће се већ препознати, гласови националних мањина служе за остварење политичких амбиција. То што након избора поверење представника националних мањина најчешће бива изиграно, изгледа да никога превише не брине. Због чега би Јожеф Каса имао ту привилегију да, злоупотребљавајући припаднике своје националне мањине, остварује политичку а преко ње и материјалну корист”, тврди Мирчић.

По новом закону, који предлаже Српска радикална странка, избори би требало да се одрже по пропорционалном систему, а цензус би требало да буде 3 посто; тако да од укупног броја уписаних бирача у Војводини, којих има око милион и по, све партије које су произашле из мађарске националне мањине имају реалне шансе да буду заступљене у покрајинском парламенту. „Они на тај начин не би били осуђени на неке неправедне и неприродне коалиције, да неко, израбљујући њихове гласове, стиче политичку корист, почевши од ДЕПОС-а, па до коалиције Заједно за толеранцију”.

Наш саговорник истиче да манипулације иду тако далеко да припадницима, рецимо, словачке националне мањине говоре – ми ћемо вам дати права или их одузети ако не будете добри. То говоре не схватајући да је по важећем Уставу ово држава свих њених грађана и да је свако у овој држави својим рођењем и живљењем у њој, њен пуноправни члан. „Најбољи пример за такву врсту манипулације је општина Бачки Петровац, где упорно, на свим парламентарним, покрајинским али и локалним изборима, припаднике словачке националне мањине увлаче у неке сулуде коалиције, да би, након победе, те гласове приписивали својим заслугама. Чанак уме да каже – Словаци у Бачком Петровцу су гласали зато што је на челу те коалиције Ковачевић из Крагујевца или Чанак. То је чиста манипулација. Говоре о нама као о фашистима а при томе прећуткују да су радикали једина политичка странка која подржава иницијативу која је проистекла из Бачког Петровца, односно од бившег председника општине Червенака, да се оснује Словачка национална партија, која би, излазећи самостално на покрајинске изборе, добила могућност да буде више заступљена у Скупштини, него када би послужила за једнократну употребу Чанку или Исакову”, каже саговорник. Он додаје да је суштина целе приче да се спречи манипулација националним мањинама и пружи им се могућност да самостално одлучују ко ће да их заступа у покрајинској Скупштини. „Интересантно је да то све више увиђају и припадници мађарске националне мањине. Интелектуалци се све више супротстављају погубној политици коју води Јожеф Каса. Нас охрабрује чињеница да све већи број, не само чланова мађарских партија, већ и њихових најистакнутијих интелектуалаца, перспективу политичког живота види у Српској радикалној странци, истиче Мирчић.

ПОСТ ДОСОВСКА СРБИЈА

ајс
014

ШТА ХОЋЕ НОВИ „ДЕМОКРАТСКИ” АУТОНОМАШИ

Када се има у виду блиско и потресно искуство целокупног српског народа, а посебно оног његовог дела који је морао да бежи из својих кућа и насеља у сопственој држави, са поменутим процесима у нашој јужној покрајини, на Косову и Метохији – искуство инструментализовања покрајинског парадржавног потенцијала за остваривање циљева најмрачнијег и најмилитантнијег шиштарског иредентизма – онда би се, у најмању руку, могло очекивати да аутономаштво као политички програм нема никакве шансе за подршку бирача у Војводини, бар не код српског дела бирачког корпуса. А Срба је, према последњем попису, више од 65 одсто од укупног броја житеља Војводине.

Разбијање наше бивше државне заједнице започеле су комунистичке плутократије, пресвучене за ову прилику у националне дресове, не само као свој нови „историјски” задатак зарад голог останка на власти, већ и као подухват који може да резултира додатним добитком – да буду „оснивачи” и рентијери на дужи рок нових држава. Наравно, национални интереси су били (а и остали) само згодан повод да се образују самосталне државице од бивших југословенских република – што је подржала и такозвана међународна заједница.

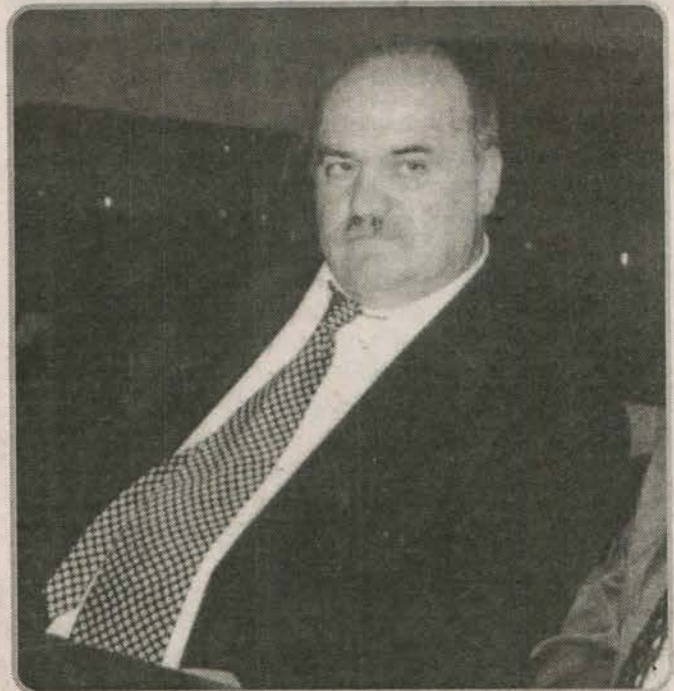
Али, заправо предтекст наше теме је временски још старији него што су то догађаји везани за распад југословенске федерације. Наиме, аутономаштво је типична стратегија провинцијалних комунистичких апаратчица и безначајних бирократа у борби за што већи комад реалне власти – у сваком случају већи од онога који их је запао постојећом поделом између тадашњих република и две аутономне покрајине (у саставу Србије). У тадашњој партијској држави постојао је, наравно, потпуни паралелизам између организације државе и организације партије. Покрајински функционери, иако присутни по аутоматизму „кадровског кључа” у државним и партијским органима Републике (Србије), као и у државним и партијским органима федерације, нису били задовољни својом политичком специфичном тежином. Њихова „база” (аутономна покрајина) није имала једнак државотворни статус са републикама.

Српски комунисти су још од стварања авнојевске Југославије пристали на асиметрично организовану федералну поделу – такву која је, само у случају Републике Србије, претпостављала још две аутономне покрајине: једну на југу (Косово и Метохију) и једну на северу (Војводину) њене територије. Разлоге за „федерализовање” Србије са две аутономне покрајине (плус оно што је народ поспрдно називао скраћеницом Ужас – то јест, ужа Србија или Србија ван покрајина, као и Србија без покрајина) данас није тешко одгнетнути. Најпре, било је потребно задовољити накнадне „првоборачке” апетите и наградити несрпске, а пре свега, албанске „кадрове”, за „равноправно учешће” у рату за слободу и тако, успут, дочарати и одржати привид о свенародном антифашистичком устанку и револуционарном покрету.

Наиме, партиципација појединих етничких група, као уосталом и појединаца, у новој комунистичкој власти теме-

љила се на имагинарној шеми о „равноправном учешћу и подједнаком доприносу свих народа и народности Југославије у ослободилачком рату и револуцији”. Касније се, наравно, реторика променила и као разлог за успостављање и одржавање аутономних покрајина (кроз више уставних реформи) најчешће је била навођена још једна лаконска лаж: покрајине су, наводно, изражавале специфичност етничког, културног и историјског наслеђа Србије – иако су поменуте „специфичности” биле присутне и у свим другим републикама. При свему томе, типично је за „револуционаре” да их се ни најмање није тицало то што је српски народ практично створио претходну Краљевину Југославију, уневши једини у њу своју државу, Краљевину Србију.

Било како било, аутономне покрајине су од тренутка свог настанка биле и остале нека врста парадржавног ривала Србије, са сталном тежњом да се изједначе у свом статусу са републиком у чијем су саставу. Дакле, у њиховом случају није се радило о некој врсти регионализације или децентрализације државне власти у виду локалне самоуправе, већ о постепеној еволуцији према статусу државе. Тако су по-

крајине добиле све државне органе које је већ поседовала Република: скупштину, владу, судство, полицију, школство, итд., као што су се постепено заокруживале и у погледу институција и привреде: универзитет, национална библиотека, национално позориште, територијално омеђена предузећа привредне инфраструктуре, банкарски систем итд. Уставом из 1974. додатно је октроисан систем српске републичке државности и суверености јер су обе покрајине биле присутне директно у органима федерације – Република Србија није се могла на било који начин мешати, интервенисати, нити утицати на одлуке покрајинских органа, док су покрајине давале сагласност (са практичном могућношћу већа) на одлуке републичких органа власти. Тако су покрајине постале нека врста парадржавног татора Републици Србији.

Сличности са дешавањима на Косову и Метохији

И да се вратимо на почетак ове приче: као што су републике за сепаратистичке снаге и међународну заједницу биле довољан државноправни и територијални оквир за процес растакања југословенске федерације и формирање нових држава у границама бивших република, тако је и шиптарски иредентизам посегао за сличним аргументима (уз извесну „испомоћ“ насилем), са крајњим циљем да у границама Аутономне покрајине Косово и Метохија оформи другу државу Албанаца на Балкану. Кобно наслеђе комунистичког периода – Аутономна покрајина, комбинована са традицијом шиптарског иредентизма – довело је у последњем чину југословенске драме до оружане побуне размера добро организованог устанка и формирања УЧК као паравојне формације (јединог суштинског, до тада недостајућег елемента шиптарске де факто државности на Косову и Метохији). Посве синхронизовано, да би наводно тренутно спречила једну, у доброј мери инсценирану, хуманитарну катастрофу, војна интервенција међународне заједнице против наше земље је произвела другу, много трајнију и много ду-

бљу државну кризу, убрзавајући и омогућавајући остваривање успутних циљева албанске иреденте: потпуно етничко чишћење не само Срба, већ и свих других неалбанских група, као претекст стварања чисте националне државе.

Када се има у виду блиско и потресно искуство целокупног српског народа, а посебно оног његовог дела који је морао да бежи из својих кућа и насеља у сопственој држави, са поменутиим процесима у нашој јужној покрајини, на Косову и Метохији – искуство инструментализовања покрајинског парадржавног потенцијала за остваривање циљева најмрачнијег и најмилитантнијег шиптарског иредентизма – онда би се, у најмању руку, могло очекивати да аутономаштво као политички програм нема никакве шансе за подршку бирача у Војводини, бар не код српског дела бирачког корпуса. А Срба је, према последњем попису, више од 65 одсто од укупног броја житеља Војводине.

Утолико је још несхватљивије да постоје политичке партије у Војводини, са лидерима који се декларишу као Срби, чији програм апострофира тврђе аутономаштво од мађарских политичких партија (које заговарају некакву „персоналну и културну аутономију“). Њих, све скупа, наравно, није брига што објективно дувају ветар у једра шиптарском сепаратизму, што успут легитимизују њихов крајњи циљ: отцепљење Аутономне покрајине Косово и Метохија од државе матице, Републике Србије. Дакле, и након већ „историјске“ петоктобарске промене власти у Србији, доласком на власт ДОС-а, још није, не само успостављен државни и национални консензус – већ ни здрава политичка памет! У име демократије ослобођене сваког обзира, па и елементарне разборитости (а посебно, под притиском „нужности“ политичке трговине између безначајних лидерчића – увек изнова ради успостављања парламентарне већине), свако је слободан да заступа било какво политичко безумље, па и аутономашко.

Уосталом, ново, „демократско“ аутономашко лудило, посве у складу са својом традицијом, није ни утемељено на политичкој вољи грађана израженој на директним изборима – оно заправо изражава паланачку опсесију својих заговорника да напухају властиту ништавност по логици: боље је бити први у селу, него други у граду. Пошто ни на локалној политичкој пијаци, а камоли на државној, нису у стању никога да увере у своју „величину“ и „генијалност“, пошто за њих неће да гласа ни комшилук, ни свастика, ни шира фамилија – остаје им да покушају да се власти домогну индиректно, удружени у мутне коалиције. Крупан проблем који они имају у овом глобалном светском селу, у све интегрисанијој Европи, у јединственом државном простору Србије – јесте у томе да измисле неке „демократске“ ограле свог „државног“ атара, па да се, самим „ограђивањем“, наметну као прворазредна политичка сила, унутра и споља.

Чанкова уставна мисија

Међутим, одлучујући корак у том правцу учинили су укрцавањем у својеврсног политичког тројанског коња, какав је од почетка био ДОС као коалиција 18 програмски различитих партија, партијица и „докрета“. Само због тога и само на тај начин, ничим изазвани, војвођански аутономашци – од Ненада Чанка и његове ЛДВ, преко Жежефа Касе (СВМ) и Андраша Агоштона (ДЗВМ), па до Мила Исакова и њего-

вих Реформиста Војводине – су се, такорећи, „навикли“ на власт. Како су свој политички „идентитет“ од раније везивали за аутономаштво и како су до власти дошли посве неочекивано и „ничим изазвани“ – као и сви „срећковићи“, који су здипили нешто што им не припада, они ће последњи признати нелегитимност свог новог положаја. Међутим, иронија је баш у томе што наши нови аутономаши, у међувремену, почињу да уображавају да су се ту нашли по „заслузи“, „програму“ и „памети“, то јест зато што су такви какви јесу, а не по логици „ајд Алија, нек је више војске“ (што је, иначе, био једини „принцип“ окупљања у ДОС-у).

Али, власт је опака дрога – поготову за ситне душе. Већ и изгледи на њу код таквих изазивају губљење осећаја за реалност и неку врсту помаме у погледу властите „мисије“ и „величине“. А кад постану власт – онда се држе начела да пре њих, рачунајући целокупну познату историју, ништа није ваљало (поготову дошто су претходници све упропастили и покрали), тако да они морају почети од почетка. Ето „логике“ по којој је, на пример, поменути Чанак, садашњи председник Покрајинске Скупштине, најавио израду и усвајање ни мање ни више него Устава Војводине. Дакле, наречени Чанак, познат широј јавности по богатом музичком и псовачком репертоару, не забуном – већ са задњом намером, представља нам се као уставотворац Војводине!!! Устав је, о чему се могао на разне начине (укључујући и расправе на локалном кафанском универзитету) обавестити и такав интелектуалац какав је Чанак, нужен правни услов државности било које територије – па што не, „мудро“ је закључио Чанак, и Аутономне покрајине Војводине?! За разлику од, изгледа, „необавештених“ Шиптара, он је присталица много елегантнијег решења: довољно је да он, „провуче“, и без да се прави блесав, један било какав уставчић Војводине, да би после он могао разговарати са Србијом како доликује – као држава са државом. Браво, „мајсторе“!!!

Наравно, није тешко предвидети да ће се Чанкова уставна „мисија“ завршити као фарса – јер, ако ништа друго, а оно: какав уставотворац, такав и устав. Међутим, иако је јасно ко је довео поменутог Чанка у позицију да маше некаквим Уставом Војводине – слично оној народној: кад будалу на високо метнеш, она ногама маха – није јасно зашто га тај ДОС не опозове са тог места. Зар тих неколико Чанкових посланика толико вреди у остваривању тесне већине у Републичком парламенту да је војвођанска „уставна“ брука тек колатерални трошак? Зар тај расходовани рокер заиста верује, чак кад је и најтрезнији, да се држава може створити тек тако? Зар божански Чанак претпоставља да би стварање некакве војвођанске државе могло да прође тек зато или напросто тако што се он тога сетио? Где су ту грађани Србије или, бар, грађани Војводине? Пита ли њих ко за било шта, или политички шибицари, попут господина Чанка, верују да житељи Војводине, захваљујући њиховој несхватљивој и неухватљивој „вештини“, могу зановити у једној држави, а пробудити се у другој само зато што су то поменути шибицари тако хтели и „извели“?

Шиптарски иредентисти су на Косову и Метохији кренули (кроз вишедеценијску борбу, стварање паралелних органа власти, неучествовање на изборима, оружани устанак, етничко чишћење итд.) обрнутим путем и де факто успоставили своју државу на простору те покрајине. Једино што им фали да тај процес заокруже јесте уставно конституисање

њихове нове државе и њено међународно признавање, то јест њено де јуре успостављање. Тај део посла им не иде од руке и, надамо се, неће им ни поћи од руке – иако је за то огромна већина тамошњег (шиптарског) становништва – али не и становништва државе у којој се све то дешава – Републике Србије. Наши војвођански аутономаши се у свему налазе у обрнутој ситуацији. Најпре, они за своју работу, стварање своје приватне државе, иза себе немају плебисцитарно расположење било којег народа Војводине, поготову не српског као већинског, да и не говоримо о грађанима целокупне Србије. Другим речима, њихово настојање да од Покрајине начине државу представља само њихов приватни пројекат и интерес: он отуда нема ни карактер предметности у политичком смислу речи. Међутим, будући да им је ДОС обезбедио челне функције у републичким и покрајинским институцијама и да, самим тим, њихова иступања и ставови имају одређени публицитет – ствара се привид да се ради о некаквој озбиљној политичкој опцији. У том њиховом садашњем положају налази се и могућност да они прете изгласавањем некаквог устава. Обрнуто, да нису на тим местима и функцијама, та иста њихова прича о уставу била би кловновско крвељење.

Мада овај скеч са Уставом Војводине више приличи некаквој медицинској установи затвореног типа – као рецимо садржај извесног терапијског хепенинга – не би требало губити опрез! Наиме, у политици бар нема тог лудила којег би требало олако узети уколико је оно дуготрајни синдром. А аутономаштво је код нас не само акутна бољка, већ и бољка са дугом историјом и бројним фазама развоја болести – али не зато што је та болест сама по себи тешка, већ због изостанка праве и целисходне терапије. Због тога је израда новог Устава Србије не само права прилика – већ и потенцијално једино делотворан вид терапије. Међутим, велико је питање да ли ће ова и оваква власт која је изнедрила такве гиганте наше политичке сцене, попут војвођанског уставобранитеља, Ненада Чанка, бити довољно компетентна да у новом уставу једном за свагда створи претпоставке за ефикасно осујећивање било каквих и било чијих насртаја на државни интегритет и суверенитет. Или ће, и овога пута, дични властодршци продати веру за вечеру? Видећемо!

Ленка Шибалија

Како данас живе пензионери

ЖРТВЕ ТРАНЗИЦИЈЕ

Пензије се у Србији третирају као социјала, без обзира што су их њихови корисници стекли радом. Њихова реална вредност је све мања. Пензије касне више месеци. Без обзира што ће се многи сложити да пензије не треба да буду исте као плате, мораће исто тако да се сложе да оне не треба да буду такве какве су данас. Криваца за тежак положај пензионера је много. Држава увек може да се позива на катастрофално стање у привреди и прече бриге него што су проблеми пензионера. Ипак, упозорења изречена приликом усвајања нове методе усклађивања пензија, да је у питању једна најобичнија пљачка, све више се потврђују као тачна...

Без обзира што је март, пензионери су тек добили први део децембарске пензије. Износ на чеку био је исти као и прошлог, и оног тамо, пута. Пензионери ће још извесно време морати да причекају на повећање јер им се, по новој методи усклађивања пензија са платама, примања тек тромесечно усклађују, и то са половином просечних зарада и половином трошкова живота, што додатно обезвређује и тако мале пензије. Изменом начина усклађивања пензија са платама, на основу Закона који су изгласали посланици шире верзије ДОС-а укључујући и Демократску странку Србије, било је јасно да ће пензионери морати да плате цех транзиције, односно да ће њихове пензије да се смањују на уштрб других категорија, од чијих је социјалних бунтова Влада више стрепела. Усред превеликих јавних расхода, који у већој мери нису били оправдани, а све мањег прилива новца у буџет, држава се одлучила на овај корак сматрајући да је то најбезболнији метод. Да апсурд буде већи, када су подносиоци закона образлагали свој предлог истицало се да ће он унести већу праведност у правима на пензију. Ниво најнижих пензија је задржан а повећане су највише пензије, и то скоро дупло, чиме су стари и нови пензионери стављени у неравноправан положај.

Пензије много заостају за платама. Просечна пензија је, са 93 одсто просечне плате у децембру 2001. године, најпре 2002. године у децембру пала на 62,7 одсто нето и 43,57 одсто бруто просечне плате. Тренд даљег повећања разлике је настављен, тако да је она у децембру 2003. године износила свега 58,37 одсто нето и 42,24 одсто бруто зараде. Према најружичистијим прогнозама, уколико се задржи стара пракса тромесечног усклађивања, пензије ће за две године пасти на 35 одсто просечне плате. Пре него што је поменути Закон ушао у скупштинску процедуру, пензионери и стручњаци упозоравали су да ће „нова метода“ само додатно отежати и тако веома тежак материјални положај најстаријих грађана, од којих већина спада у најтежу социјалу. Процене о погубности исфорсираног закона кретале су се чак до података да ће пензионерима на тај начин годишње бити закинута више од две пензије.

Данас чак 60 одсто пензионера једва преживљава. Понеки од њих немају ни за храну, па су принуђени да се хране у народним кухињама, којих је све мање. Све потребштине сведене су на минимум, а куповина неопходних лекова се све чешће прескаче. Међутим, ни то не помаже јер трошкови живота стално расту. Поскупљују комуналне услуге, превоз, струја, ПТТ, средства за хигијену. Тако су трошкови стано-

вања у протеклој години повећани за чак 17 одсто. Овакво понашање је сасвим разумљиво ако се узме у обзир податак да 150.000 пензионера прима просечну пензију, а петина пензионера, њих око 600.000, прима месечне принадежности мање од 4.500 динара, и то из два дела. Док су зараде у децембру порасле за 18 одсто, што је нешто мање у односу на целу годину, када су расле и за више од 26 одсто, пензије су, и уз повећање, бележиле реални пад, јер се њихов износ, због вишемесечног чекања, на крају обезвређује. У децембру 2002. године пензионери су примили просечно 7.006 динара, а крајем прошлог децембра 8.352 динара. Без обзира што су њихове принадежности повећане за непуних 12 одсто, због инфлације, раста трошкова живота, оне се реално нису помериле навише.

Шта о свом положају кажу пензионери

Душанка Палић, пензионер: „Ми, пензионери смо у много гореј ситуацији него раније. Из године у годину је све горе. Цене су све више. Уље је преко 70,00 динара, поскупила је ситруја а грејања скоро да нема, због како кажу, недостигања гаса. Пензија више није довољна да покрије све режије и храну, а о лековима, свима нама неопходним, да и не говорим“.

Бојка Живковић, пензионер: „Све намирнице су поскупиле, а пензије су остале гошгово исте. Сада може много мање да се купи од пензије него пре шри или четири године“.

Радован Никишовић, пензионер: „Полицијари се само преуцавају, не поштују изборну вољу грађана. Не могу да формирају најважније државне институције. Нас пензионере нико не сјомиње. Цео радни век смо уилаћивали здравствено осигурање, а сада на прегледе код специјалисте морамо да чекамо и по два-шри месеца“.

Приказ књиге Ворена Цимермана

„ПОРЕКЛО ЈЕДНЕ КАТАСТРОФЕ”
ЈУГОСЛАВИЈА И ЊЕНИ РУШИТЕЉИ

Аутор истиче да је по усвајању „Кутиљеровог плана”, с којим би се избегао рат, а потом његовом непризнавању, упитао Изетбеговића „зашто се у Лисабону сложио с комисијама које сада критикује”. Такође признаје да је Изетбеговић „молио да НАТО изврши превентивне ваздушне ударе”. Међутим, за Цимермана Изетбеговић ипак није „радикални фундаменталиста, нити је икаква претња”, он „није учинио готово ништа да би створио босанску војну силу”.

Пише: др Бранко Надовеза

Аутор истиче да је по усвајању „Кутиљеровог плана”, с којим би се избегао рат, а потом његовом непризнавању, упитао Изетбеговића „зашто се у Лисабону сложио с комисијама које сада критикује” (стр. 126). Такође признаје да је Изетбеговић „молио да НАТО изврши превентивне ваздушне ударе” (стр. 131). Међутим за Цимермана Изетбеговић ипак није „радикални фундаменталиста, нити је икаква претња” (стр. 121), он „није учинио готово ништа да би створио босанску војну силу” (стр. 133).

Сећања бившег амбасадора САД у СФРЈ Ворена Цимермана на догађаје у задњој деценији 20. века на тлу бивше Југославије, описана у његовој књизи, представљају пример површности, пристрасности и незнања. Када се прочита књига заједно са предговором и поговором, непосредни утисак је Цимерманова опседнутост личношћу Слободана Милошевића. Чак и један лидер мале европске земље и малог европског народа, који је у појединим тренуцима владања рекао „не” америчком глобализму и мундијализму, који је вероватно дошао на власт не својим способностима, већ привилегијама које је задобио, као члан моћне породице, који није никад показивао ни интелектуалне нити било које друге способности, толико је уздрмао и преплашио империју каква никада пре тога није постојала у људској цивилизацији.

Али да се вратимо аутору, Ворен Цимерман тврди да је по образовању прво књижевник, затим историчар, па стручњак за међународно право, тј. дипломатију. Какав салто мортале – у свим дисциплинама постоји обиље материјала, довољно за један живот а да се опет не постане стручњак.

Цимерман пише „идеал је третирали људе као индивидуалне грађане а не као припаднике група” (стр. 161). То је темељ његовог друштва који се заснива на егизму и страху, а управо филозофи и психолози, које је Цимерман помињао више пута, су доказали да је индивидуа која нема колективни осећај – индивидуа најнижих моралних осећања.

Књига нема план ни систем, зато се мора извршити анализа садржаја, јер аутор понавља многе ствари. Често прелази из једне противречности у другу. На пример: рат у Словенији јуна 1991. године није био инвазија ЈНА, јер је „ЈНА била у сопственој земљи” (стр. 94). Пише да се Милошевић „споразумео са Кучаном о повлачењу ЈНА из Словеније” (стр. 96), а потом тврди „има ироније у томе што је Милошевић прво напао Словенију” (стр. 165).

Сходно свом површном образовању које искључује могућност било какве дубље анализе дешавања на простору бивше Југославије, Цимерман све догађаје описује долазећи од последица а не од узрока њиховог настанка. За њега је историја збир појединачних дешавања (ратова, сплетки, атентата, женидби, удаја...) а не историјских кретања и развоја помоћу друштвених законитости. Цимерман пише: „Лидери који се користе овим злом у највећој мери су предмет ове књиге” (предговор стр. 18), значи не полази се од суштине него од појединости, каква методологија. У свему томе постоји и наивност. Прво, Цимерман упућује хвалоспеве Југославији, као држави и историјској творевини, да би након тога написао: „Независност Југославије лишила је Совјетски Савез потенцијалног упоришта на Медитерану и све док је трајао хладни рат, Југославија је била заштићено и понекад мажено дете америчке и западне дипломатије” (стр. 3).

Цимерман примећује код Срба опседнутост прошлошћу и велику склоност митологији, али и истиче да су Срби чинили највећи део Титове партизанске војске и савезника САД. Он је такође опседнут појмом „Велика Србија” као да са страхом испишује тај појам. „Милошевићево насилно спровођење српског програма начинило је од њега главног рушитеља Југославије” (стр. 16).

Највеће симпатије Цимерман показује за Македонију, а посебно Босну и Херцеговину као „најискреније пројугословенске републике” (стр. 21). Није му јасно да је територија Македоније подељена 1913. године Букурештанским уговором, а само је од Вардарског дела створена држава, што је трећина географског простора Македоније.

Можда ипак највеће неразумеване, које касније прелази у опседнутост, за њега представљају комунизам и национализам – није му јасно како један смењује други на тлу Југославије. Он сматра да се на Балкану може успоставити трајни мир ако се неутралишу и национализам и комунизам, иако пише да „кроз Балкан пролази критична линија нестабилности” (стр. 33). Напада Милошевића што је тврдио да је „Косово српско” и што се не обазире на „чињеницу да више од 90 одсто тамошњег становништва чине Албанци” (стр. 37), што је елементарно незнање из међународног јавног права, јер су Албанци национална мањина у Србији, и чак и да их је 100 одсто, Косово је део српске територије. У Баскији живи готово 100 одсто Баскијаца а Баскијци су ипак шпанска национална мањина која нема право на отцепљење. Цимерман истиче да су Албанци пре Срба живели на Косову а историчар Петер Баргл у делу „Албанци” пише да су они тек у 15. веку појединачно почели да се досељавају на Косово, на којем су живели Срби. „Сједињене државе имају легитимну обавезу да одбране људска права” (стр. 38), не обазирајући се на то да Албанци нису испунили ниједну обавезу као национална мањина, и да су средство за манипулисање људским правима. „Симптоматично је да Милошевић није био вољан да Албанцима на Косову да исто право на самоопредељење које је захтевао за Србе у Хрватској и Босни” (стр. 50). То су елементарна незнања: није исто право националне мањине и конститутивног народа. Ишчуђава се одлуци Владе „у којој је обавезан био српски а не албански језик” (стр. 52). А који је језик обавезан у САД, је ли то енглески или шпански, италијански или пољски?

Посебне симпатије према Изетбеговићу

Посебно су занимљиве Цимерманове симпатије према Анти Марковићу, Вуку Драшковићу а посебно према Алији Изетбеговићу.

Вук Драшковић је за њега „опозициона личност”, кога описује као екстремисту, „са све библијском брадом, расистичким идејама и ликом српског сељака” (стр. 70) а касније га претвара у „постојаног браниоца отвореног политичког система и слободе штампе” (стр. 70). Драшковића још назива, „живахним букачем српске опозиције” (стр. 113), са којим је имао „повремене сусрете”. Зар се такав човек, који има такав распон у идеологији, уопште може озбиљно схватити. Човек који се у једној емисији током бомбардовања Србије 1999. године на ББЦ представио као „Вук Драшковић, потпредседник Савезне владе СР Југославије и вођа најјаче опозиционе странке, СПО”, тешко да се може узети у обзир приликом озбиљних разговора.

Највеће симпатије Цимерман, ипак, чува за Алију Изетбеговића. Код њега није приметно „ниједан знак екстремизма или насилности” (стр. 75), „Он је претерано благих манира, ненаметљив и непрекидно забринут”. По њему био је „предан муслиман”. Књига „Исламска декларација”, „насупрот сатанизацији”, представља „апстрактни апел за повратак ненационалистичким исламским вредностима”, без обзира што Изетбеговић жели да у Босни, када муслимана буде преко 50 одсто, легитимно, демократским путем изгласа шеријатско право, по коме би хришћани били стављени ван закона.

Цимерман истиче да су „два кључна заговорника јединства Југославије председник југословенске владе Анте Марковић и босански председник Алија Изетбеговић”. Југославија није могла опстати а Босна, која је њен пандан, може бити држава. Цимерман се околио и на Туђмана, не због угњетавања Срба, већ што је хтео поделити Босну између Србије и Хрватске. Он одбацује аргумент Радована Караџића да је 64 одсто земље у Босни у власништву Срба. Цимерману није довољно што је то правни акт, приватна својина, већ се пита зашто је то тако, када је Срба само 31 одсто. Он се, међутим, не пита како је у САД 80 одсто капитала у власништву неколико породица, тамо је приватна својина светиња.

Аутор истиче да је, по усвајању „Кутиљеровог плана”, с којим би се избегао рат, а потом његовом непризнавању, упитао Изетбеговића „зашто се у Лисабону сложио с комисијама које сада критикује” (стр. 126). Такође признаје да је „молио да НАТО изврши превентивне ваздушне ударе” (стр. 131). Међутим, за Цимермана Изетбеговић ипак није „радикални фундаменталиста, нити је икаква претња” (стр. 121), он „није учинио готово ништа да би створио босанску војну силу” (стр. 133).

Милошевићева стрела убила Југославију

Његово основно неразумеване проблема види се из става, „религија није била у сржи југословенске пропасти”. Југословенски ратови су првенствено етнички а не верски” (стр. 140). Као да се религијско и етничко не прожимају. То су мисли стручњака за југословенски проблем. Срби и Хрвати су осећали потребу да „муслиманима импутирају фанатичну религиозност, како би их сатанизовали”, тврди Ци-

мерман. Муслимане назива Босанцима „који су ратовали за очување мултиетничке традиције, за државу у којој различите етничке групе могу да живе заједно“ (стр. 145).

У закључним разматрањима, аутор уочава одговорност од Словенаца до Радована Караџића, али „национализам је био стрела која је убила Југославију“. Милошевић је био главни стрелац. Српски лидер је учинио „Југославију неподношљивом за сваког ко није био Србин“ (стр. 141). А управо у Србији живи 30 одсто несрба, на безброј јавних функција има много несрба, више него што их сразмерно има. Хрватска је готово нацистичка творевина где је истребљено, протерано и асимиловано све што није хрватско, али не и по Цимерману, који Хрватску сматра за демократску државу. „И Срби и Албанци полажу право на Косово, у чему су убедљиви и контрадикторни“ (стр. 155), то је мисао стручњака за међународно право.

Цимерман је анализирао политику и личности свих најзначајнијих српских лидера. За Караџића је рекао да је „Босански Хајнрих Химлер“ (стр. 125). Књига би се могла слободно назвати и „Личност и дело Слободана Милошевића“.

Цимерман није анализирао једино политику и личност Војислава Шешеља, лидера Српске радикалне странке. Спомену га је неколико пута и у тим ситуацијама прибегава етикетирању и вређању. Пише о Шешељу као о „босанском интелектуалцу с фашистичким менталитетом“ (стр. 100), или „психопатски господар рата Војислав Шешељ“ (стр. 106), или „махнитти српски расиста Војислав Шешељ“ (стр. 24). Истиче да је у Клубу књижевника виђао „психопатског селџију који је касније уживао у покољу Хрвата и муслимана“ (стр. 5).

Цимерман истиче да се и сам залагао за „отпочињање ваздушних напада НАТО“ (стр. 151) на Србе. Значај такође поклања личностима које су биле на његовом опроштајном пријему. Захвалност упућује онима чију је литературу користио, између осталих и Михајлу Црнобрњи и његовом делу „Југословенска драма“, иако је реч о научном шарлатану, сину високог комунистичког функционера који је постигао све уз помоћ привилегија.

Истиче аверзију према изразу „нација“, истичући вредности америчке културе. „Ми смо народ који је окренут будућности“ (стр. 153). Предговор је написао Миливоје Максић, функционер из комунистичког режима, пун хвалоспева, што не смета Цимерману. Поговор је врло опрезно написао Иво Висковић.

У свему томе има и наивности, јер је Цимерман несвесно открио све циљеве америчке политике. Циљ је победа глобализма и мундијализма, наметање америчке културе читавом свету, уништење европске културе, европских нација и свих националних вредности.

Александар дел Вал је открио све намере савеза ислама и Американаца против Европе. Томе се испречио мали и храбри народ Срби, једно време на челу са Слободаном Милошевићем, који је и као такав уздрмао НАТО и америчке планове. Као што је једном на конференцији за штампу рекао др Шешељ, „Милошевић није знао, није умео, али је барем покушао да се брани“.

У Србији је успостављен марионетски режим. Падају хришћанске европске цивилизације пред америчком културом. Али ипак, Американци ће се преварити, постоји неко и нешто што њихову ретардирану културу, чији је плод и Ворен Цимерман, који меша политику са делатношћу своје супруге, победити својом снагом и својом вољом.

О каквој се двочиној политици САД према СФРЈ ради види се по томе што Анту Марковића, приликом његове посете Вашингтону, амерички званичници нису удостојили ни једног ручка, а камоли да су тој посети посветили више пажње, што Цимерман истиче у својим мемоарима о распаду Југославије.

За њега су личности и ситни детаљи кројачи историје, а не узрочно-последичне везе. Он уопште није сагледао снажне дезинтегративне факторе који су разорили Југославију.

Један мали, храбри народ је уздрмао глобалистичку политику САД, и то се види из ставова Ворена Цимермана.

Једна од страна књиге Ворена Цимермана

ZLOČINCI

RADOVAN KARADŽIĆ, OPTUŽEN ZA RATNE ZLOČINE, BIO JE LIDER BOSANSKIH SRBA. RAZVIO JE ZAJEDNIČKU STRATEGIJU S MILOŠEVIĆEM ZA OSVAJANJE DVE TREĆINE BOSNE. MILOŠEVIĆ SE OKRENULO PROTIV NJEGA KADA JE KARADŽIĆ POSTAO PREVIŠE MOĆAN.

L. E. V. O: VOJISLAV ŠEŠELJ, SAMOPROMOTERSKI SRPSKI RASISTA, NIJE BIO SAMO BLEFER – NJEGOVE NACISTIMA SLIČNE JEDINICE POČINILE SU ZVERSTVA I U HRVATSKOJ I U BOSNI. MILOŠEVIĆ GA JE PODRŽAVAIO A POTOM ODBACIO KADA MU JE POSTAO SUPARNIK. ŠEŠELJ SE OSVETIO OTKRIVAJUĆI JAVNO MILOŠEVIĆEVU DIREKTNU ULOGU U RATOVIMA U HRVATSKOJ I BOSNI.

D. E. S. N. O: DEČAKI OSMEH ŽELJKA RAŽNATOVIĆA (RAINI NADIMAK: ARKAN) PRIKRIVA JEDNOG OD NAJNEMILOSRDNJIJIH KOJLAČA NA BALKANU. ARKANŌVI „TIGROVI“ SPECIJALIZOVALI SU SE ZA UBILANJE CIVILA U HRVATSKIM I BOSANSKIM SELIMA.

МИРОВНА КОНФЕРЕНЦИЈА О БИВШОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ

У међународноправној пракси није до сада био ниједан случај да се за штету насталу у унутрашњим сукобима грађанског рата осуђују на плаћање државе које настају из тих сукоба. Бомбардовање Југославије од стране НАТО-а се подводи под међународно ратно право и за то се могу утврдити ратне репарације. Ратне репарације се утврђују на мировним конференцијама и међународним уговорима или једностраним захтевима оштећених држава.

На мировној конференцији о бившој Југославији би учествовале све државе које су настале из бивших југо-република и неке треће силе, које су на разне начине биле инволвиране у југословенске сукобе, као што су Русија, Немачка, Француска, Велика Британија, САД.

Мировна конференција о бомбардовању Југославије би морала да се одржи између Србије и Црне Горе и чланица НАТО-а.

Пише: др Љубомир Јовановић

Још из старих времена наслеђен је обичај и пракса да се после окончаних ратних сукоба одржи мировна конференција. Мировна конференција има задатак да поново успостави мир и да омогући зараћеним странама да наставе нормалан живот, колико је год то могуће.

На мировној конференцији се решавају актуелни проблеми настали из ратних сукоба, као што су размена заробљеника, налажење несталих лица, уређивање војничких ратних гробова и слични проблеми. На мировним конференцијама се утврђује и кривица за изазивање рата и плаћање ратних репарација, али то није увек могуће.

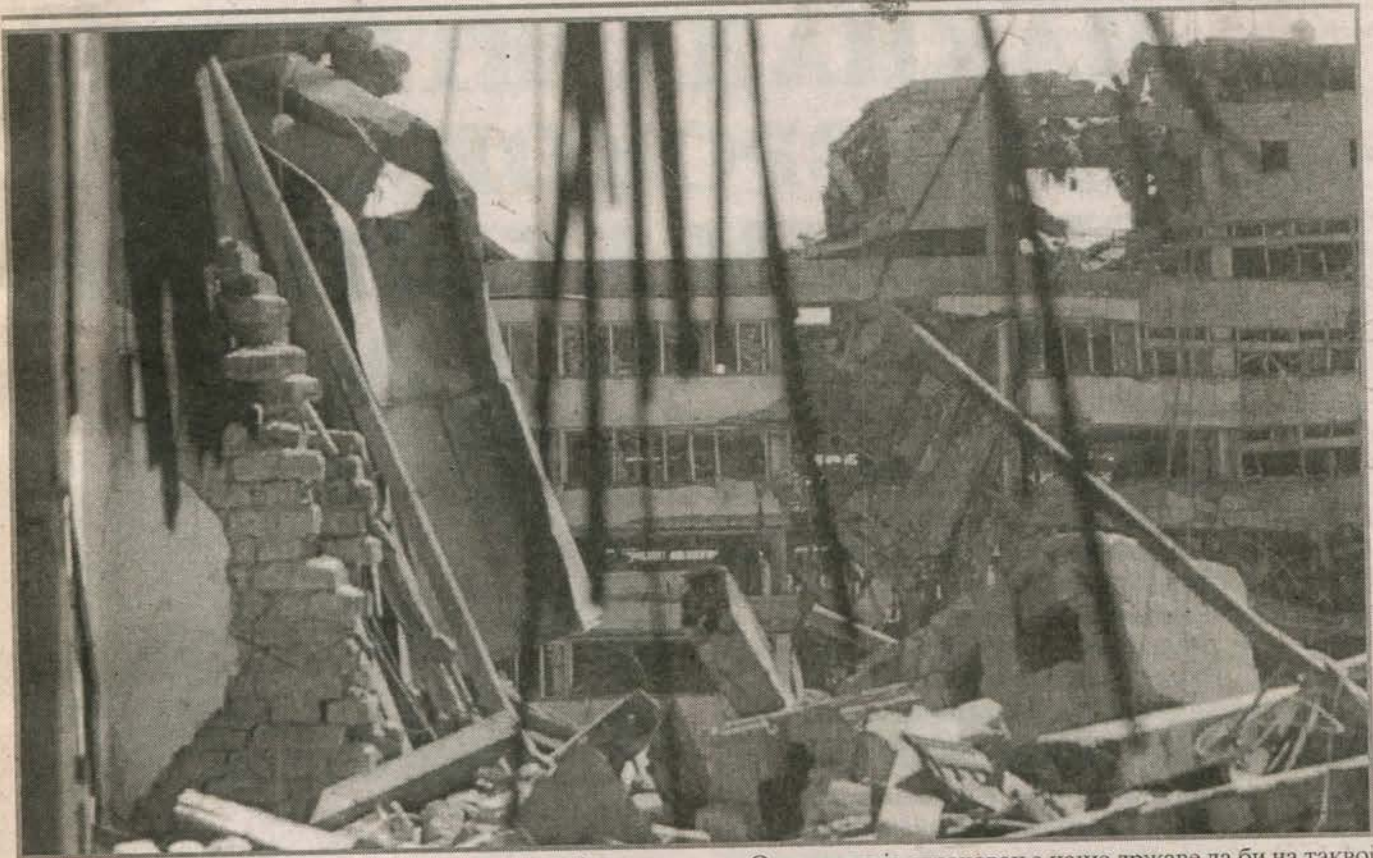
После Првог светског рата је одржана Версајска мировна конференција, а о Другом светском рату мировна конфе-

ренција је одржана опет у Француској 1948, тзв. Париска конференција.

У сукобима на подручју бивше СФРЈ нису учествовале суверене државе, тј. није то био оружани сукоб држава у класичном смислу, већ међусобни сукоби цивилних група и паравојних формација на националној и верској основи или сукоб појединих таквих група или паравојски са званичном државном војском и полицијом СФРЈ. Ситуација се закомпликовала када су на југословенско подручје стигле снаге УН и друге стране војне силе у циљу раздвајања сукобљених страна.

Такође, као завршница свих тих оружаних сукоба бомбардовање Савезне Републике Југославије представља класичан сукоб суверених држава, тј. агресију више суверених држава на несразмерно слабију суверену СРЈ. Међународна мировна конференција о Југославији решавала би питања

као што су узроци sukoba, учесници у sukobima, ubijaња, razaraња и друга oштећења koja су чинили поједини учесници у sukobima, територијална разграничења, а с обзиром да су све садашње следбенице бивше СФРЈ живеље у заједничкој држави, преостао је огроман број нерешених питања имовинскоправне природе (непокретности, фирме...), лична права (пензије, станарско право, неисплаћене зараде...)

Поред међусобних потраживања, бивше југословенске републике би на мировној конференцији решавале и питање кривице и узрока sukoba. Степен кривице одређује и висину ратних репарација које би бивше зараћене стране плаћале једна другој.

У међународноправној пракси није до сада био ниједан случај да се за штету насталу у унутрашњим sukobima грађанског рата осуђују на плаћање будуће државе које настају из тих sukoba.

Бомбардовање Југославије од стране НАТО-а се подводи под међународно ратно право и за то се могу утврдити ратне репарације. Ратне репарације се утврђују на мировним конференцијама и међународним уговорима или једностраним захтевима оштећених држава.

Мировна конференција о бившој Југославији би морала да се одржи одвојено о унутрашњим sukobima и посебно о бомбардовању Југославије. Сходно томе, одређивали би се и учесници.

На мировној конференцији о бившој Југославији би учествовале све државе које су настале из бивших југо-република и неке треће силе, које су на разне начине биле инволвиране у југословенске sukobe, као што су Русија, Немачка, Француска, Велика Британија, САД.

Мировна конференција о бомбардовању Југославије би морала да се одржи између Србије и Црне Горе и чланица НАТО-а.

Оправдано је страховање наше државе да би на таквој мировној конференцији сви напали Србију, тврдили би да је крива за све, па би инсистирали и на плаћању ратних репарација.

Међутим, њихове оптужбе и аргументи су већ познати, они су износили и више него што су имали и немају ништа ново да додају. Ми немамо више шта да губимо.

С друге стране, наша страна имала би прилику да износи пред светом неке чињенице које су прикриване до сада. У сваком случају, Србија би имала шта да каже свету па би многе чињенице које нама иду у прилог, које оптужују друге учеснике, биле корисне за углед и положај Србије и за њену историју. Била би то драстична рехабилитација Срба за све кривице које им се неоправдано приписују у свим југословенским sukobima.

Реални изгледи за одржавање мировне конференције су мали, скоро никакви. Томе би се противили прво садашњи надлежни функционери наше државе, који су по међународном праву и уставу овлашћени да таква питања покрећу. Затим, НАТО би, такође, био против такве мировне конференције, јер би то била прилика да се изнесу тешке оптужбе и аргументи против њихове агресије.

Из Словеније стижу идеје и размисљања о Мировној конференцији о бившој Југославији, али какав став би функционери званичних држава, бивших република заузели о овом питању, неизвесно је.

Један децидиран и широк захтев међународној заједници од стране Србије и Црне Горе за заказивање Мировне конференције о бившој Југославији допринео би јачању њеног угледа и преговарачке позиције.

Међународни правници, остали интелектуалци и други мислиоци и хуманисти Србије треба да се залажу за ову идеју, која би нашим будућим генерацијама доносила углед пред судом правде, историје и истине.

НАКНАДА ШТЕТЕ ПРОУЗРОКОВАНЕ ОРУЖАНИМ АКЦИЈАМА НАТО НА СРЈ

Спорови између држава спадају у веома комплексне, скупе и тешке спорове. У њима се на обе стране у спору ангажују елитни стручњаци са врхунским угледом и обе стране у спору улажу значајна финансијска средства и користе своје моћне политичке утицаје да би се обезбедио повољан исход спора. Та кампања се организује на врхунском нивоу у сваком погледу. Не занемарује се домаће и светско јавно мњење и публикују се сви докази којима се објашњавају разлози и једне и друге стране. При свему томе рачуна се на утицај јавног мњења а нарочито ставова изражених у средствима јавног информисања, телевизије и штампе.

Пише: проф. др Милан Пак

Распад Југославије и оружани сукоби који су пратили сецесију ранијих република обилују преседанима, међу којима су поступак пред Кривичним судом у Хагу и директно мешање НАТО снага у грађански рат, посебно на Косову. Страно мешање у овом грађанском рату је добило димензије широк ваздушних и ракетних напада и разарања, са последицама које се могу мерити само са разарањима Србије у Другом светском рату, а у светској јавности приказано је као средство за престанак рата између независних држава, за који је скоро искључиво одговорна Србија.

Новији догађаји, међу којима су повезивање функције кривичног суда у Хагу као противтеже према накнади ратне штете („Guardian”) и оставка једног од његових најугледнијих судија (Меј), већ су покренули низ коментара, међу којима је и питање да ли је ова чињеница знак позитивних промена у политици НАТО, пре свега у спољној политици САД. Последњи догађаји на међународном плану, као и актуелни судски поступци пред националним судовима у земљи и у иностранству, поступак пред Међународним судом правде у Хагу по тужби СРЈ, заслужују анализу.

1. Примери накнаде ратне штете везани су углавном за ратове које су међусобно водиле поједине државе или савези држава, као што су француско – пруски рат, Први и Други светски рат (наша земља је у последњем рату уместо накнаде реализовала зајам који је коришћен у Хрватској и Словенији за изградњу атомске електране Кршко). Напад на СРЈ је преседан у светским размерама, маркантан пример мешања страних држава у грађански рат сецесионистичког типа, и то у корист сецесиониста, да би током рата то мешање било крунисано признањем бившим републикама статуса независних држава а грађански рат квалификован као сукоб између суверених држава. Политичко руководство Србије, која се сукобила са сецесионистичким републикама, оптужено је за ратне злочине и злочине против човечности. Парадокс лежи у томе да је међународни сукоб – рат изме-

ђу суверених држава, започет тек нападима НАТО снага на Србију и Црну Гору, који формално није ни објављен на начин прихваћен у међународном праву, нити је за његово вођење прибављена одлука Савета безбедности.

Новији примери накнаде штете у ратним сукобима су ретки и међу њима треба поменути исплату штете проузроковане обарањем иранског путничког џамбо-џета, обореног ракетом америчког ратног брода у Заливском рату. Накнада породицама погинулих путника је исплаћена у поступку *ex gratiae*, тј. у вансудском поравнању, али селективно. Међу породицама погинулих, накнада је исплаћена и за четири југословенска држављанина. Међутим, овим исплатама нису обухваћене и породице погинулих иранских грађана. Лица оштећена у нападима НАТО снага на Србију и Црну Гору покренула су више судских поступака против држава-чланица НАТО као солидарно одговорних за проузроковану штету. Већина ових поступака још увек је у току. У првостепеним поступцима преовлађују одлуке којима се тужбе оштећених одбацују због ненадлежности суда позивањем на судски имунитет тужене домаће односно стране државе. Суд у образложењу истиче да је држава заштитиена имунитетом у свим активностима *ex jure imperii* а оружане акције су типичан пример такве активности. Истиче се и концепција да је за покретање таквих акција овлашћена само држава као генерални супститут својих грађана, али не пред националним судовима појединих држава-чланица НАТО савеза, већ само пред Међународним судом правде у Хагу или пред Међународном арбитражом, такође у Хагу, али само ако стране у спору закључе споразумом-такву надлежност. Као што је познато, СРЈ је поднела тужбу за накнаду штете против НАТО земаља и поступак је у току.

Оштећени појединци су поднели тужбе пред националним судовима у СРН, у Холандији и у Канади. Наведени поступци још увек трају. Једина првостепена пресуда донета је пред канадским судом у корист канадског држављанина пореклом из Југославије, који је тужио ову државу за накнаду штете проузроковане рушењем фабрике у Србији, у коју је уложио своја средства.

Одлуком првостепеног суда у Немачкој одбачена је тужба адвоката Улриха Доста, који заступа породицу девојке погинуле на мосту срушеном ракетом НАТО бомбардера, са уобичајеним образложењем да национални суд не може поступати по појединачним тужбама против домаће државе, а заступник тужене државе је изјавио да за тужбе може бити надлежан само Међународни суд по тужби државе као генералног супститута свог оштећеног грађанина.

Поступак који је у току пред Међународним судом у Хагу заслужује посебну анализу са различитих аспеката: правних, политичких, психолошких, финансијских и других.

Спорови између држава спадају у веома комплексне, скупе и тешке спорове. У њима се на обе стране у спору ангажују елитни стручњаци са врхунским угледом и обе стране у спору улажу значајна финансијска средства и користе своје моћне политичке утицаје да би се обезбедио повољан исход спора. Та кампања се организује на врхунском нивоу у сваком погледу. Не занемарује се домаће и светско јавно мњење и публикују се сви докази којима се објашњавају разлози и једне и друге стране. При свему томе рачуна се на утицај јавног мњења а нарочито ставова изражених у средствима јавног информисања, телевизије и штампе.

Шта се дешава у нашој земљи и у иностранству, имајући у виду све ове околности? У периоду од четири године, који је протекао од напада НАТО снага на Србију а у мањим размерама и на Црну Гору, стиче се утисак да све ове чињенице постепено падају у заборав, па се, чак и на годишњицу напада, у ретким примерима помену ови стравични догађаји, као да се настоји да наша, а утолико пре и међународна јавност све те непријатне догађаје што пре заборави. Штавише, приметни су маркантни примери јавног позивања угледних функционера заједно са НАТО званичницима да оставимо те догађаје на страну, са подтекстом да одустанемо од накнаде штете. У поређењу са ставом страних поверилаца из Париског и Лондонског клуба, који не заборављају наше дуго-

ве, као и са претњама Народне банке Србије предузимањем административних санкција према домаћим пословним банкама-дужницима које не испуњавају своје обавезе према страним повериоцима, може се поставити веома озбиљно питање – шта је онда општи интерес наше земље и докле ће се толерисати једнострано признавање свих налога из иностранства; најзад, да ли смо у међународним односима заборавили на општепознату категорију реципрочног понашања или на еквиваленцију интереса, као и давања и примања.

Да цела ситуација у вези са накнадом штете добије трагикомичне размере, постојала је Савезна комисија за накнаду ратне штете која је, после доласка „демократске“ власти, одржала само два састанка. Тадашњи савезни министар унутрашњих послова је изразио уверење да ће овај проблем бити решен политичким средствима. Међу члановима комисије је било више министара, али на другом састанку осим председника, иначе савезног министра за саобраћај, других министара из Србије – чланова комисије, није било.

Највећи проблем је био са документацијом о штети, њеним смештајем и чувањем. Та документација је кључна за оцену понашања надлежних органа и за меру њиховог интереса да се реализује накнада штете. Индоленција надлежног министарства за организовање и вођење поступка пред Међународним судом у Хагу је несхватљива, почев од ангажовања главног правног саветника, који има држављанство САД, Мађарске и СЦГ и који би требало да се бави превасходно организовањем овог поступка, а налази се у класичном сукобу интереса између супротних страна у спору пред Хашким судом. Досадашњи ток поступка показује тешко занемаривање националних интереса наше земље и одуговлачење поступка, који није одмакао од припремних радњи, нити се поступа по примедбама суда.

У јавним медијима присутна је све мања пажња, чак и на годишњицу напада. Простор, нарочито у телевизијским емисијама, посвећен је свим другим актуелним политичким питањима, као да се ништа није ни догодило у најскоријој прошлости. Стиче се утисак да се стидимо и да тежимо да што пре заборавимо прошлост, са жељом да се ове околности постепено заташкају. У томе предњаче најтиражнији листови и најгледаније телевизијске станице, уместо да се посвети дужна пажња стравичним догађајима, који су очигледно били иницирани унапред смишљеним провокацијама, што се све чешће износи у светској јавности. Нама моралне лекције држе страни листови, као, на пример, британски лабуристички „Guardian“, који износи истину о Рачку, који је, као што је познато, био повод за НАТО напад. Немачки адвокат Дост својим средствима и помоћу прикупљеном у Немачкој, од Немаца, финансира поступак за накнаду штете – наша земља, чији су грађани и хиљаде војника настрадали у овим неравноправним сукобима, нема средстава за ове сврхе.

Без обзира што наведене чињенице могу да унесу скепсу и да демобилишу организовање озбиљних акција за решавање крајње неравноправног положаја Србије, на коју је превалењено тешко бреме уништења економског потенцијала и носеће привреде, дезорганизацију у друштвеним односима, дилетантизам, одсуство елементарне савесности и професионализма у свим областима друштвеног живота, последице вишегодишњих санкција, блокирање девизних средстава у иностранству, која су бескалатно коришћена десет година и

продора стране робе са једне и ограничења кретања људи преко границе с друге стране, сви ови нагомилани проблеми са накнадом ратне штете могу се са минимумом добре политичке воље и разумевања општег, тј. националног интереса, решити.

1. Поступак пред Међународним судом у Хагу још није окончан. Да би се убрзао и активирао, морају се обезбедити довољна финансијска средства за организовање успешног исхода тужбе и за упознавање светске јавности са последицама рушења цивилних објеката, невиним жртвама, а посебно тешким и дуготрајним последицама штетног зрачења осиромашеног урана.

2. Издвајање већих финансијских средстава државе за жртве НАТО напада и утицање на домаћа средства информисања са свим последицама, нарочито по живот и здравље људи, укључујући ту и финансирање домаћих и страних стручњака, са чијим извештајима треба упознати светску јавност.

3. Активирање и финансирање државне комисије за ратну штету са целокупном документацијом о висини и видовима штете и припрема те документације за поступак пред Међународним судом правде у Хагу, као и пред редовним судовима у земљи и у иностранству.

4. Стручну и финансијску помоћ и другу подршку државе оштећенима у НАТО нападима, не само физичким, него и правним лицима, као и бенефиције у исплати њихових дугова. Убрзање поступака и ефикаснији рад судова у споровима које су покренула оштећена лица за накнаду штете коју

је проузроковао НАТО, које би се могле вршити не само у земљи, него и у иностранству. Тако би се могли парализати разлози судског имунитета државе, на који се позивају страни судови.

5. Удружење оштећених жртва има овлашћења својих чланова, међу којима су, поред физичких, и правна лица и ускоро ће поднети групне тужбе против НАТО земаља као солидарно одговорних за целокупну штету нанету Србији и Црној Гори са привременом мером, после покретања поступка, да се блокирају целокупна средства намењена за отплату дугова према страним повериоцима Париског и Лондонског клуба.

У свим овим настојањима неопходно је постићи национални консензус који мора ујединити све патриотске политичке снаге да се изузетно тешка економска ситуација у којој се налази већина српског народа ублажи и да се реши криза националног духа због егоистичних интереса утицајних појединаца жељних моћи, богатства и владања, при чему се занемарују основна правила обзирности, достојанства и разумевања другог мишљења и уважавања снаге аргумента, искуства и професионализма.

Ако овај пут буде истовремено и пут националног помирења, сама чињеница смиривања духова може допринети бржем успостављању реда у друштвено-економским и политичким односима и постепеном враћању међународног угледа који је у иностранству имала СФРЈ, а може допринети и уклањању свих сметњи у кретању људи преко границе и успостављању равноправне сарадње са другим земљама.

Црна Гора на прагу рата

ТИГРОВИ КОМАДАЈУ ЦРНУ ГОРУ

Радикализација политичких захтјева на југоистоку Црне Горе, Албанци потражују оно што им је Ђукановић тајно обећао на преговорима прије неких ранијих избора. Снаге безбједности „јуре“ аутора сајта који позива на побуну и тероризам, албански прваци се праве мутави и не осуђују садржај већ се баве писменошћу, док су ДПС челници „изненађења“ од коалиционог партнера. Ђаво је дошао по своје – кажу Срби у Црној Гори. Нека Ђукановић умири своје бираче – поручују српски радикали.

тохије чије су руке огрезле у крви српске нејачи. Ова јединица се већ увелико спрема да удари по виталним објектима и да започне са злочиним који су већ усавршили по српској јужној покрајини.

Док се увелико спрема оружани устанак, дотле албански прваци из Црне Горе дају изјаве у стилу „ни лук јели, ни лук мирисали“. Ферхат Диноша, албански посланик у Скупштини Црне Горе каже да они „хоће културну аутономију у мјестима гдје они живе са још неким уступцима које им је обећао Мило Ђукановић прије неких ранијих избора, када су своје гласове давали управо њему“. Мехмед Бардхи, улцињски Албанац, каже да су „Албанци у Црној Гори обесправљени, да они хоће своју локалну власт на територији гдје их је већина, хоће своје факултете и са програмом који одреде албански политичари. Него, да би све било јасније, треба се подсетити времена када су двије владајуће странке, ДПС или СДП отворено подржавале тероризам на Косову и Метохији, а након тога и отворено стављале на страну НАТО агресора који је био, у суштини, ударна песница шиптарског тероризма.

Неколико пута у току рата на јужном дијелу територије Србије, наоружани албански терористи су прелазили у Црну Гору и ту наилазили на упориште и заштиту од стране власти. Руководство Црне Горе је вјеровало да се ово савезништво неће никад раскидати. Међутим, одмах након новогодишњих празника догађаји су их итекако демантовали, тако да су терористи показали зубе, по оној народној „храни вука, вук у гору“.

Дугогодишња антисрпска политика Ђукановића и његових истомишљеника коначно узима свој данак. Црногорском руководству је сваки србомрзац логичан савезник и по-

Ратни бубњевци заштектали су и близу Подгорице јер се косовско-метохијски терористички сценарио полако али сигурно увлачи и у Црну Гору. Но, понашање националних тензија на граници Србије и Црне Горе и Албаније није нимало наивно. Уосталом, за боље познаваоце прилика овакав расплет политичких погодби ДПС-а са албанским екстремистима само је логичан след догађаја. Али, кренимо редом.

Десетог јануара 2004. године на сајту Албанске војске Црне Горе освануо је проглас такозване „Националне војске спаса“ из Улциња, Туза, Плава, Крајине и Гусиња у коме се понављају захтеви за пришајањем великог дијела територије Црне Горе Албанији.

Претрагом по интернету лако је установити да је сајт стигао преко интернет мреже у Франкфурту, а ту се нашао из САД, и то из Ашбурна, Паола Алте и Милитареса, што је и логична путања сваке терористичке идеје која се, на жалост, реализује управо овдје.

Да ситуација није нимало наивна, јасно је чим се ишчита сајт у коме Албанци опомињу Црногорце „да их не потцењују“ јер би се, како они кажу, „створили проблеми на Балкану“, тј. даље саопштава заинтересованим да је главни штаб албанских оружаних снага већ формиран у Црној Гори и да он већ увелико планира „акције против виталних објеката“. Истовремено, као на миг албански прваци објављују да је почела акција са прикупљањем потписа, у којој „Албанци траже културну аутономију“.

Полузванично се чак саопштава да је у оквиру Ослободилачке албанске војске у Црној Гори формирана и специјална терористичка јединица „Улцињски тигрови“, састављена од прекаљених ратника и злочинаца са Косова и Ме-

магач у њиховим мрачним циљевима отцјељења Црне Горе. Али заправо најновији догађаји само наговештавају у каквом би се политичком положају наша Црна Гора у случају да буде самостална. Зато је и изјава Бранислава Радуловића, портпарола СДП-а поводом ових догађаја „да су Албанци у Црној Гори стуб државе Црне Горе и да га много чуди скорашње понашање...”, ни мало не чуди већ објашњава многе скривене савезничке везе између Албанаца и власти у Подгорици.

Друго, ко зна шта су се шефови ДПС-а, СДП-а и шиптарских терориста у Црној Гори договорили и обећавали једни другима за вријеме неких ранијих избора, када се зна да је албанско бирачко тијело Ђукановићев најстабилнији извор гласова. Да ли је можда, као што се оправдано претпоставља, Ђукановић Албанцима обећао територијалну аутономију, општину Тузи или још по нешто да би опстао на власти јер је тако најбоље заштићен од судских потрага и прогонитеља. За узврат, они су му прилежно давали гласове, онолико колико му је било потребно да побједе на изборима.

Међутим, Албанци у Црној Гори нијесу само пуки бирачи Мила Ђукановића већ су итекако повезани са матичном земљом Албанијом, не само политички (по питању терора), већ и по питању великог европског шверца у коме Ђукановић има лавовски удио. Значи, нијесу ови Албанци само политички саветници председника Владе у Подгорици, већ његови пословни партнери односно највећи европски швер-

цери нафте, дувана, дроге, украдених аутомобила, бијелог робља... Тако да је Малесија у Црној Гори европска црна зона, препуна тешких криминалних радњи оних који данас са шверца прелазе на тероризам. Мишко Вуковић, политичар близак Милу Ђукановићу, каже „да га све ово што се дешава на граничном подручју према Албанији „просто чуди, јер не може да схвати да су их дојучерашњи савезници просто издали”.

Велизар Калуђеровић, функционер СНП-а и човјек близак Предрагу Булатовићу оцењује да „Албанцима треба чинити уступке али да му све ово личи на реализацију сна о Великој Албанији”. Калуђеровић тврди, у име своје странке, да „Албанцима треба дати општину Тузи”, што свакако није новина јер се управо код ове странке примјеђује политички заокрет у коме се програмски веже за гласове националних група, у ствари исто оно што је на почетку радио ДПС.

Српска радикална странка-др Војислав Шешел је саопштила да ће се проблем сецесионизма и тероризма смањити или потпуно елиминисати оног тренутка када „Ђукановић умири своје бирачко тијело”.

Очигито, Ђукановић се налази у све већим проблемима, па је готово сигуран да неће моћи да умири своје бирачко тијело које је, овог пута, кренуло у опасну политичку авантуру цијепања и комадања Црне Горе.

Душко Секулић

ПОБЕДНИЦИ И ГУБИТНИЦИ

На парламентарним изборима који су одржани крајем прошле године, од 19 странака које су учествовале на изборима, у парламент је ушло шест. Некадашњи ДОС је дефинитивно сипао са политичке сцене Србије, али у припреми је нови, овог пута у режији Војислава Коштунице.

ЛАМЕНТ ОТПОРАША

Након неуспеха, комби странке су се или распале или завукле у мишију рупу, па од оних, од којих нисмо могли да спавамо, јер готово три године нису силазили са малих екрана, ових дана не можемо да чујемо ни глас. Тек понекад у неком од њих пробуди се нада да би могли да се врате на политичку сцену Србије и прозборе по којој реч, углавном дајући савете како и шта даље, иако на то имају најмање права. Међу њима је Владан Батић који и даље сазива конференције за новинаре, које су, међутим, све мање посећене – никоме више није интересантан, а и уредници више не терају новинаре да прате сваки његов корак и миг.

Оглашава се и Ненад Чанак, покушавајући да задржи пажњу јавности, претећи Српској радикалној странци забраном њеног даљег деловања, вређајући при томе њене бираче, називајући их погрдним именима. Но, пошто су радикали изгледа одлучили да му не пруже ни то мало медијске пажње, морао је да се фокусира на питање аутономије Војводине, не би ли ту ућарио који минут на телевизији, односно који стубац у новинама. Свој неуспех на изборима сматра лошим по Србију јер је тиме ускраћено право националним мањинама да буду заступљене у парламенту. Касу више не воле ни припадници његове националне мањине, чије се интересе годинама трудио да „заступа“.

Расим Љајић, разочаран што су демократе узеле његове политичке супарнике на листу, а не њега, након пораза на изборима имао је мини-турнеју по медијима, мало критикујући Демократску странку а више апелујући да се допусти радикалима да формирају власт, страхујући да ће, уколико

остану опозиција, на наредним изборима остварити још већи успех. Онда се и он утопио у мору изречених бесмислица и пао у заборав.

Свилових, Мићуновић и Кораћ извесно време су заједно са Тадићем и Живковићем дефиловали по састанцима на којима се договарало о новој влади. Када је ДС испао из игре, барем привремено, и они се смештају у историју. Не каже наш народ дабе – далеко од очију, далеко од срца. Ако нису били приклоњени срцима бирача онда када су били стално у њиховом видном пољу, сада ће им то још теже поћи за руком. Додуше, Мићуновић и Свилових се понекад огласе са неког свог далеког путовања, на коме и даље представљају нашу земљу. Ако још увек нису примили к знању да су одржани избори на којима су изгубили власт, требао би неко да их

обавести о томе. Њихове странке више не постоје готово ни на папиру.

Можда је најбоље прошао Небојша Човић, кога је, додуше, напустило и оно мало чланова колико је бројала његова странка, али је и даље успео да остане једини „стручњак“ за проблеме српског живља на Косову и Метохији. Коштуница је, проценивши његову брилијантност у минулом раду, одлучио да га остави ту где је и раније био. Овај је то оберучке прихватио иако је још раније изјављивао да би се, због напора, поменути функције радо ратосиљао.

Боље од поменутих није прошао ни Отпор. Уколико се изузме политички преврат у Белорусији, отпораци могу само да жале за утрошеним парам и кампањи.

Распала се и Странка српског јединства. Драган Марковић Палма, после неуспеха одлучио је да направи своју партију. О Пелевићу се већ извесно време ништа не зна.

Коштуница и даље приказује како брзо делује утрошивши више од два месеца на формирање владе, односно стварајући нови ДОС. Нећка се око датума расписивања председничких избора. Г-17 плус остаје и убудуће веран сектору финансија. Социјалисти не знају шта да раде са Милошевићем, радо би га се одрекли, уколико их бирачи због тога не би казнили.

Радикали са највише освојених посланичких мандата и даље су опозиција. Ових дана стиже им признање групе економиста који истичу да једину светлу тачку у свеопштем хаосу представља радикалски предлог измене Закона о приватизацији.

КАКО СУ СЕ „ДЕМОКРАТЕ”

Највећи број афера настао је из сукоба Ђинђићевог и Коштуничиног табора око поделе власти. Два табора, окружена својим саветницима и медијима, штанцовали су афере, некада наивне, а некада врло опасне по околину. Принцип по ком се деловало и радило постао је препознатљив и најобичнијем лаику. Прво је оштећена страна у политичком спору, путем медија, јавности износила тешке оптужбе на рачун оне друге. Она друга страна, руководећи се познатом изреком да је напад најбоља одбрана, није чекала, већ је одговарала контраоптужбама. Није било правдања ни кајања, признања, али ни порицања. Тада је настајала нека сасвим трећа афера. Ниједна од њих није стизала на дневни ред за разрешење.

Питање које се неизбежно намеће након избора, јесте шта ће бити са аферама које су током владавине ДОС-а готово свакодневно потресале Србију, као и њиховим актерима, и хоће ли се неке ствари након конституисања нове владе и парламента, ипак, променити. На ово питање је тешко одговорити, мада су неки аналитичари већ изнели своје прогнозе, дајући влади састављеној од програмски различито оријентисаних странака врло кратак мандат, да те ствари неће ни стићи на дневни ред. Такође, ако се пажљивије сагледају ствари, без обзира на то што су готово све странке у својим предизборним обећањима говориле да ће баш оне раскрстити са корупционашком и аферашком владавином ДОС-а, а оне који су се огрешили о закон послати у затвор, тешко је да ће то моћи да се изведе. Пошто је већ поодавно јасно да се државна политика заснива на међустраничким договорима, уценама и уступцима, а да се активности усмеравају на очување функције, ни новоизабрани челни људи Србије вероватно се неће ухватити у коштац са овим проблемима. То је још мање вероватно ако се целој причи дода чињеница да су и они сами имали позамашно учешће у тим аферама.

Уколико би неко желео да наброји колико је таквих афера пласирано у јавност, то би му врло тешко пошло за руком, јер би увек на површину испливала нека нова, заборављена афера. Не говоримо о неколико афера, већ о неколико десетина афера. Не говоримо о периоду од десет година, већ о времену трогодишње владавине ДОС-а. Наравно, ни су све афере имале исту тежину, било је оних трачерских, намењених жутој штампи, које су се бавиле љубавним животом политичке врхушке, али било је и оних које су из темеља потресале и судство, и полицију и војску државе.

Највећи број афера је настао из сукоба Ђинђићевог и Коштуничиног табора око поделе власти. Два табора, окружена својим саветницима и медијима, штанцовали су афере, некада наивне, а некада врло опасне по околину. Принцип по ком се деловало и радило је постао препознатљив и најобичнијем лаику. Прво је оштећена страна у политичком спору, путем медија, јавности износила тешке оптужбе на рачун оне друге. Она друга страна, руководећи се познатом изреком да је напад најбоља одбрана, није чекала, већ је одговарала контраоптужбама. Није било правдања ни кајања, признања, али ни порицања. Тада је настајала нека сасвим трећа афера. Ниједна од њих није стизала на дневни ред за разрешење. Старе афере су брзо заборављане, а уместо њих штанцоване су нове. Једноставно, и Ђинђићев и Коштуни-

чин табор су тако функционисали током своје владавине, борећи се за своје позиције. Касније се иста игра одвијала између Г-17 и ДС. Када је Г-17 изгубио своје полуге власти, челни људи ове странке проговорили су о малверзацијама и махинацијама које су им годинама пре тога биле познате. Афере у које су били детаљно упућени послужиле су им за страначку пропаганду.

Киднаповање, шпијунажа, прислушкивање

Почетком априла 2001. године киднапован је власник „Делте” Милорад Мишковић. Мишковић је пуштен након плаћеног откупа од 7 милиона марака. Шири јавност тада је можда први пут чула за Душана Спасојевића и Милета Луковића, које су француске власти депортовале 3. маја у Србију под оптужбом да су код њих пронађена фалсификована документа. После доласка у Београд пуштени су на слободу, да би убрзо након тога били ухапшени под оптужбом да су умешани у отмицу власника „Делта” холдинга. Спасојевић је 19. септембра пуштен из затвора на кућно лечење. Две године касније он и земунски клан оптужени су за убиство премијера Ђинђића. Неколико месеци касније потпредседник Републичке владе Чедомир Јовановић покушао је да пред скупштинским одбором одговори на питање да ли је Спасојевића посећивао у Централном затвору. Иако су се и раније у јавности појављивале такве информације и неке друге опозиционе политичке партије указивале на то, медији су томе посветили пажњу тек када се ДСС јавно запитала ко су инспиратори, организатори и извршиоци својевременог пуштања из затвора покојног Спасојевића, за кога је истрага показала да је један од организатора атентата на премијера Ђинђића. Међутим, за разлику од Српске радикалне странке, која је много раније покренула то питање, ДСС је изашао у јавност са овим питањима тек након хајке супротног табора на Коштуницу и његове саветнике, од којих су се неки током акције „Сабља” нашли иза решетака, а касније пуштени на слободу без икаквих оптужби.

Убиству Ђинђића претходиле су многе друге афере. Једна таква афера завршена је убиством Момира Гавриловића, некадашњег официра Службе државне безбедности 3. августа 2001. године. Гавриловић се пре убиства састао са Коштуничиним саветницима како би им саопштио чињенице о спрези власти и организованог криминала. Супарнички табор оптужио је Коштуницу да су његова супруга Зорица Радовић и њени сарадници покушали да направе паралелни

ОДРЖАЛЕ НА ВЛАСТИ?

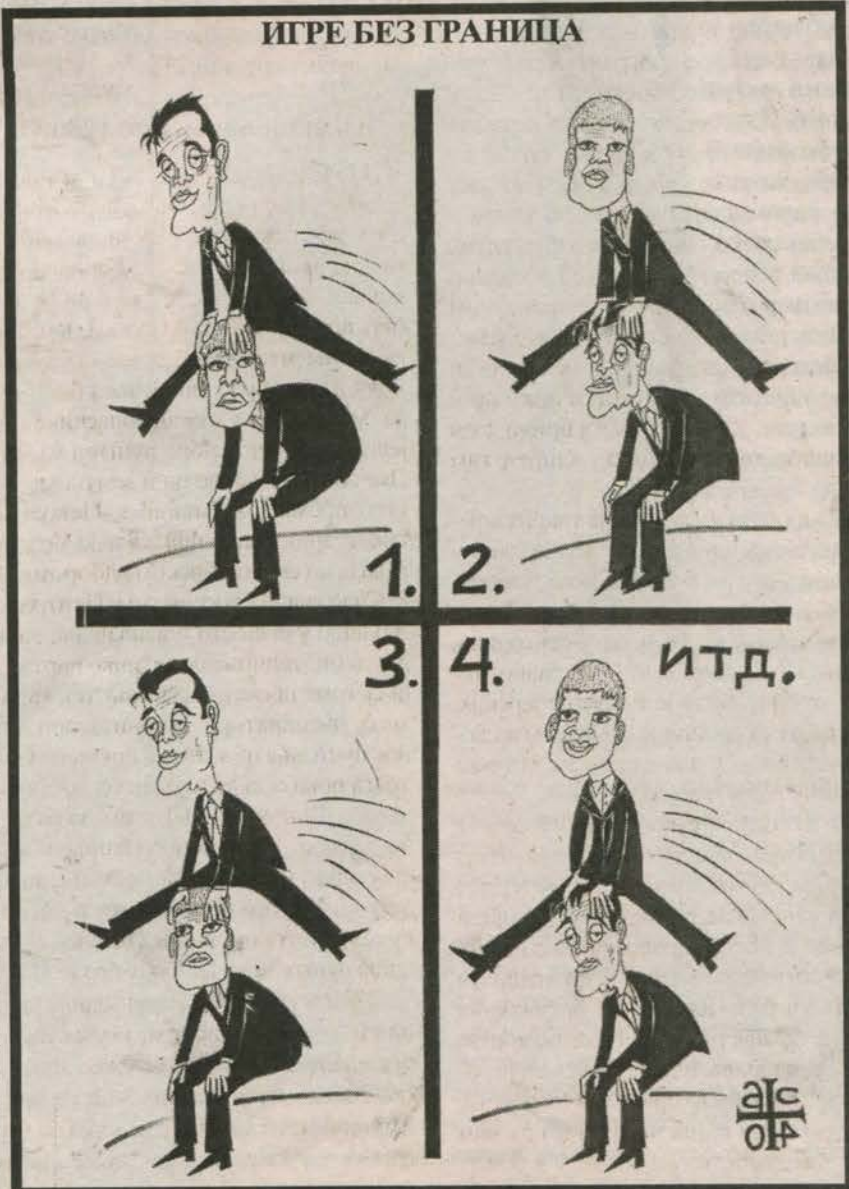
ДБ. До данас није утврђено ко је убио Гавриловића.

Вест о хашењу Момчила Перишића, тадашњег потпредседника Владе задуженог за безбедност, одјекнула је као права бомба. Перишић је ухваћен приликом предаје поверљивих докумената америчком дипломати и обавештајцу. Након неколико сати проведених у притвору амерички секретар је пуштен на слободу, док је Момчило Перишић у притвору задржан још неколико дана. Убрзо након хашења, Коштуница је позвао у свој кабинет остале челнике ДОС-а, не би ли им предочио оптужујуће доказе против Перишића. Међутим, лидери се нису дали убедити да је Перишић згрешио, тврдећи да је неосновано ухапшен и да му је све намештено. Како је текао разговор и ко је променио став, могло се закључити након заједничког саопштења учесника састанка. Потписници саопштења затражили су спровођење детаљне истраге о целом случају, без притисака на истражне и правосудне органе. Затражено је такође да се испита функционисање војних и цивилних органа безбедности, а Коштуница је притиснут да смени Ацу Томића са места шефа војне безбедности, што је лидер ДСС одбио.

Смена начелника Генералштаба такође је прерасла у својеврсну аферу, и то као последица борбе за превласт у војном врху. Тада се увелико причало по чаршијским кулоарима да је Коштуница бадио око на војску а Ђинђић на полицију. И док је Коштуница успео барем делимично да стави војне снаге под своју контролу, мада је и то под знаком питања, за Зорана Ђинђића би се веома тешко могло рећи да је успео да стави полицију под своје окриље. Афера Павковић била је још један покушај да се успостави равнотежа у подели власти, овог

пута у војсци. Цео ДОС је најпре замерао Коштуници што након петооктобарских промена није сменио Небојшу Павковића, као један од симбола претходне власти, а две године касније одбијао ту могућност. Када је Коштуница затражио, крајем јуна 2002. године, Павковићеву смену, два члана Врховног савета одбране, Мило Ђукановић и Милан Милутиновић, то су одбили. Било је очигледно да се врх ДОС-а договорио да Павковић остане тамо где јесте, иако им је то раније много сметало. Коштуница тада прибегава једном другом решењу – доноси одлуку о Павковићевом пензионисању. Међутим, начелник Генералштаба то одбија, оптуживши Коштуницу да је у ноћи између 4. и 5. јуна 2001. године, по наговору својих саветника, наредио упад у Владин Биро за комуникације. И он, као и многи други актери ранијих афера, поменути чињенице вади из фиоке тек онда када је његов положај дошао у питање.

Зоран Живковић, један од оних који су након 5. октобра 2000. године тражили Павковићеву смену, оптужује Коштуницу за увођење војне диктатуре. Више од месец дана, Анкетни одбор Републичке скупштине испитивао је актере читаве афере. Своје исказе, између осталих, дали су и Беба Поповић и три пензионисана генерала, који су били упућени у догађаје у спорној ноћи. Ни ова комисија, као ни оне формиране пре ње, никада ништа није утврдила нити донела некакав закључак. Наступ генерала Павковића окарактерисан је као покушај приближавања супротном табору. Повукао се нешто касније, уз велику медијску пажњу и свакодневна телевизијска гостовања, у којима је откривао, ако не све своје тајне, онда барем оне везане за дискредитовање председ-

ника Југославије. На председничким изборима 2000. године на ступао је као независан кандидат.

Према неким тврдњама, гласове за његову кандидатуру прикупљало је чланство ДОС-а. Радници на југу Србије под претњом отказима морали су да дају подршку генералу Павковићу. Након предаје његове кандидатуре Републичкој изборној комисији, огласила се Српска радикална странка са доказима да генералова кандидатура није подржана довољним бројем гласова. Приговор о недостатку неколико хиљада гласова није прихваћен, па се Павковић нашао на листи кандидата за председника Србије. За време акције „Сабља“ ухапшен је под оптужбом да је учествовао у организовању атентата на Вука Драшковића у Будви. Убрзо након изласка из притвора нашао се на листи хашких оптуженика.

Ово су само неки од познатих сукоба између два зараћена табора, много тога је остало иза кулиса, далеко од јавности.

Нико кривично није одговарао

Како се захуктавала приватизација, афере су се полако пребацивале у привредну сферу. Пошто је са формирањем Државне заједнице Коштуницу заменио Светозар Марковић, жестоки политички сукоби два табора су се барем привидно смирили. На сцену тада ступа Мирољуб Лабус, дотадашњи потпредседник Савезне владе, који некако у то време са својим колегама региструје Г-17 као странку са позамашним апетитом. Чланови новоформиране странке повлаче се са својих функција. Уз бурно негодовање изражавају незадовољство радом Владе, задржавајући при томе место гувернера Народне банке. Тада се жариште пребације на сукоб између Г-17 и ДС. Борба за бираче почиње.

Динкић на конференцији за штампу у јулу 2003. године показује допис који је мађарска полиција упутила министру

полиције Душану Михајловићу, а из кога произилазе сумње да је на приватне рачуне Ђинђићевог саветника за безбедност Зорана Јањушевића и шефа Агенције за санацију банака Немање Колесара, преко фирми са Сејшелских острва и Кипра, пребачена повећа сума новца. Државни тужилац, међутим, саопштава да ту нема елемената кривичног дела. Друга страна одговара изношењем података да се Г-17 финансира новцем са Маршалских острва. Епилог читаве приче је незаконити избор Кори Удовички на место гувернера Народне банке. Ни једна ни друга страна, упркос жестокиим оптужбама, није одговарала пред истражним органима.

Ако би могли да сумирамо трогодишњу владавину ДОС-а, а ту укључујемо и ДСС током већег дела тог периода, јер без обзира што ова партија није вршила власт на републичком нивоу, њен председник Војислав Коштуница налазио се до конституисања Државне заједнице на челу Југославије, онда бисмо могли да кажемо да читав тај период остаје у сенци афера. Њима су прибегавали сви, не би ли сачували свој део власти. Када су подметали и смештали једни другима, нису превише пажње обраћали на грађане и то какве ће последице те афере имати по њих и државу. А последица је итекако било.

Уколико оставимо по страни како се све то одразило на функционисање војних и безбедносних снага у земљи, и тада остаје невероватан низ последица по привреду и државу. „Консолидација новог демократског система може да захтева дугорочније промене система вредности и навика, као и институционализацију демократских правила понашања. Насупрот томе, избор оних који ће владати представља суштину демократије која се релативно брзо и лако може постићи“, написао је пре десет година Самуел П. Хантингтон у чланку под називом „Цена слободе“. Очигледно да се демократска правила понашања код нас још увек нису институционализовала. Власт

се понаша аутократски, под својом контролом држи извршну и законодавну власт, појединци личне интересе стављају изнад свега па и изнад закона, систем вредности и навика актера афера је морално деградиран. Суштину демократије је схватио, изгледа, само народ и он то своје право да бира и мења користи.

Махинације у Републичком заводу за спорт

КО ЈЕ КРИВИ?

Како Управни одбор именује и разрешава директоре, Човић је имао прилике да издејствује да нови директор дође одмах након конституисања истог, међутим он, из само њему познатих разлога, старог директора, кога ових дана оптужује за малверзације, на том месту оставља још годину дана након што му је истекао мандат. Вероватно је тада Човић проценио да је то најбоље решење за Завод, али и за њега. Како сазнајемо, махинација је било много.

И председник Управног одбора Републичког завода за спорт, Небојша Човић, и запослени, тврде да су у том Заводу забележене бројне махинације. Дакле, и једни и други су се сложили да махинације постоје, једино никако не могу да се сложе ко су актери и креатори тих махинација. Пре неколико дана Човић је најавио да ће се незаконитим пословањем Завода ускоро позабавити надлежни судови. Оваква иницијатива потпредседника Републичке владе била би за сваку похвалу, да није уследила након незадовољства једног дела запослених, који су запретили да ће изаћи у јавност са махинацијама у које је ушлетан директно Човић. Иако се на месту председника Управног одбора Човић налази готово три године, одлуку да хитно сазове конференцију за штампу поводом махинација у Заводу, доноси након сазнања да је Самостални синдикат на Чукарици примио материјал о разним злоупотребима у Заводу, који на индиректан начин оптужује баш управо њега. Иако су људи из синдиката обећали да ће се поменути материјал појавити у појединим медијима, уместо тога председник Управног одбора наступа са својом аргументацијом, такође наводећи злоупотребе у Заводу.

И поред многобројних покушаја да се путем медија огласи и друга страна и да се пруж

жи на увид комплетни списак малверзација, а не само оних до 2000. године, то је изостало. Да ли је Човић конференцију сазвао у намери да стане на пут криминалним радњама, а за то је имао прилику још 2001. године, да опере своје грехе, или приграби за себе мало медијске пажње, која је изостала након парламентарних избора, показаће време. Но, његова добра воља могла би да се оспори и чињеницом да се он позива на махинације у периоду од 1997. до 2002. године,

па се поставља питање зашто је чекао све до 2004. године. Према његовим речима, челни људи РЗС већ две године детаљно испитују пословање Завода позивајући се на записник буџетске инспекције од 22. септембра 2002. године. Ангажована је и независна ревизорска кућа „Софигел Едитор“ да испита пословање организације у спорном периоду, иако је реч о ревизорској кући пријатеља садашњег директора, кога је именовано управо Човић.

Човић тврди да је утврђен велики број злоупотреба и крађа. Наводећи малверзације, истакао је да је имовина РЗС издавана по нереално ниским ценама, без верификације уговора од стране Републичке дирекције за имовину, са циљем да се имовина Завода обезвреди са две и по милијарде динара на око 200

милиона, па да се затим по веома ниској цени прода одабраном пословном партнеру.

А где је Небојша Човић?

На основу Човићеве приче могло би да се закључи да је за малверзације крив искључиво бивши директор и да он као председник Управног одбора са тим нема везе, али не треба заборавити да је Управни одбор, којим је председавао Човић, оставио старог директора на челу Завода 13 месеци након што му је истекао мандат, као и да је на његово место поставио свог човека. Потпуно је свеједно да ли је одговорност директора или председника Управног одбора, јер је објективна одговорност увек на председнику, који је могао опозвати свог директора или јавност раније обавестити да је овај неспособан за тај посао. Постоје три одговора на наше дилеме. Човић можда сматра да су, и од датума када је дошао на чело Управног одбора, за све што се радило криви Слободан Милошевић и власт до 2000. године. Био је неупућен и потпуно незаинтересован за обављање функције на коју је изабран. Трећи одговор би могао да гласи – некада је најбоље подржавати краће и пропадање да би се јефтиније продало.

И запослени су покушали да дају свој одговор на дешавања у Заводу. Али, да кренемо хронолошким редом.

Одлуком Владе Републике Србије 10. јула 2001. године Небојша Човић долази на чело Управног одбора Завода, уместо социјалисте Горана Перчевића, а за председника Надзорног одбора именује се Срђан Бошковић, иначе начелник у Управи за спорт Министарства просвете и спорта. Крајем 2002. године одржана је прва конститутивна седница Управног и Надзорног одбора, тако да је у периоду од 13 месеци Заводом управљао стари директор Томислав Обрадовић, коме је мандат истекао још у јануару 2001. године. У вођењу послова помагали су му директор Управе за спорт Драган Вуксановић, координатор за активности Републичког завода за спорт Небојша Илић, као и Југословенски олимпијски комитет. Можда неко од именованих има још неку функцију у нашем спорту или је у међувремену извршена рокада у њиховим функцијама, али што би народ рекао – ко би све то похватао. Како Управни одбор именује и разрешава директоре, Човић је имао прилике да издејствује да нови директор дође одмах након конституисања истог, међутим он, из само њему познатих разлога, старог директора, кога ових дана оптужује за малверзације, на том месту оставља још годину дана након што је овоме истекао мандат. Вероватно је тада Човић проценио да је то најбоље решење за Завод, али и за њега. Како сазнајемо, махинација је било много.

Завод је све унапред плаћао, чак и послове који никад нису завршени

Наш извор тврди да је Завод коришћен за прање новца. Своју причу поткрепљује уплатама Управе за спорт, за послове који нису започети, а камоли завршени.

Фирма „Домис“ из Чачка је 27. јуна 2002. године уплатила 1.166.529,12 динара за уградњу прозора а фирма до данашњег дана није почела са радовима. Посао је уговорио директор Управе за спорт Драган Вуксановић. По уговору, уплата је требало да износи 70 одсто уговореног износа, али уплаћен је целокупан износ, који се још увек налази на аван-

ДИЈАЛОГ

сима Републичког завода за спорт, иако су то, како истичу запослени, буџетска средства.

Небојша Илић ангажовао је фирму „Аква-Артис аква-рин“ за реконструкцију затвореног базена на Кошутњаку. Поменутој фирми је за тај посао у 2002. години уплаћено 1.900.000,00 динара, а у 2003. години 330.000,00 динара. Укупан износ од 2.230.000,00 динара налази се у авансима. Ни овај посао није урађен, иако су у питању буџетска средства.

Југословенски олимпијски комитет уплатио је 1.345.280,00 динара са непознатом сврхом уплате.

Како истиче наш извор, има још много примера да се поменуће тврдње поткрепе. Један од таквих примера је и набавка спортске опреме за Републички завод за спорт. На овај начин, како тврди наш саговорник, опрано је неколико милиона динара а целокупан посао је уговарао господин Вуксановић.

Управни одбор на челу са Небојшом Човићем у априлу 2003. године именује за директора кондиционог тренера „ФМП“ Михајла Швраку, који је већ на самом почетку свог рада био упознат са датим авансима, да би се и сам касније, како наводи наш извор, прикључио већ уходом систему рада. Шврака, због свог незнања, ангажује своје кућне пријатеље, ревизора Ненада Калуђеровића и адвоката Радета Ђапа, да воде пословање Републичког завода за спорт. За ревизора и адвоката издвојена су огромна средства која су могла да се употребе за друге намене, као што су уређивање спортских сала, које би се касније изнајмљивале и на тај на-

41300-604-6-5008902
 тел. 032-2244-08
 032-880-296

REPUBLIČKI ZAVOD ZA SPORT
 Београд, Кнеза Вишеслава 72

UGOVOR
 O IZVOENJU RADOVA

Zaključen dana 05.04.2002. god.

UGOVORENE STRANE:

1. NARUČILAC: "REPUBLIČKI ZAVOD ZA SPORT" BEOGRAD
 Kneza Višeslava 17
 koga zastupa Direktor Dr Tomislav Obradović
 (u daljem tekstu: NARUČILAC)

2. IZVOĐAČ: G.T.P."DOMIS", Čačak, Mirkovci
 koga zastupa Vlasnik Dragan Kuzmanović
 (u daljem tekstu: IZVOĐAČ).

I. PREDMET UGOVORA
 Član 1.
 Predmet ugovora je izvođenje građevinskih radova - izrada i montaža Al bravarije na objektu " SPORTSKI CENTAR KOŠUTHJAK" na Košutnjaku, BEOGRAD u svemu prema Ponudi IZVOĐAČA br. 184, od 02.04.2002.godine.

II. CENA RADOVA
 Član 2.
 Vrednost radova iz člana 1. ovog Ugovora iznosi:
 1 166 529,12 din.
 I slovom: jedan milion sto šezdeset i šest hiljada pet stotina dva deset devet dinara 112/100

U cenu je uračunat porez.
 NARUČILAC se oslobađa plaćanja poreza uz izjavu i dozvolu za gradnju izdatu od strane nadležnog organa.
 Ugovorena cena iz predhodnog stava će se korigovati u slučaju eventualnih odstupanja, a prema stvarno izvedenim radovima overenim građevinskom knjigom od strane nadzornog organa.

III. NAČIN PLAĆANJA
 Član 3.
 Ugovorene strane su saglasne da se plaćanje vrši po sledećoj dinamici:
 70% avans u visini od 816 570,38 dinara u roku od tri dana od dana

писивања тендера. Без тендера је прошла и поправка котларнице, која је коштала преко 600.000 динара, јер је само радна снага достигла невероватну цену од 250.000 динара.

Незаконитости су уочене и приликом набавке нове телефонске централе. Да би се избегло расписивање тендера, централа је набављена преко две фирме истог власника, „Теле електрона“ и самосталне занатске радње.

Супротно закону и Статуту организације, директор преко „Гед система“ купује најновију опрему савремене технологије.

Како тврди наш извор, највећи токови готовог новца у РЗС у претходним годинама су били код лекара који су вр-

Постоје индиције да би се Републички завод за спорт ускоро могао наћи у продаји. Нови власник би куиовином добио центар и околне спортске терене на површини од 45 хектара земље. Иако Човић на конференцији за новинаре наводи да се Завод обезвређује да би се продао одређеном куицу, како тврди наш извор, постоје индиције да би тај куица могао да буде – ујраво Човић.

шили прегледе омладине и спортиста у спортским клубовима. Услуге су наплаћивали и стављали печате у спортске књижице, а новац нису предавали на благајну Завода. Са свим наведеним је био упознат директор Шврака, који није ништа предузео, нити лекаре предао надлежним органима, да одговарају за класичну крађу.

Запослени такође стављају на терет Човићу што је, пред изборе, директор Шврака организовао у канцеларији Завода прикупљање потписа за посланичку листу Демократске алтернативе, супротно њиховим политичким убеђењима.

чин Заводу обезбеђивале приход. Средства за ревизора и адвоката директор Шврака добија из Управе за спорт. Ревизор и адвокат су ангажовани упркос постојању државне инспекције која се бави пословима ревизије и правника који је стално запослен у фирми, а који сада у њој седи беспослен.

Поменута ревизорска кућа је својом нестручношћу и циљаним анализама направила хаос у Заводу. Директор Шврака, и поред стручне помоћи ревизорске куће, крши Закон о јавним набавкама. Страх код људи је очигледан, сви се боје за своја радна места, пошто се откази деле без објашњења. Отворено пливалиште на Кошутњаку прошле године, први пут од када је саграђено, није пуштено у рад, јер нису завршени послови на његовом реновирању, иако је за ту намену издвојено преко десет милиона динара од буџетских пара.

Посао реновирања пет базена на тендеру је добила фирма Т.М.П., јер се обавезала да ће извршити изолацију базена путем специјалних увозних фолија. Међутим, уместо фолије, стављане су јефтине плочице, и то без претходног расписивања тендера, што је супротно Закону о јавним набавкама.

Поменути Закон предвиђа расписивање тендера за сваку инвестицију већу од 600.000 динара, што се није поштовало у Заводу. Фирма „Разо“, која пружа услуге обезбеђења иако за то нема потребе, ангажована је за 2.000.000,00 динара без рас-

Човић је постављен на место председника 10. јула 2001. године, зашто је чекао да прође више од годину дана да затражи смену директора?

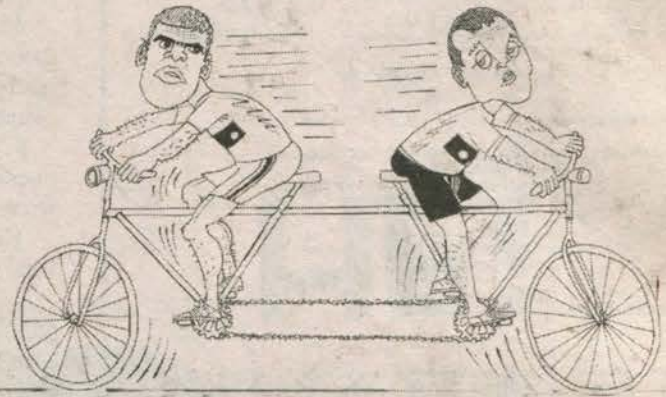
Na sednici Upravnog odbora Republičkog zavoda za sport, održanoj dana 27.03.2003. godine, doneta je sledeća

O D L U K A

Da se preporučí Vladi Republike Srbije razrešenje dosadašnjeg direktora Republičkog zavoda za sport dr Tomislava Obradovića kome je istekao mandat.

REPUBLIČKI ZAVOD ZA SPORT
 BEOGRAD, Kneza Višeslava 72
 Član 10. Statuta
 Nelađa Čović

ТАНДЕМ

ДАЧИЋУ
~~СЛОБО~~
СЛОБОДО

НОВА
ВЕРЗИЈА

ВИШЕ

КОЦКА ЈЕ БАЧЕНА

ОД

ОШИШАНА ЦРНА ОВЦА

ЋУБРИШТЕ
ИСТОРИЈЕ

РЕЧИ

Реновирање реновираног или крађа за збогом

КРЕЧЕЊЕ КАПЕТАНИЈЕ ВРЕДНО МИЛИОНЕ

У прогону свега радикалског, који је почео одмах пошто је досманлијска елита преотела власт у држави, значајно су се истакли њихови земунски јуришници, који су имали специјалан задатак: поравнати све у Општини Земун, за казну грађанима који су се, 1996. године, дрзнули да својим гласовима доведу на власт Српску радикалну странку, и то предвођену др Војиславом Шешељем. У том сулудом осветничком походу, посебно интересантна кота била је и остала Стара капетанија, зграда од несумњивог историјског и културног значаја. Пре доласка српских радикала запуштена, оронута и осуђена на сигурно урушавање, смелим и скупим подухватом у задњи час је враћена у живот. Подгревајући локални снобизам и петпарачки интелектуализам, садашња општинска власт одлучује да промени намену објекта и, узгред, да из свега извуче огромну материјалну корист.

Корист за изабране појединце, наравно. Наравно врло интелегентан начин, мора се признати.

Београдске „Вечерње новости“ од 29. јануара ове године, под насловом „Биће као некад“, доносе кратку информацију о намерама земунске локалне власти да се упусти у реновирање Капетаније, објекта од несумњивог историјског и културног значаја. Наизглед тривијална вест, која не заслужује више простора од једне обичне комуналне информације, ипак заслужује пажњу шире јавности. Цртица из „Вечерњих“ пласира читаоцу, без икаквих детаља, гомилу безобразних лажи као чињенично стање, флоскуле које апсолутно не одговарају правом стању ствари.

Пођимо од почетка. Већ у самом наслову откривамо велику превару, и то по више основа. Наслов „Биће као некад“ алудира на небригу претходне радикалске власти, у чијем мандату је овај објект заиста ишчупан из загрљаја заборавља, немара, тако што је перфектно реновиран, од темеља па до крова. Једном речју, не дај Боже да буде као некад, да Ка-

петанија изгледа као у време када су је преузели српски радикали. У том контексту је и навод да ће „после седам година“ Капетанија бити потпуно реновирана и поново отворена за венчања Земунаца. Као да је толике године скупља паучину, као да нико није уложио свој велики рад и још веће паре да овај објект засија пуном лепотом и заиста послужи грађанима овог дела Београда. Наравно, за још светлије науме локалних досманлија (још држећих, са локалним Кошћунициним моћницима у братској коалицији) потребни су и велики новци. Како пишу „Вечерње“, Општина Земун и Скупштина Београда, накупили су око 3,5 милиона динара за то, наводно, реновирање. Право питање, уствари, гласи: ко ће ове паре да стрпа у џеп? Јер, у Капетанији нема шта да се реновира, нарочито није за оправку оно што брижни општинари наводе у поменутом чланку: замена електричних инсталација, прозора, кречење и грађевинске поправке.

Грађевински радови на Капетанији завршени су у касно лето 1997. године, када је монофазна надомештена трофазном струјом, када су замењени сви прозори, врата, уграђена потпуно нова водоводна инсталација, уређене санитарније, поправљен кров, па је чак реконструисан и комплетан плато на којем се налази ово здање. Дакле, од свих наведених радова које Општина Земун планира да изведе, држи воду само прича о кречењу. Благо оном молеру који ће за овај посао да добије три и по милиона, па макар и динара. И то искључиво за бојадисање унутрашњости, никако фасаде, коју ће средити аустријска невладина организација у оквиру програма „Лепа Србија“. Што се тиче ових радова на спољашњости Капетаније, Аустријанци имају да окрече читава два квадратна метра, што је максимална укупна површина

два грба Српске радикалне странке, које су бивши закупци истакли по завршетку реконструкције. Бечлије ће то да среде са великим задовољством, за њих је „Лепа Србија“ само она без српских радикала, зна се.

Ипак, крунска лаж остала је резервисана за кључног човека земунских рушитеља. Председник Општине Земун Владан Јанићијевић изја-

СТАРА КАПЕТАНИЈА НА ЗЕМУНСКОМ КЕЈУ БИЋЕ КАО НЕКАД

вио је за „Вечерње“ следећу истину: „Судски спор са бившим

СТАРА Капетанија на Земунском кеју ускоро ће бити потпуно реновирана и постојећем сепаратном поновно отворена за венчања Земунца. Општина Земун и Град извојили су 3,5 милиона динара за замену електричне инсталације, прозора, кречење и грађевинске поправке. Аустријска невладина организација, као део програма „Лепа Србија“, подржиће кров и фасаду. Радови су већ почели, али нас је лоше време оме-

ло. Наставићемо чим стане снег - рекао нам је др Владан Јанићијевић, председник СО Земун. Судски спор са бившим закупцима завршен је у мају прошле године. Најкасније до маја сви радови биће завршени, након чега ће се венчања, изложба и камерни концерт одржавати у другачијем амбијенту. Биће отворена и мала продавница уметничких предмета.

И. М.

ово улагање. Једноставно, није дозвољавала да се квари амбијентална целина Старе капетаније. Као најскупљу инвестицију, донедавни власник ресторана који се изванредно уклапао у панораму дунавске обале, издваја замену прозора и врата на целој згради. Интересантно, председник општине би поново да их мења, без обзира што се и стручњак и аматер одмах могу уверити да је све у најбољем реду, те да познати произвођач ових прозора гарантује њихов квалитет барем за неколико наредних деценија. Што се тиче наводне замене електричних инсталација, госпођа Ружић изричито тврди да није потребна никаква замена, те да се ради о обичном спајању жица које сада штрче из зидова зато што су демонтирани уређаји у њеном власништву.

Набројане (необориве) чињенице наводе на само један могући закључак: досетиле се досманлије како да украду паре, док још имају времена. Као, Капетанији је неопходно реновирање, једва су сакупили паре, па ће сад да раде у корист својих грађана. Све су лепо дали у јавност, безочно набрајајући све оно што неће ни шипнути, али ће дебело наплатити. Тако су направили легалну одступницу за дан који им се неизбежно ближи, дан локалних избора.

Што им сигурно неће проћи.

Отђен Михајловић

закупцима завршен је у мају прошле године”, из чега произилази да савесни општинари тек сада могу да приступе адаптацији овог простора. Све се уротило против јадних земунских душебрижника, којима зли људи никако не дозвољавају да Капетанију најзад окрече. А судски спор никада није ни вођен, барем не онако како је то јавности предочио сурчински бекрија Јанићијевић. Словом и бројем одржано је само једно судско рочиште, на којем је закупца Љубинка Ружић изјавила да ће напустити овај пословни простор, што је врло брзо и учинила. Према томе, нико није правио никакве проблеме општинарима да спроведу своје намере у дело, ма какве оне биле. Није било никаквог одуговлачења судског процеса, због чега Општина Земун није била у могућности да уђе у посед сопственог пословног простора, на шта алудира Јанићијевић.

Узгред, Љубинка Ружић напомиње да су све инсталације, као и целокупан ентеријер били у одличном стању када је кључеве Капетаније вратила општинским службеницима. Исто тако, уредно је одржавала и галеријски простор који се налази у продужетку зграде коју је користила, иако је уговор није обавезивао на

НОВА КЊИГА У ИЗДАЊУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ТВРДИ ПОВЕЗ
ЗЛАТОТИСАК

У својој најновијој књизи проф. др Војислав Шешел, на хиљаду страна текста, синтетизује све научне чињенице, филозофске парадигме и теоријске постулате на којима је саздана идеологија српског национализма. Шешелово дело одликује критички приступ и бриљантна анализа, а аутор се и овде потврђује као ерудита и стрљиви истраживач, који је у току вишегодишњег рада проучио огроман број историјских, лингвистичких, филозофских, социолошких и политиколошких студија, дела водећих научних ауторитета у разним дисциплинама и областима, селекционисући њихове врхунске резултате и доводећи их у хармоничан склад.

Др Шешел је ову обимну студију довршио проширујући своју претходну монографију „Научно и публицистичко дело проф. Лазе Костића“. Српски народ је тако добио компактно, систематизовано и комплетно дело у коме су обрађени сви значајни аспекти српског национализма, његова природа, циљеви и систем моралних судова.

Пред нама је први прави уџбеник српског национализма.

**ЦЕНА ЈЕДНОГ ПРИМЕРКА ЈЕ 1000 ДИНАРА. ПРАВО ПОПУСТА ОД 50%
ИМАЈУ СВИ ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ**

**КЊИГЕ ИЗ ЕДИЦИЈЕ 'САБРАНА ДЕЛА ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА'
МОГУ СЕ КУПИТИ У СЕДИШТУ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ,
ТРГ ПОВЕДЕ 3, ЗЕМУН И У СВИМ ОПШТИНСКИМ ОДБОРИМА СТРАНКЕ.**

СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ НА ТЕЛЕФОН: 011/316-46-21

У Београду је, 2. марта 2003. године, основан КОМИТЕТ ЗА ОДБРАНУ ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Регистрован као невладино удружење грађана, непрофитног карактера, Комитет има за циљ организовање подршке др Војиславу Шешељу у његовој борби пред Хашким трибуналом. Удружење ради на афирмацији идеја др Шешеља: идеја слободе, мира, равноправне међународне сарадње, демократских стандарда, грађанских, политичких, економско-социјалних, националних, културних и других права човека садржаних у највишим међународним правним и политичким документима.

Главни задатак удружења је прикупљање свих врста доказа ради обарања измишљене оптужнице којом се кривица сваљује не само на др Шешеља, него на целокупни српски народ. Истовремено, удружење интензивно ради на објективном информисању домаће и светске јавности, преко свих доступних медијских средстава. У свом раду, Комитет је отворен за сарадњу са сличним организацијама у земљи и иностранству.

Рад удружења финансира се искључиво путем донација, спонзорства и добровољних прилога.

Контакт адреса: Трг победе 3, 11080 Земун

Телефон: 011/316-46-21

Текући рачун: 205-61000-30, Комерцијална банка а.д.

Девизни рачун: 908-20501-70;

54280/1247-77555-1, Комерцијална банка а.д.